

יוני גרשטין

50 שנות ציור: המאייר והקריקטוריסט החרדי
המפורסם ביותר, מסביר למה הוא תמיד
מאייר ילדים חרדים בצורה מסוימת מאד

KOL: PLAY

בס"ד. מגזין קול פליי
לתרבות ומוזיקה יהודית
ירחון מס' 2 : אלול תש"פ

יהודה גרין

מתכונן לסליחות
הגדולות בעולם

געועים לאומן

הזמרים שמפסידים השנה
תפילה במקום הקבוע

הרשי וינברגר

המלחין המטאור עובד עם
מרדכי בן דוד

ישראל ויליגר

לא מוציא יותר אלבומים

משרד התרבות

עם אבי אמסלם

ליפא שמעלצר

בחזרה לחסידות: הקהל שאיבד כשהלך לקו המודרני. התחנות הססגוניות בחייו
המקצועיים. הפסח בפלורידה ששינה את הכל. החתונות של חסידי סאטמר בהן
הוא מופיע כיום. האבא שנפטר והשפיע על האלבום החדש. **ליפא שמעלצר משלים**
תהליך הדרגתי של חזרה לקהילה החסידית בה גדל, ומדבר לראשונה על הכל

אלי ויוסי
מגיעים לדיינר
האמריקאי
למתקדמים

ישראל ויואב
טועמים יינות
לראש השנה

הטורים של:

פנחס ביכלר

מונה רוזנבלום

הרב שלמה טויסיג

הרה"ג עקיבא המניק

מחתנים?

עם המשכנתא של

המומחים של פאגי יתאימו לכם את מסלול המשכנתא

שירות רישום בטחונות
ע"ח הבנק

החזר תשלום משכנתא
ראשון ע"ח הבנק
עד 3,000 ₪

*3360
pagi.co.il

ההטבה הכספית במשכנתה חייבת ללקוח חדש/קיים באמצעות קידום מהתשלום התקופתי הראשון בגין החזר הלוואה להלוואות לדיור בסך 300,000 ₪ ומעלה אשר לא תיפרענה במשך 36 חודשים ולמתן אשראי כלשהו. אשראי יוענק בכפוף לשיקול דעת הבנק ולהמצאת ביטחונות לשביעות רצונו, ובהתאם לנהלים למתן הלוואות לדיור, אי עמידה בפירעון ההלוואה או בהחזר האשראי עלול לגרום של דירת מגורים. ההטבות יינתנו ללקוח חדש בבנק הפותח חשבון פרטי (לא עסקי), ומותנות בכך שיופקדו בו, במהלך התקופה הרלוונטית לגבי כל אחת מההטבות, משכורות חודשיות בסך של 1000 ₪ או יותר. מובהר כי כל מידע בק"ע הטבות אלו יינתן ע"י הבנק בלבד. ההטבות בחוקף עד 31.12.2020 או עד לשינוי/ביטולן ע"י הבנק, לפי המוקדם. הבנק רשאי לשנות את תנאי המסגרת בכל מנצעים/הטבות.

מתחתנים?

פאגי תרגישו בנוח!

הכי נוח עבורכם. היכנסו לסניף הקרוב ותיהנו ממגוון הטבות

לרגל המצב,
מיחזור משכנתא
בתנאים
אטרקטיביים

הלוואה לכל מטרה ללוקחי משכנתא

עד 100,000 ₪

בריבית 0.25%+p בפריסה עד 12 שנה*

פאגי

הבנק הבינלאומי

במקרה של פירעון לפני תום 36 חודשים תינתן הטבה כספית חלקית. ההטבה אינה חלה על הלוואות "משולבת", "גישור" ו-"בלון". אין לראות בפרסום זה משום הסכמה או התחייבות למתן המוצר. זר חייב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל. כל ההטבות הן ביחס לחשיון הבנק ליחידים ועסקים קטנים, כפי שיהיה מעת לעת. מובהר כי ההלוואה איננה הלוואה לדיור ואינה ניתנת כנגד משכון. 3,000 ₪ ומעלה ("משכורת" בהגדרתם בתנאי המבצע). פריים (p) "ריבית בסיסית" הנקבעת על ידי הבנק ומשתנה מעת לעת ומפורסמת ע"י הבנק בסניפיו או באחד האינטרנט של הבנק pagi.co.il. צעו או להפסיק להציע בכל עת.

עול

רשת בטחון תזונתי

המקבל על עצמו
רעב בסך 300
יקבל

שטר ש
רשמי

עם רשכבה"ג מרן ש

1. זכות ו
רשכבה"ג

שותפות
בתורה

2. רשכבה
יכלול את
בעת ברכ

שותפות
בתפילה

3. ברכו
שליט"א
לפרנסה

ברכה
לפרנסה

* בחודש
כל הש

[20,000] ילדים רעבים

שצעקתם הגיעה לרשכבה"ג מרן
שה"ת הגר"ח קניבסקי שליט"א
והוא עושה עבורם מעשה
שלא עשה מעולם
וכנראה גם לא יעשה שוב -

חתימת "שטר שותפות רשמי" עם התורמים

שטר שותפות

עם מרן רשכבה"ג שה"ת רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א

התקנת הברכה...
א. התורמים הנכבדים מקבל על עצמם על של 10 ילדים למחן ומצוה לכל הפועל למשך הדרש אחד, בסך 3000 ש"ח, ובהו מסייע לרשכבה"ג מרן שליט"א. בלומוד סדריו הקדושים לכל יופיע מעל הדפדוק המוטל על כתפי בית דין אבותם של יתומים. ועיי כף יש לו זכויות סיוות מרן שליט"א.
ב. קופת העיר מקבלת על עצמה לתת מיד את כל הכספים שנתינם במשולמים למשפחות עוללים ששאלו לחם ללוי נפש.
ג. שבות התורמים ומגי משפחתו יזמרו בעת ברית הדרוש כפני רשכבה"ג מרן שליט"א, שכלול אותם במהלכו הזמנה שנתנה "לחיים ארוכים" חיים של טובה של ברכה של פרנסה ויראת ה' וטא'
ועל זה באנו על התורמים לכבוד הדפדוק והודותיה

שם התורמים
רבינו קופת העיר
כשם רשכבה"ג מרן שליט"א

אישור מרן רשכבה"ג שליט"א
כל התורמים לקחו עוללים שעי"י קופת העיר עמרו משפחות וילדים רעבים סכום שיש בו ממש, וזכו במידה כנגד מידה תודה לרוב פרנסה ברזוח
והכל עולה וקיים

נותרו עוד ימים ספורים לתאריך היעד!

קופת העיר על כל אגפיה התגייסה להקמת הקרן ההיסטורית "עוללים".

במלאת 20 שנה לקופת העיר, כאילו היא קמה מחדש, בהוראתו הישירה של רשכה"ג מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א - מתחילים מהתחלה -

קרן עוללים!!!

בחישוב מהיר, על אגף ארה"ב הוטלה המשימה להביא 10,000 משפחות שיתרמו 900 דולר, על אגפי הגיוס בשאר המדינות הוטלו 4000 משפחות נוספות, ועל האגף האחראי על ארץ ישראל הוטל לגייס 10,000 משפחות שייענו לרצון קדשו של רשכה"ג מרן רבינו שליט"א.

תאריך היעד קרוב מאד, בי"ז אלול מרן רשכה"ג שליט"א רוצה לפתוח את הקרן למעשה, ולשם כך הוא זקוק ל-24,000 משפחות שיתחייבו על 3000 ש.ח. לשם כך הוא נותן את שטר השותפות-שלא היה, וכנראה גם לא יהיה. בדינו הדבר, בנפשנו הדבר!

ללא תקדים

מזו החזקת ילד
3,000 ש"ח,
לביתו

אותפות
אמי

ה"ת שליט"א הכולל:

סיוע לתורתו של
מרן שליט"א.

ה"ג מרן שליט"א
ת שמות התורמים
ת החודש*.

ת רשכה"ג מרן
בכתב יד קדשו -
ברוח.

תשרי שאין בו ברכת החודש, יכלול רשכה"ג מרן שליט"א את שותפים בתפילת אבינו מלכנו אחרי שחרית של יום ב' דר"ה

1-800-39-47-47

מהזור תפילה לגיל הרך

המחזור עשוי כולו מחומר סול רך ונעים למגע. הדפים מצופים למינציה ובאיכות מעולה.

'מחזורי הראשון' מגיע באריזת תיק, הילד יוכל בקלות לשאת איתו את המחזור, לגן, לבית הכנסת ואפילו בבית.

'מחזורי הראשון' כשמו כן הוא, מיועד לילד בצעדיו הראשונים בעולם התפילה ובקשר הראשוני עם חודש החגים.

ב'מחזורי הראשון' יכירו ויתחברו הילדים בצורה קלה וחוייתית לאווירת חודש החגים עם ציורים מרהיבי עין ומלאי תוכן, שיעניקו לילדים חיבור לחגי תשרי.

תרגישו בנוח להצליח!

גל אורן BSD

תואר ראשון
ומגוון
מסלולים
לתואר שני

סיוע בקבלה | מלגות לזכאים
שיעורים פרטיים | נקודות זכות על לימודים
תורניים | בית מדרש ומדרשה | מסלול המשך

לפרטים ולהרשמה:

טלפון: *9392
המוקד פעיל בין הימים א'-ה'
בין השעות 9:00-17:00
צ'אט ב-WhatsApp: 052-617-1988

בר-אילן הוא המקום בשבילכם:
להשתלב באוניברסיטה וללמוד ברמה
אקדמית גבוהה. תקבלו מעטפת
לימודית תומכת וסיוע אישי - משלב
הקבלה עד לתואר, בדרך שלכם.

בעולם החדש, בואו להכיר
אפשרויות לימוד חדשות!

תואר ראשון | תואר שני | דוקטורט

אוניברסיטת
בר-אילן
Bar-Ilan University

ההגרלה השנתית הגדולה:

שניים

רוגע כלכלי

לא שנה.

לא שנתיים.

זוכה אחד בהכל!

ב&ב | שחור לבן

לגור כמו מלך!
חבילת שיפוץ

הכוללת שיפוץ מטבח, ריצוף לבית, חדרי אמבטיה ושירותים

נוחות של מלך!
שברולט אקווינוקס

ל-3 שנים כולל טיפולים וביטוחים!

לחיות כמו מלך!
12,000 ₪

כל חודש ל-36 חודשים קבוע בחשבון הבנק!

10,000 ₪ לרכישת צעצועים

10,000 ₪ לרכישת ביגוד והנעלה

10,000 ₪ לרכישת מוצרי חשמל

← תהיו רגועים. אנחנו בדרך.

רוצים שנבוא לאסוף מכם את דמי ההצטרפות להגרלה? חייגו עכשיו 054-8112000 ונגיע עד אליכם

איחוד הצלה

*5935

מוקד ההגרלה השנתית של 'איחוד הצלה'

ca.1221.org.il

לקבלת הקטלוג במייל: 9401401@gmail.com

כסטרמה זוגלובק

פתרון מדהים לכריך טעים

שר שלום קצנגולד | *Le*

אין כמו סנדוויץ' מפנק עם פרוסות כסטרמה של זוגלובק. אז כשבא לי לתקתק ארוחה בצ"ק, אני רק צריך להוסיף חמוצים או חרדל והטעם... מממ... חטעמו בעצמכם!

פתוח בימים א'-ה'
 יש טעם
 להנות!
 18:00-22:00
 בתי שירות

ל התפריט בארוחה א

מתלבטים בין פרגית לסטייק? רוצים לטעום מכל המנות? הקונספט הייחודי של מסעדת היוקרה של מלון 'גלי צאנז' הוא בדיוק בשבילכם. כאן מול הטיילת וגלי הים, במרחק נסיעה קצר מהמרכז, תהנו מתפריט עשיר של בשרים ומנות שף ללא הגבלה, בכשרות המהודרת של ק"ק צאנז. תפריט שבת בימי חמישי!

לפרטים והזמנת שולחן צלצלו: 09-8621777
 שאלו אותנו על מגוון אפשרויות לקבוצות ומשפחות

דה רסטורנט
The Restaurant
 — מבית גלי צאנז —

פרנסה מלוא חופניים

**בוגרי המכללה למינהל מרוויחים
בממוצע 18,500 ₪* בחודש**

בואו ללמוד את מקצועות המחר ולעבוד במשרות המבוקשות ביותר במשק הישראלי, להרוויח עשרות אלפי שקלים לחודש ולהשפיע על המשק. אז לכו אחרי הלב שלכם, תהיו בטוחים שאתם לומדים מקצוע לעתיד מביטיח ופרנסה בכבוד.

תוצאות אפקטיביות RESULTS

מדעי ההתנהגות
נשים

מדעי המחשב
גברים/נשים

כלכלה וניהול
גברים/נשים

הכוונה לתעסוקה

מסלול לימודי ערב

מלגות למתאימים

מקום נגיש

באווירה חרדית

**המכללה
למינהל**

המסלול האקדמי
קמפוס בני ברק

40 קמח
קידום סקטור חינוכי

רח' זבוטינסקי 168,
מגדלי שקל, בני ברק

077-9976738

* סכום השכר החודשי מבוסס על ממוצע השתכרות של בוגרי המקצועות הנלמדים בשלוחה החרדית במכללה למינהל.

תוכן

24 : בחזרה לעצמי

אחרי תקופה ארוכה של צעידה בחזרה לחסידות, ליפא שמעלצר מציג: יומן מלא חודשים קדימה | אהרן אטינגר

32 : תפילת הדרך

הזמרים והחזנים שנודדים השנה ממקום התפילה הקבוע שלהם, במגוונים אישיים | דניאל שטרן

40 : שליח ציבור

הוא מוביל את ה"סליחות הראשונות" הידועות במנהטן, ונחשב לתלמיד מובהק של קרליבך. יהודה גרין מכין את הגרון לתפילות | עוזר דרוק, ניו יורק

46 : אולפן ציור

יובל שנים של ציור וקריקטורות: הצייר יוני גרשטין חוזר להתחלה, ומתחרט על קריקטורה אחת בלבד | יונתן ריגלר

טורים

16 : הרב עקיבא המניק

18 : הרב שלמה טויסיג

20 : מונה רוזנבלום

22 : פנחס ביכלר

מדורים

14 : בקצרה

52 : נעים להכיר

56 : משרד התרבות

58 : החודש בתמונות

60 : ישראל שומע ומדווח

62 : קפיצה לחו"ל

64 : אוכל

65 : לחיים בשניים

66 : החידושים של דוליק

67 : דוליק בולש

במדור התשבצים בגיליון שעבר, נשאלו הקוראים מי הלחין את "נשמה שנתת ביי" הישיבתי הנודע, שמבצעת גם תזמורת שלהבת. התשובה, כפי שניתן לראות בפתרונות המדור בגיליון הנוכחי, היא כמובן: הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל.

הביצוע של תזמורת שלהבת הוא אכן המוכר והידוע בשנים האחרונות לשיר המרטיטי, אבל הביצוע המקורי של השיר, נמצא באלבום "התורה חיה ושרה", שיצא לאור לפני 60 שנה בדיוק, בשנת 1960. זהו אלבום של ישיבת רבי חיים ברלין בארה"ב, שהרב הוטנר שימש בה כראש הישיבה, והוא אחד הראשונים שיצאו אי פעם במוזיקה היהודית.

שיר נוסף באלבום, שאף אחד היום כמעט לא יודע את מקורו, הוא "ידיד נפש", בלחן המושר כיום בכל סעודה שלישית. את השיר הלחין הרב יצחק אלסטר, תלמיד הישיבה דאז, שגם הפיק את האלבום ההוא.

חֲסֵפָּרִים חֲסֵפָּרִים

הפעם: למי הלחין המלחין יוסי גרין הכי הרבה שירים

מאיר שרמן
(19 שירים)

דידי גראור
(21 שירים)

מרדכי בן זור
(26 שירים)

אברהם פריד
(56 שירים)

כחה חילים ע

תופעת השירים בעברית במוזיקה החסידית

אברהם פריד כנראה היה הראשון, בגל הנוכחי, של השירים בעברית, אבל מאז - הנחשול הזה רק ממשיך לאיים ולאיים ולא עוזב אותנו: "יש תקווה", "עברי אנוכי", "הלואי", "כל הכבוד", "מחר", הם רק מעט שבמעט מגל השירים בעברית של העשור האחרון.

אז בשיר הראשון שיצא, זה היה יפה. אמריקאים שרים עברית! למי אכפת הדקדוק, ההגייה, הם שרים עברית, זה שווה הכל. בשיר השני, זה היה נחמד. בשלישי זה כבר התחיל להעיק, ובשלושים ובחמישים - זה כבר הפך לבלתי נסבל.

אוקיי, הבנו את הרעיון, היה מדהים וטוב, אבל בהחלט אפשר לסגור את הדלת על סוג השירים האלה, ולעשות משהו מהפכני, אנרכיסטי לחלוטין: לחזור לשירים הרגילים, של פעם. אלו עם המילים מתוך ספר התהלים או סידור התפילה.

גם אם היה מדובר בשירים עם מילים בעברית אך בעלי עומק, היינו אומרים שהגיע הזמן לעצור את התופעה. קל וחומר כאשר מדובר לרוב בשירים רדודים למחצה, שליש ורביע, שניתן לנחש לבד את המילים כבר עם הצליל הראשון של הפתיח: "שומר עלינו ותן לנו תקווה, כי אנחנו מרגישים קצת לבד וצריכים אותך איתנו. תן לנו אור שלא יהיה חור, וחזק אותנו בדרך אליך". אבל הכי חשוב בעת הזו, הוא שיר שגידי: "עשה שהגל העכור הזה כבר ייגמר, כי אין לנו כח יותר".

051-2051076

רוצים לקבל את מגזין "קול פליי" מידי חודש ישירות לוואטסאפ? שלחו את שמכם ל-

למינוי דיגיטלי במייל, שלחו מייל ל- minuy@kol-play.co.il

עורך: חנני בלייך | כותבים ומשתתפים: הרב שלמה טויסיג, מונה רוזנבלום, פנחס ביכלר, ישראל גולדמן, דודי רובינשטיין, ישראל כהן, יונתן ריגלר, אהרן אטינגר, יואב שוורץ, ישראל ברגמן, אלי הלמן, יוסי אטינגר, דניאל שטרן, גדעון לוי, הרב עקיבא המניק, משה ולדר, עוזר דרוק
 מו"ל: קול פליי - ניזח ברמה בע"מ | מנכ"ל: עו"ד אריאל דרעי | ייזום וניהול: צביקה כהן | סמנכ"ל פיתוח עסקי: אושרת מועלים
 מנהל תוכן ושיווק: עוזר דרוק | ייעוץ מוזיקלי: יואלי דיקמן | צלמי מערכת: משה ביטון, נתן איבגי
 הפצה: בר פויטן ארץ סטיל בע"מ | בשער: ליפא שמעלצר. צילום: שלומי כהן | מערכת ומנהל: ז'בוטינסקי 7, בני ברק
 דוא"ל: magazine@kol-play.co.il | טלפון: 03-5777782 | אין המערכת אחראית לתוכן המודעות וסגנון

יריד דירות מיוחד!

נתיב פיתוח משיקים
את הפרויקט השישי
ברמת בית שמש ד'
הטבות מיוחדות
לרוכשים ביריד

6-7.9.20 | י"ז-י"ח באלול

בין השעות: 11:00-20:00

פגישות אישיות בתיאום מראש: 054-7778749

מלון לאונרדו פלאזה (מול בית הכנסת הגדול)
רח' אבידע 1, ירושלים
כיבוד וחנייה במקום

בכפר ליהודיות נשדר רביאית | והדומה ליהודיה בלבד

אנצ'ור
אנצ'ור

קבוצת
נתיב
פיתוח נדל"ן

לפרטים ותיאום פגישה:

*8082

www.efi-natif.co.il

כתובת משרד המכרות שד הרקון, 13 רמב"ש א

השיר והשבח לחי עולמים

עוצמתו של שיר חסידי נמדדת כשהוא מגיע לבית הכנסת, להיות מושר על מילים מהתפילה. רק שיר שיכול להיות מושר בבית הכנסת, זכאי להגדרה "שיר חסידי"

כיליד ירושלים גדלתי להיות "ירושלמי", על כל המשתמע מכך, וחונכתי עם המנטליות של "עבדו את ה' בשמחה". בהמשך, הלחנתי מלודיות ל"ואני אשר עוזך וארנן לבוקר חסדך", ול"שיר ושבחה הלל וזמרה" ועוד.

הזמר והשירה החסידית הטביעו חותם על חיי, ודרך השירה והניגון מצאתי את עצמי מתחבר ומתקשר עם הבורא ברמה נעלה, כשעולם החזנות מחד ועולם השירה מאידך מעצימים את ההתעלות.

עוצמתו וייחודיותו של שיר חסידי, נמדדות כשהמון העם "שרים" אותו בצוותא בבתי הכנסת בשבתות וחגים, למילים של קל אדון או בקדושה, בהלל או במוסף, או בזמירות של ארוחות שבת וחג; בשמחות, בחתונות וכל השאר. ותמיד, משפט המפתח הוא "המון העם שרים". כשרוב העם שר ומתפלל את השיר יחדיו ומגיע דרכו להתעלות, כמו שנאמר "ברוב עם הדרת מלך", או אז השיר הופך ל"שיר חסידי" ול"ניגון שחודר ללב". חלקם עוברים מדורי דורות והופכים לנכסי צאן ברזל.

כמובן, דרושה חוכמת מעבד ומנצח מוזיקלי כדי להביא את השיר לאוזני

המאזין, כשהתזמורת המלווה מנגנת ומתרגמת את השיר בשלמות, ולשם כך משתמשים בכלי נגינה שמרטיטים וחודרים ללב ויחדיו משלימים את השיר.

לדעתי, כל שיר חדש בימינו, רק אם הוא עומד בקריטריונים הנ"ל והמון העם יכול ורוצה לשיר אותו בבתי הכנסת וכו' - רק אז הוא הופך ל"שיר חסידי" שממשיך שושלת ומסורת, ומכאן ואילך השיר יגיע ויחדור ללבבות לדורי דורות. לדאבוני, ירידת הדורות לא פסחה על תחום הזמר החסידי הן בסגנון הלחנים, והן בביצוע המוסיקלי, אשר אין להם שום קישור ל"שירה חסידית", ועל כך אני מצר.

לזרום ברוח הזמן זה די קל. החוכמה היא לשמר את המסורת ולהאדירה. יחד עם זאת עליי לציין כי כישרונות צעירים וסגנונות שונים במוזיקה אהובים עליי, ותמיד זכו ממני לעידוד ולתמיכת המלאה. במשך רוב שנות חיי אני מאזין ומתחבר להרבה סגנונות שונים, כל עוד יש קשר בין המילים והלחן, והעיבוד שמתרגם את שניהם. גם אם הם לא בקטגוריית שיר חסידי, הם בקטגוריית זמר יהודי וניגונים שחודרים ללב, וכאשר הם מגיעים ממקום חיובי - אזי כל הנשמה תהלל קה ו"קול" הנשמה תהלל קה.

יעקב שוואקי ודני ממן, רגע לפני מופע בבתי ים, תשע"ב

נתן איבגי

כתיבת
המילים

משה ולדר

לנצח את הטקסט

טקסט צריך להיות כזה שיכיל את המטען הרוחני שמחבר נשמות. הוא לא צריך להיות עצוב, אבל הוא צריך להיות אמיתי, מתוך הלב. וכן, הוא צריך להיות מקצועי

בעולם הניגון, הלוגיקה איננה קיימת, והרוחניות יכולה להגיע במעין 'דרך קיצור' רגשית, כך שלעיתים אתה יכול להתמלא בדמעות או לחילופין בתחושה של אושר עילאי, רק בגלל שלפתע נלחץ איזה כפתור רדום עמוק בלב...

לעיתים, באמצעות הניגון הנכון, מגיעה משמעות עמוקה שכבר קיימת במילים, ופשוט מוארת באור הנכון (השיר "הראני ה' חסדך" של מיילך קאהן, הוא דוגמה מצוינת לכך). יש מנגינות שבתוכן חבוי עומק פנימי שמסוגל לזעזע את הנשמה. מנגינת "קה אכסוף", למשל. כמו עיניי ראיתי אנשים רחוקים מדת דומעים בהתרגשות כאשר שמעו אותה לראשונה ללא המילים, על אחת כמה וכמה כשהיא מושרת עם המילים הקדושות של רבי אהרון מקרלין. שיר מגיע למצבו האידיאלי, כאשר הוא נוגע בנשמה באופן מלא וגורם לחיבור אמיתי בין אדם לנשמתו, שמפציעה מתוך תרדמת רגשית ומגיעה לבחינה מסוימת של שלימות. זה כמו לעסות את הנשמה בעדינות היכן שתפוס.

במשך שנים רבות, במוזיקה החסידית חששו מאד לחדש טקסטים. העדיפו להלחין מילים מתוך התפילה ומתוך ספר התהילים. פה ושם הפציעו רעיונות חדשים כמו "יהודים הם בני מלכים", או שירים ספורים

בעברית וביידיש.

כיום, שירים עם טקסטים מקוריים במוזיקה החסידית הם מעשים שבכל יום. ובבואנו לדבר על הטקסט, אני חושב שצריך לתת למילים מקום חשוב ולהתייחס אליהן בכבוד, בייחוד כאשר אנחנו מדברים על מוזיקה שפונה אל ציבור שמגמתו הפשוטה היא אהבת ה', אהבת התורה ואהבת ישראל.

הטקסט צריך להיות כזה שיכיל את המטען הרוחני שמחבר נשמות. הוא לא צריך להיות עצוב, אבל עליו להיות אמיתי, מתוך הלב, וכן, הוא צריך להיות מקצועי ומושקע. חשוב להשקיע בחריזה נכונה, שיהיה חידוש בשיר ומידה מסוימת של עמקות המחשבה, כמובן מבלי לאבד את המשקל, שבלעדיו יהיה קשה "להלביש" על השיר מנגינה.

שיר כתוב שיכול להחזיק מעל המים במשך שנים, הוא כזה שמכיל איכויות מיוחדות (שירים כמו "יש אמונה" שכתב אבי מורי, "עלה קטן", ועוד), שנותן אימפולסים למאזינים ומשאיר אותם עם המילים בתוך הראש באופן ניתן לניתוח.

והכי חשוב - המשיכו ליצור במלא המרץ! יש בנו הרבה אנשים מוכשרים שיועדים לכתוב ולהלחין מבלי שהדבר יפריע להם לכוון את ליבם לאבינו שבשמיים.

נצחו את המילים.

עשרת הלהיטים של החודש ברדיו "קול פליי"

אין דבר מפרה יותר ממשוב הציבור. אין רדיו ללא מאזינים, ואין עיתון ללא קוראים. התגובות על מגזין "קול פליי" החדש נלהבות; אלפי הרשמות למנויים דיגיטליים

גיליון מספר 2 הוא קצת כמו תסמונת "האלבום השני" אצל אמנים וזמרים. אחרי אלבום ראשון מושקע וייחודי עם רשימה ארוכה של להיטים, לא תמיד כולם מצליחים לעמוד ברף הגבוה שהציבו לעצמם גם באלבום מספר 2.

ב"ה, התגובות הנלהבות והמשב האדיר שזכה לו הגיליון הקודם, מגזין "קול פליי" הראשון, לימדו אותנו שהצלחנו בסיעתא דשמיא לקלוע לטעמו של הקורא החרדי, שחיפש לקרוא כתבות ברוח קצת שונה, על אמנים, זמרים ותרבות יהודית פורחת.

מאות רבות של תגובות נלהבות קיבלנו, כל צוות המגזין, בחודש האחרון, בכל מקום בו היינו; אלפי הרשמות לקבלת הגיליון דרך הוואטסאפ והמייל; מאזינים רבים עלו לתכניות הרדיו השונות של "קול פליי" להגיב על המגזין. אין ספק, הם הפנימו שהגיעה העת למגזין שונה, כזה שמדבר אליהם.

לא ויתרנו לעצמנו, ורגע לאחר רדת הגיליון לדפוס, עמלו טובי המוחות על הגיליון הבא, והפעם, בחודש אלול, עם כתבות המתאימות לרוח החודש, ועדיין, בנושאים בהם מגזין "קול פליי" עוסק בהם. וכבר כעת, עובדים על גיליון מורחב לחודש תשרי, חודש החגים והשמחה.

קיבלנו בשמחה את ההארות והתגובות, ההצעות והרעיונות, שחלקם כבר יושמו בגיליון שאתם מחזיקים עתה בידכם. אין דבר מפרה יותר ממשוב הציבור. אין רדיו ללא מאזינים, ואין עיתון ללא קוראים. אתם חלק חשוב ממגזין "קול פליי", ואני מזמין אתכם להמשיך להגיב על הנכתב, להאיר ולהעיר, להציע ולשתף.

המגזין הפעם, נקל לשים לכך לב, הוא ברוח הימים הנוראים, של התפילות, הסליחות וניגוני הקדושה.

שנה טובה, כתיבה וחתומה טובה!

<< **אוטוטו**
אברהם פריד

<< **שיר השמחה**
ישי לפידות ושוקי סלומון

<< **ימים יפים**
רולי דיקמן

<< **כמה טוב ה'**
קובי ברומר

<< **חסד שבחסד**
אברמי יוסי גרין

<< **לחיים חסידים**
אהרליה סמט, יהושע ברקו, והילד יוסי גולדמינצ'ר

<< **ותמהר**
יוני שלמה

<< **לא לפחד**
של שמחה פרידמן

<< **הטוב שבך**
נח פלאי

<< **בנשל**
מאיר גרין

עו"מ / א"א / יואלי דיקמן ממליץ לכם להשקיע האזנה נוספת

נח פלאי עושה רושם: אם חשבתם שהפנ המוזיקלי במשפחת פלאי מסתכם ב"שירו למלך" או ב"מתיקות התורה", מגיע נח פלאי עם "הטוב שבך", ומגלה עוד חוליה במשפחה, עם ז'אנרי פלאי חדש, שמעלב טקסט ייחודי ונוגע עם מוזיקה אלטרנטיבית יהודית ואמירה מקורית במיוחד.

קובי ברומר מרענן עם שולי: לא מעט שירים הוציאו עד היום למילים "איזה טוב ה'" או "כמה טוב ה'", אבל קובי, בסינגל החדש, עשה את זה בצורה מרעננת וכיפית. כששולי רנד על כתיבת המילים יחד עם יאיר שובל, שגם הלחין, נוצר להיט פלייליסטים מצוין, ואל תשכחו לשים אוזן לקטע של שולי עצמו באמצע השיר. אוי, כמה מתוק...

יוני שלמה חוזר אחורה: לפעמים גם קריצה לסגנון הישן היא מצינת, קחו למשל את הסינגל "ותמהר" של יוני שלמה, בלחן ועיבוד של משה לאופר, שמחזיר לנו את היחוחות של פעם עם הסאונד העכשווי. וכעת בימים אלה, הוא משיק סינגל נוסף באותו ניחוח, "השקופה", בלחן של פינקי וובר.

לחיים חסידים: כהנא, אהרליה סמט, פרייליך. כל המרכיבים ללהיט גדול. לשיר הזה לקח אמנם קצת זמן, אבל בסוף הוא תפס את המקום שלו והפך ללהיט. שיר מצוין עם טעם עכשווי.

נגינה ואקפלה: שימו אוזן על מקהלת "נגינה". זו מקהלה חדשה יחסית, שעד היום הופיעה בעיקר ב"מנהג ירושלים", עם הפוייקרים, אבל לאחרונה שיתפה פעולה גם במספר פרויקטים מוזיקליים, והתגלתה כמקהלה עם פוטנציאל לעתיד מזהיר. יש לה צליל וצבע מצינים ויוצאי דופן.

הרה"ג עקיבא המניק שליט"א ר"מ ישיבת 'חדוות התורה'
magazine@kol-play.co.il

וגילו ברעדה

מהותו של היכל הנגינה בעבודת ה' לקראת ימי הרחמים והסליחות

ביום הדין! התשובה צריכה להיות מתוך שמחה דווקא, ולא מתוך עצבות.

ידוע הדבר שהנגינה בכוחה להוציא את האדם מעצבות ולהביא לידי שמחה, וכמו שנאמר באלישע הנביא: "ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'" (מלכים ב', ג' ט"ו), וביארו המפרשים שכיוון שהיה שרוי בעצבות לא שרתה עליו רוח הקודש, ועל ידי הניגון בא לידי שמחה ושוב יכול היה להתנבא. וכן מצינו בחז"ל: "שלושה דברים משיבין דעתו של אדם, ואלו הן: קול ומראה וריח" (ברכות נ"ז:), ופירש רש"י שם: "קול של מיני זמרה". ולאור האמור

ודש אלול הגיע, ואתו ימי הדין הממששים ובאים, ובזיכרוננו עולה המעשה הידוע ברבי ישראל סלנטר זצ"ל. כפי המסופר, הגרי"ס זצ"ל הלך בדרכו לבית הכנסת בערב ראש השנה מלווה בתלמידיו, ולעומתו הגיע אברך נשוא פנים שעל פניו היה ניכר המתח בו הוא שרוי לקראת יום הדין. כאשר הגרי"ס זצ"ל בירכו במאור פנים בברכת כתיבה וחתימה טובה, הלה לא השיבו והמשיך ללכת לדרכו, ואז הפטיר הגרי"ס זצ"ל לבני פמלייתו: "מדוע הוא חושב שעליי לסבול בגלל אימת הדין שלו?". אינני בטוח שבדורנו נוכל למצוא אנשים עם רמה כזו של חרדה מפני יום הדין, אך ישנה תופעה שכיחה אחרת שודאי קיימת, ואליה ברצוני להתייחס.

מצאנו אצל יוסף הצדיק שבשעה שנגלה לאחיו הוא אומר להם: "ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם" וכו' (בראשית מ"ה, ה'). ולכאורה קשה מדוע שיעצבו, והרי אין כאן מקום לעצבות כלל, והיה עליהם לשמוח שמחה גדולה שיוסף עודנו בין החיים. אך הביאור בזה הוא על פי דברי חז"ל בילקוט שמעוני, בראשית פרק י"א: "אין ועתה אלא לשון תשובה, כמה דאת אמר ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך" וכו'. ואם כן, בעת שהשבתים עמדו על טעותם והכירו בזה שחטאו במוכרם את יוסף, ממילא רצו לחזור על כך בתשובה, ולכן אומר להם יוסף: ועתה, אל תעצבו! אל תעשו תשובה מתוך עצבות, אלא מתוך שמחה!

מאד מצוי שאדם שנכשל בעבירה שרוי בעצבות ומגיע לידי ייאוש ממצבו, בחושבו שאין תרופה למכתו. אמר על כך החוזה מלובלין זי"ע, שיותר ממה שהיצר הרע רוצה להחטיא את האדם, רוצה הוא הייאוש והעצבות הבאים עליו כתוצאה מן העבירה, משום שאז הוא יילכד ברשתו לעולם. רק תשובה מתוך שמחה ובטחון בה' יש בכוחה להוציא את האדם ממצבו ולהביאו לתקן את דרכו מכאן ואילך. כמו שרמזו בספרים הק' על הפסוק "כי בשמחה תצאו" - שבאמצעות השמחה יכולים לצאת מכל המיצרים. והמשל בזה הוא לאדם הנמצא במקום חשוך ואיננו רואה שום דרך מוצא. אך אם ישנו אור, אף הקטן ביותר, מוצא הוא כבר את הפתח ממנו יוכל לצאת. כך אדם השרוי בעצבות נמצא בחושך והכל נראה לו אבוד, והשמחה היא האור הנותן תקוה שיוכל למצוא עצה כדי לצאת ממצבו.

וזהו שאומר עזרא הנביא לעם ישראל בנוגע ליום הדין של ראש השנה: "לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים... כי קדוש היום ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם" (נחמיה ח', י'). אין מקום לעצבות

”

מאד מצוי שאדם שנכשל בעבירה שרוי בעצבות ומגיע לידי ייאוש ממצבו, בחושבו שאין תרופה למכתו. אמר על כך החוזה מלובלין זי"ע, שיותר ממה שהיצר הרע רוצה להחטיא את האדם, רוצה הוא הייאוש והעצבות הבאים עליו כתוצאה מן העבירה, משום שאז הוא יילכד ברשתו לעולם.

לעיל, נקל להבין שלניגונים של חודש אלול והימים הנוראים יש תפקיד נכבד, שכן מסייעים הם לנו בעבודתנו שלא ניפול לכלל ייאוש ועצבות, ומביאים אותנו לידי כך שנוכל לשוב בתשובה מתוך שמחה - לא שמחה של הוללות ח"ו, אלא בבחינת: "וגילו ברעדה", שהיא השמחה האמיתית.

זיכני הקב"ה להלחין לפני שנים רבות את השיר "חמול על מעשיך", בניגון שהתקבל בכל תפוצות ישראל ונהפך במקומות רבים לחלק מנוסח תפילת הימים הנוראים. מספר רב של אנשים, מוכרים לי ואף שאינם, פנו אליי במהלך השנים וציינו בפני את התרומה שניגון זה תרם להם בעבודת הימים האלו, ואת רגשות הקודש שהוא הוליד בהם, ומודה אני לה' יתברך על הזכות הגדולה שנפלה בחלקי להיות שותף בכך.

ייתן ה' שנזכה לשוב לפניו בתשובה שלמה מתוך שמחה אמיתית, ונכתב ונחתם יחד עם כל בית ישראל לחיים טובים ולשנה טובה ומבורכת, בספרן של צדיקים גמורים.

הם מוכנים ללבוש היום

27690
מסכות

בשרב, בקור, בקבלת פנים, במצווה
טאנץ, בריקודים, בגראמען, בקניות,
בתפילה, בבית, ברחוב, בהכלל

**העיקר להחזיר את הגלגל.
שהם לא יידבקו
ושאיש לא יידבק, בגללם.**

**שגרה בריאה בס"ד
זו אחריות מחייבת!**

בני ברק עוצרת באדום: עכשיו יותר מתמיד, שומרים על ההנחיות, ורואים תצאות!

הרב שלמה טויסיג רב קהילת בעלעד, בורו פארק
shloimesinger@yahoo.com

כח הניגון

סליחות ראשונות בישיבת חברון. צילום: שוקי לרר

” בכל הדורות, בימים הנוראים התפילה שלנו היתה מלאה בעגונים. בחלק מהתפילה אלו עגונים מרגשים שיעוררו את הלב לתפילה ולהשתפכות הנפש, לבקשה ולתחנונים, ובחלק אחר שלה יש את הקטעים בהם מתפללים בניגונים קצביים יותר. אז הלב מוצף ברגשות ובתחנונים שניחתם לשנה טובה, מיד אחריה, לאחר שגמרנו לבקש ולשפוך את הנפש, שרים את ה"אין קצבה" בניגון קצבי שמסמן את מלכותו של הקב"ה ממי שבקשנו והתחנונו לפניו, ומסמן את הביטחון בה' שתפילתנו התקבלה. כך גם מסיימים את תפילת מוסף בניגון קצבי על "היום תאמצנו" ועל "קדיש", שמסמן את אותו הדבר.

נחנו עומדים בתחילת חודש הרחמים והסליחות. האמת היא, שכמה שחשבתי על מגזין המוזיקה היקר הזה שלנו, שהוא מתאים לכל תקופה בשנה, חשבתתי שלחודשיים הבאים, חודשי הסליחות והחגים, הוא מתאים ביתר שאת וביתר עוז. אנחנו יודעים שהניגון הוא המפתח של הלב. עם ניגון אפשר לדבר ללבו של כל אדם. בין אם מדובר בניגון שמח או ניגון מלא רגש, בכל כיוון אפשר לגשת עם ניגון לליבו של האדם. וכמובן, בנוגע לאדם עצמו, אם הוא בשמחה - הוא יפזם לעצמו ניגון שמח, ואם הוא ברגע של רגשות או תפילה מכל הלב, הוא יפזם לעצמו איזה ניגון מרגש.

מה שמביא אותנו לחודש שלנו. מאז ומתמיד, בכל הדורות, בימים הנוראים התפילה שלנו היתה מלאה בניגונים. בחלק מהתפילה אלו ניגונים מרגשים שיעוררו את הלב לתפילה ולהשתפכות הנפש, לבקשה ולתחנונים, ובחלק אחר שלה יש את הקטעים בהם מתפללים בניגונים קצביים יותר. כך למשל, אחרי התפילה הנוראה של "ונתנה תוקף", אז הלב מוצף ברגשות ובתחנונים שניחתם לשנה טובה, מיד אחריה, לאחר שגמרנו לבקש ולשפוך את הנפש, שרים את ה"אין קצבה" בניגון קצבי שמסמן את מלכותו של הקב"ה ממי שבקשנו והתחנונו לפניו, ומסמן את הביטחון בה' שתפילתנו התקבלה. כך גם מסיימים את תפילת מוסף בניגון קצבי על "היום תאמצנו" ועל "קדיש", שמסמן את אותו הדבר.

ב"ה, זכיתי לשמש כבעל תפילה בימים הנוראים בקהילתינו כבר הרבה שנים, עם ציבור גדול מאד, והתפילה ייחודית מאד ברגש ובשירה של כולם ביחד. בקיץ לפני שנתיים, הוזמנתי לשיר באיזה מלון לשבת, ובשבת בבוקר ניגשה אשה חסידית לזוגתי ואמרה לה שהיא חייבת לספר לה משהו שאף אחד לא יודע, והיא כבר חיפשה הרבה זמן הזדמנות לספר לנו את זה.

הם גרים בלייקווד, ויש להם בת שבשנים האחרונות התחברה עם חברות לא טובות, מה שגרם לה לאט לאט להתנהג פחות ופחות כמו הבית, והעניין הלך והידרדר ואת התוצאה כבר כולם מכירים. כמובן, על ללכת לבית הכנסת להתפלל אפילו לא היה מה לדבר.

בעלי, מספרת האשה, הוא חסיד של אחד הרבע'ס הגדולים, והוא נוסע אליו בכל שנה לימים הנוראים, ואני נשארתי עם הבת בבית, בלי שום הרגשה של ראש השנה באוויר. כמובן שהבת לא רצתה, כאמור, אפילו לשמוע על ללכת לבית הכנסת, בטענה שזה ארוך מדי בשבילה ואין לה מה לעשות שם כליכך הרבה זמן. כך היה, עד לפני שנתיים. לגיס של אותה אישה, שגר בבורו פארק, יש גם בן כזה כמו הבת שלה, שבשום אופן לא רצה גם הוא ללכת לבית הכנסת, בגלל אותה סיבה. חבר של אותו בחור, אמר לו שנה לפני כן שהוא חייב ללכת להתפלל אצלנו, כי שם

אתה לא תרגיש שהתפילה בכלל עוברת". הגיס סיפר לה שאכן כך היה: הבן שלו לא יצא מבית הכנסת אפילו לא לרגע, וכנראה שאם "דברים היוצאים מהלב נכנסים אל הלב", אז בטח שתפילה שיוצאת מהלב נכנסת אל הלב, ואחרי ראש השנה של אותה שנה, נעשה מהפך רציני אצל הבן לטובה, ב"ה.

הגיס הציע לה שתבוא אליו עם הבת לראש השנה, ותנסה גם היא את אותו הדבר. וכך היה. הם הצליחו לשכנע את הבת שתבוא להתפלל אצלנו, כי היא מאד תיהנה, ואותה אשה מספרת שאחרי אותו ראש השנה - נעשה מהפך אצל הבת לטובה והיא החלה להביא נחת רוח להורים.

אנחנו נכנסים לחודש שמעורבות בו תשובה ונגינה, והרי ידוע ששער התשובה הוא ליד שער הנגינה. פירושו של דבר, שיש כח מיוחד על ידי נגינה "לסחוב" את האדם אל תוך שער התשובה, וזה חייב להיות לא רק אצל אחד שהוא בעל תפלה או משפיע וכדו'. הבה נזכור מה כוחה של נגינה!

חוגגים שנה טובה צמ פעמית סטור

מפיות מקושטות
1+3 מתנה

דבש אישי
7 יח' ב-10 ₪

צלחות פלאור 7
החל מ-6.70 ₪ לחב'

אינגליש צבעוני
8 יח' ב-10 ₪

קערת ירח
החל מ-3.60 ₪

כוסות יהלום
3 חב' ב-11 ₪

סכו"ם ורסאי
השלישי ב-1 ₪

גביע יין על רגל
החל מ-0.70 ₪

מגוון פמוטים
השני ב-50%

חבקי ראש השנה
החל מ-0.40 ₪

השני
30%-

מגש ברכות
14.90 ₪

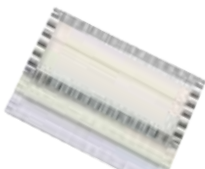
ראגרים ראש השנה
השני ב-30%

צלחות נאפולי
השלישי ב-1 ₪

תבניות אלומיניום (105)
20 יח' ב-7.90 ₪

מגש רולדה
השלישי ב-1 ₪

צלחת למיקרו (100 יח')
חב' ב-10.90 ₪

כלים לקינוחים
השני ב-40%

מיכל 1 ליטר + מכסה
7 יח' ב-10 ₪

פתוח במוצ"ש

פעמית סטור
מארחים וחולגים

<p>רחובות 145 הרצל</p>	<p>בני ברק כרמל 92</p>	<p>בני ברק רבי עקיבא 74</p>	<p>חולון המלאכה 18</p>	<p>ראשון לציון לישנסקי 9 חונים קונים</p>	<p>פתח תקווה פינטו 20</p>	<p>תל אביב יגאל אלון 110</p>
<p>חדרה קניון לב קומה 2</p>	<p>ירושלים יד חרצים 13</p>	<p>ירושלים בית הדפוס 7 גבעת שאול</p>	<p>טבריה טבריה עילית מרכז "ביג"</p>	<p>"ביג" קרית צ. קרית אתא</p>	<p>חיפה המסילה 22 תל חן</p>	<p>נתניה גבורי ישראל 24 אזה"ת פולג</p>
<p>חנות אונליין www.peamitstore.co.il</p>	<p>בית שמש קניון נעים קומה 0</p>	<p>באר שבע מתחם 87</p>	<p>באר שבע גרנד קניון קומה 2</p>	<p>נתיבות בעלי המלאכה 4</p>	<p>אשדוד מתחם סטאר סנטר</p>	<p>מדעיין מתחם ישפוח סנטר</p>

אתר פעמית סטור אונליין בכתובת: www.peamitstore.co.il

1-700-502-401 | שעות פתיחה א'-ה' 09:30-21:00 התמונות להמחשה בלבד. 3000 יח' מינימום. המחירים חושבו לאחר הנחות ומבצעים, המכירה במאריזים שלמים. תוקף המבצע 20.10.2020 עד 24.8.2021 גמר המלאי. היות והמחירים עשויים להשתנות מסניף לסניף, מחיר לפני הנחה מוצג בסניפים. החברה רשאית להפסיק או לשנות את המבצעים בכל עת. טלח. *סגור במוצ"ש

ר' משה מרדכי (מונה) רוזנבלום
 magazine@kol-play.co.il

הניגונים החסידיים שהחזירו בתשובה

מקהלת חסידי בעלזא. צילום: שוקי לור

היתה אז עוד חסידות שהוציאה תקליט משיריה עם עיבודים מעודכנים (דאז...). זה היה חידוש גדול וזה הצליח בצורה לא רגילה.

במשך השנים זכיתי לעבד עוד אלבומים רבים לבעלזא, וגם הלחנתי להם כמה שירים. ממש בהתחלת העבודה, ירמי' אמר לי: תכתוב גם אתה משהו. ואז הלחנתי את "אשרינו מה טוב חלקנו", ששרה המקלה (זמן קצר לאחר מכן חידש את השיר מרדכי בן דוד), וגם את "מהרה ה'" ועוד. כך גם זכיתי להופיע עם התזמורת בחתונה הגדולה של בעלזא, של בן האדמו"ר, הרה"צ רבי אהרן מרדכי רוקח שליט"א, ובאירוע הבלתי נשכח של חנוכת בית המדרש הגדול של בעלזא בירושלים.

הרבי, מעניין לציין, לא התערב במהלך העבודה המוזיקלית שלנו ושל המקלה, אז באלבום הראשון. הוא נתן את ההוראה הראשונית לעשות דבר כזה, ומשם לקחנו את זה אנחנו. רק בסיום העבודה נכנסנו אליו עם המוצר המוגמר, והוא ב"ה היה מרוצה מאד מהתוצאה. במהלך השנים, הרבי שליט"א עצמו הלחין כמה לחנים שהפכו למפורסמים, ביניהם "כי לה' המלוכה", וכן "יהי החודש" המפורסם, המושר עד היום מידי ראש חודש.

מני האלבום הראשון, אלבומי בעלזא הפכו למובילים את השירה החסידית, כשהכל מחכים בכל פעם מחדש לעוד אלבום חדש שיצא. והם גם הגיעו למגזרים רחבים מאד. ר' ירמי' סיפר לי פעם סיפור שיכול להעיד על כך: הוא היה נוסע בזמנו הרבה במוניות, וכשבעלי המונית שאלו אותו למעשיו והוא סיפר להם על תפקידו כסולן מקלה בעלזא, הם ביקשו ממנו שישאיר להם קלטות של המקלה. המטרה שלהם היתה להשמיע לקליינטים הדתיים שלהם שירים חסידיים, אבל על הדרך הם האזינו למוזיקה הזו בעצמם. והוא סיפר לי שהאלבומים האלה השפיעו עליהם כל כך, עד שחלק מהם אפילו חזרו בתשובה כתוצאה מההאזנה לשירים החסידיים הטהורים הללו.

כתיבה וחתימה טובה לכל בית ישראל!

ת הטור הפעם אני רוצה להקדיש לחסידות בעלזא. חסידות בעלזא היום מוכרת כחסידות מלאה בשמחה ובניגונים, לצד, כמובן, תורה, חסידות ויראת שמים. אך לא תמיד זה היה כך. בעלזא של לפני השואה, לא היתה מוכרת כחסידות מוזיקלית, ואת הפן המוזיקלי בחסידות - חידש כ"ק האדמו"ר שליט"א, לפני כמעט 50 שנה.

הרבי היה אז בראשית המלוכה שלו על כס האדמו"רות, לאחר שדודו, הרבי הקודם מבעלזא, רבי אהרן זצ"ל, הסתלק לבית עולמו. הוא בחר לעודד ולהפריח את נושא השירה והנגינה בחסידות, כחלק מהחמימות החסידית שרצה להנחיל לפרחי החסידים ולכלל חסידי בעלזא.

בשלב הראשון הוקמה מקלה ששרה בטישים ובאירועי החסידות, ובשלב השני, החליט הרבי להוציא תקליט מיוחד של ניגוני בעלזא, שמולחנים ומושרים על ידי החסידים. היו אלו ראשית ימיה של המוזיקה החסידית, אך כבר אז ראה הרבי חשיבות בהוצאת שירים חסידיים עם ניחוח טהור, ורצה שיהיו בחסידות בעלי מנגנים משלה, כדי לבסס את העניין המוזיקלי בבעלזא.

מי שלקח את הנושא לידיים היה יהודי בשם וילפרוט. הוא היה ניצול שואה והיה אדם בעל אמצעים. הוא אמנם לא היה חסיד בעלזא מן השורה, אך היה "אוהד" החסידות, ונטל את הנושא על כתפיו. הוא פנה אליי (ועד היום אני לא יודע איך הגיע דווקא אליי. הייתי אז צעיר מאד, בן 18-19 בערך), וקבענו בוילה שלו. בביתו, בית גדול בגוש דן, נערכו ה"אודישנים" (המבחנים) של החסידים, לקראת הקלטת התקליט. הבחינות האלו נמשכו במשך כמה ימים, כאשר החסידים עומדים בשורה וניגשים בתורם לשולחן שבו אני יושב, שרים משהו, ואני רושם במחברת שלי הערות, כדי לזכור מי המתאימים.

הגיעו הרבה מאד חסידים להיבחן, ואני בדקתי לא רק את כח השירה שלהם, אלא גם את כח השמיעה, השירה בקצב ועם מקלה וכו'.

ברור שהמודד לעבור את הבחינה לא היה גבוה במיוחד, כי ההוראה היתה לעשות מקלה עם החסידים שבאו. אז סיננו ממש רק את אלה שהיו ללא חוש שמיעה מוזיקלית וקצב, אבל אלה שידעו קצת לשיר והיתה להם שמיעה מוזיקלית - התקבלו. אם הייתי מדקדק יותר מזה, לא היה נשאר אף אחד...

הבחינות האלו לקחו ימים ארוכים. ויום אחד, בין המבחנים, הגיע גם ר' ירמי' דמן, שהיום כבר מוכר כסולן בכל אלבומי בעלזא. אני זוכר שכששמעתי אותו אמרתי: הו! הנה, הוא יודע לשיר! ואז התחברנו ועבדנו צמוד על התקליט הראשון, שהוא כמובן היה הסולן ברובו.

אגב, הגיעו לבחינות עוד צעירים, שבהמשך תפסו עמדות בכירות בחסידות, מורי הוראה, רבנים וגם עסקנים ידועים.

כל התהליך הלך והתארגן לקראת התקליט הראשון. ישבתי אז עם אלה מהחסידות שגם הלחינו שירים, ובחרנו יחד את החומרים לאלבום הראשון. כשהוא יצא, הוא הפך ללהיט גדול מאד. לא

לסופר

לעבודה

לסבתא

לכולל

לשמחה

מונית ברגע!

מערכת להזמנת מוניות
הגדולה בישראל.

Itzik Afialo Branding

צרכים מונית? משלוח? חייגו לטייק מי - מכל מקום בארץ ומכל טלפון, הקליטו את מיקום האיסוף והיעד, המערכת תאתר עבורכם את הנהג הקרוב, תעדכן אתכם מתי בדיוק יגיע וכמה תעלה הנסיעה ואפילו תוכלו לשלם בקליק! מהיום יש לכם נהג קבוע בכל הארץ.

חברה שומרת שבת מחיר ידוע מראש משלום בקליק מיקום הנהג בזמן אמת

לוקחים אותך
בקלות!

*6316

טייק מי. מערכת אוטומטית
להזמנת מוניות ומשלוחים

פנחס ביכלר מנצח מקהלת "מלכות"
p0527645882@gmail.com

שיר חדש לדור חדש

קווים ויתווים' לדמותו של הרבי מסאדיגורה זצוק"ל שהסתלק לעולמו; על מתנה לחתונה שלא התקבלה ועל תודה נרגשת לעם ישראל

כותב השורות עם האדמו"ר מסאדיגורה זצ"ל

דלת ביתי. בפתח, שליח עם מתנה מפוארת לחג. פתחתי את המארו, ושם גיליתי ברכה נרגשת ומילות הודאה אין-סוף על חתונה מיוחדת שהייתה בחודש שבט. על החתום: משפחת פרידמן...

ידוע היה הרבי כאחד מגדולי המחנכים בדורנו. הוא הבין היטב לליבו של הדור הצעיר ולמאוויו וידע לרפא את הנפשות ולהיטיב להן. כך ידע רבנו את אשר נעשה בעולם הנגינה של השנים האחרונות וחפץ בכל מאודו שבחורי החסידות לא יושפעו מהמוזיקה 'החדשה' החודרת אל שולי המחנה.

באחת השנים, כשנכנס אליו בעל התפילה של הימים הנוראים שח לו הרבי: "רצוני שתוסיף ניגונים מניגונים שונים בשעת התפילה לפני העמוד, וכל המרבה הרי זה משובח". לפליאתו נימק הרבי את הבקשה: "בימינו, כאשר רוחות חדשות מנשבות פנימה, רצוני שלבחורים תהיה הנאה מוזיקלית מספקת בתוככי בית המדרש שלנו, לבל יזדקקו לרעות בשדות זרים".

והנה אחד הרגעים המרטיטים ביותר שחוויתי בקריירתי המוזיקאלית. היה זה בסיום הש"ס המרכזי שהתקיים ב'ארנה' בירושלים ע"י אגודת ישראל. ניצחתי שם על מקהלה מרובת חברים שמנתה כארבעים בעלי מנגנים מכל חצרות הקודש. בשיאו של המעמד הופיעו כל גדולי ומאורי הדור כאשר ביניהם הרבי ששהה אז בארץ, ימים ספורים טרם נסיעתו האחרונה ללוס אנג'לס לצורכי הרפואה.

הרבי כובד באמירת הקדיש שאחרי הסיום וגם לשאת מדברותיו. והנה בתוך בליל ההכנות וההמולה במרומי הבמה, רגע לפני שאנחנו אמורים לפצוח בהמנון של 'שישו ושמחו בשמחת תורה', הס בקהל, ואני שומע את הרבי, בקולו המיוסר והחלוש מבקש דווקא כאן, קבל עם ועדה, מול רבבת חסידים ואנשי מעשה, להודות בפיו לעם ישראל על התפילות שמתפללים עבורו. צמרמורת עברה בי כמו בכל הקהל...

זה היה הרבי שלנו. מי ייתן ונזכה לראות בנחמה, ובא לציון גואל.

ה טור הזה אמור היה להיות שונה. לחלוטין. הוא היה אמור לשתף אתכם במחשבות מוזיקליות של בין הזמנים ומסקנותיהן. למה? כי תקופת בין הזמנים מביאה עימה תמיד תובנות, סיטואציות ומפגשים חדשים. בדרך כלל גם מעניינים. ב'חופש' יוצא לי יותר מכל תקופה אחרת לפגוש המון 'ישיבה בוחרים', מכל הסוגים, בעיקר במסגרת תכניות והרצאות שלי בקעמפים ודומיהם. המרחק, הפיזי והפסיכולוגי, בין הבמה לקהל מצמצם אז והשיח הופך לפחות רשמי ויותר ישיר. וזה הזמן ללמוד על הנעשה וה'נשמע' (...). בקרב ה'ישיבה בוחרים', מה אוהבים יותר ומה הולך פחות - אחת הידיעות הנחוצות ביותר לאיש מוזיקה בימינו.

זאת ועוד. ימי בין הזמנים מכירים לי תמיד מקומות ואנשים חדשים. פעם בטיילת בטבריה (אוי כמה קשה היה למצוא חנייה) ופעם במבואות צפת העתיקה (קצת נוח יותר עם החנייה). אני פוגש כאן אנשים שמבקשים להשמיע ולשמוע, להחמיא ולפרגן, בין היתר על הטור החדש ב'קול פליי', וגם להעלות רעיונות והצעות לסדר. אכן, תודה לכם כל 'מכרי בין הזמנים תש"פ' החדשים שלי. רבים ביקשו שאכתוב כאן על המוזיקה בתקופת הקורונה והיו שדווקא רצו שנרפה ונספר על הימים שלפני (או על אלו שאחריהם אי"ה...). אחרים ביקשו שאחשוף טפחיים מסיומי הש"ס של החורף ורבים עתרו דווקא שאתייחס, למשל, לפרויקט חדש שעונה לשם 'שלום זכר'...

כך או כך, תכננתי לכתוב משהו מסכם ברוח הרעיונות הנ"ל, אבל אז קרה אסון. אור ליום שלישי, כ"א אב, התבשרתי לדאבון לב, כי מורי ורבי כ"ק אדמו"ר מסאדיגורה זצוק"ל התבקש לישיבה של מעלה וכי לקח אותו אלוקים. לכן, כאמור, הטור הנוכחי יהיה שונה. את השורות הבאות ישבתי לכתוב ככלות ימי השבעה, ואת מה שבתוכן ובתוכנו, ביקשתי אם כן להקדיש לזכרו הטהור ולמה שאני, כתלמידו וחסידו, ראיתי וניסיתי להבין - דווקא בחלק העיסוק המוזיקלי שלי.

שבע וחצי שנים בלבד ישב הרבי על כס ההנהגה. בתקופה זו הוא חיתן שניים מצאצאיו, כשבשתי החתונות זכיתי לנצח על מלאכת הזמרה. לקראת החתונה הראשונה שהתקיימה בשבט תשע"ח נקראתי אליו החדרה. הוא שוחח עמי על סדר החתונה והניגונים. הוא התעניין בדמויות בעלי המנגנים הנוספים שלוהקו לשמחה וביקש שיהיו כולם ראויים, ואז שאלני: 'מה יקר חסדך'? לאמור, מה המחיר שלי לכל 'החבילה'. כחסידי השבתי שאיני מתכוון להשתכר, וזו תהיה ה'מתנה' שלי לרבי! הוא ניסה בכל זאת, אך כמובן, סירבתי. שמחתי בלבי על הזכות להעניק מתנה שכזו לרבי, אבל...

החתונה עברה בצהלה ורינה. חודש אדר חלף גם הוא וחג הפסח הופיע. שעות ספורות לפני ליל הסדר, דפיקות חרישיות נשמעות על

קורונה? לא בבית ספרנו!

הילדים חוזרים ללימודים וההתרגשות גדולה. חשוב מאוד שנשנן איתם יחד את ההנחיות ונמנע הדבקה בבתי-הספר ובמוסדות החינוך. בכיתה, בשעת הארוחה ובזמן ההפסקה שומרים על הכללים ונזהרים. כי אם נקפיד, נוכל לחזור במהרה לשגרה מלאה.

נמנעים
מהתקהלויות

מקפידים
על היגיינה

שומרים מרחק
2 מטרים

חובשים
מסיכה

זכרו: ילד עם חום או תסמינים לא הולך לבית-הספר!

בכל מקרה של חום ו/או תסמינים יש ליצור קשר עם רופא המשפחה

י"א

הסמפתי

בשביל

כולם

האירוע המכונן
עם יידל ורדיגר
בפלורידה. הבכיר
בחסידות סאטמר
שעזר להחזיר אותו
לעולם החסידי.
היומן שהתמלא
במהירות מחדש
באירועים אחרי
השינוי האישי. כן
הציור שמרגיע
אותו. המפגש
המרגש אצל
כ"ק האדמו"ר
מסקווירא. האלבום
"געוואלדיג"
שנכתב כדי
לעשות נחת־רוח
לאבא שנפטר
● ליפא שמעלצר
מדבר לראשונה
על המסע האישי
הגדול שעבר,
בחזרה לעולם
החסידי ● ליפא,
כמו שאף פעם לא
קראתם

אהרן אטינגר

צילום: שלומי כהן

מספר הנוכחים המצומצם בחדרו של כ"ק האדמו"ר מסקווירא שליט"א, שהשתתפו בשמחת ברית במקום לפני כחודשיים, לא היו ערים מספיק להיסטוריה שהתרחשה ממש סנטימטר מהם: גדול הזמר ליפא שמעלצר, חזר במעמד הזה לראשונה אחרי שנים למעונו של האדמו"ר מסקווירא, החסידות בה גדל, כשהוא משורר באירוע ומשמח את הנוכחים ואת כ"ק האדמו"ר. כמובן שבסיום, הוא זכה לברכה חמה מהאדמו"ר. המעגל נסגר.

בשנתיים האחרונות, אחרי כמה שנים בהן לקח קו מודרני יותר, חוזר ליפא שמעלצר למחוזות החסידיים בהם גדל: הוא חזר ללבוש החסידי המקובל; הוא מוציא שירים ברוח שונה לגמרי מאלה שהוציא לפני כן, וכל אורח חייו בכל המובנים חזר להיות זה הישן, אתו התחיל את הקריירה. וגם האירועים חזרו. יותר משבוע לקח לתאם את הריאיון הזה, כיוון שליפא נמצא בימים אלה, כמו כל תושבי ניו יורק החרדים, ב"הרים", ומופיע כל הזמן.

זהו ראיון יוצא דופן, בו הוא מדבר לראשונה, בעיצומו של חודש אלול, על המסע האישי שלו בחזרה לעולם החסידות. אבל תחילה, פתחנו עם האלבום החדש שהוציא "געוואלדיג".

■ הוצאת את "געוואלדיג" ערב פורים, רגע לפני הקורונה. אפילו לא הספקת להופיע אתו.

"האלבום הזה התחיל לפני כמעט 3 שנים, זמן קצר לאחר שאבי, רבי ראובן ז"ל, שהייתי כל כך קשור אליו, נפטר. רציתי לעשות משהו עבורו. כשהתחלתי, עדיין לא הייתי בחזרה בתוך החום החסידי, אבל למרות זאת החלטתי שאני עושה פרויקט ברוח חסידי, ולא אכפת לי מי ישמע, ומבחינתי העיקר שאני נהנה מזה. באמצע העבודה, קרה המהפך האישי שלי. חזרתי לקהילה החסידית, ונהייתי עסוק בחזרה בשירה באירועים בויליאמסבורג, מונרו, לייקווד ובורו פארק, והבנתי שצריך להוציא גם להיטים, ואז שיניתי קצת את הקו, אבל עדיין שמרתי באלבום את הרגש לאבא. אני תמיד שר את הרגש שלי, והשאר מגיע לבד.

"התלבטתי אם לעשות את האלבום בידיש או לא, אבל החלטתי: הרי רוב השנה אני מופיע אצל דוברי יידיש, אז החלטתי להקדיש להם את האלבום הזה, שרובו ככולו יידיש, לבד מהשיר 'געוואלדיג' שעובד גם בעברית ובאנגלית ועדיין עיקרו בידיש, ומלבד השיר 'החוט המשולש'. ב"ה, יש הרבה אנשים שלא מבינים יידיש ועדיין נהנים. אני ממשיל את זה לאדם שיודע להכין היטב דגים, אבל בבשר הוא לא משהו. הכי טוב עבורו שיעשה דגים, ופה ושם גם בשר, אבל בעיקרון ישאיר את הבשר למי שזה המקצוע שלו. גם אני יכול להכניס פה ושם עברית, ואולי יום אחד אעשה תרגום לעברית של האלבום הזה, אבל בהרגשה הראשונה - אני רוצה לעשות אלבום בשפה שאני מדבר בה".

■ תספר לי קצת על האלבום.

"וואלי דיקמן עשה שם מוזיקה מדהימה, ובכלל, עזר לי הרבה בהפקת האלבום. שיר הנושא, געוואלדיג, הוא על פשט ששמעתי בשם רבי אלימלך בידרמן שליט"א. 'געוואלד' בידיש זה פחד, ואילו 'געוואלדיג' פירושו: מדהים. כלומר, אם לוקחים את געוואלד ומוסיפים לו י"ג

מידות - זה נהיה געוואלדיג. ואני באמת שר שם בפזמון 13 פעמים 'געוואלדיג', כמניין י"ג מידות של רחמים. שיר אחר באלבום הוא על סיפור של החתם סופר, שאמר שהוא מוכן לתת חצי מהתורה שלו כדי לקבל את כח השירה, כי רצה להתעמק בנוסח של ראש השנה. ואני אומר, שאני מוכן לתת חצי מהשירה שלי כדי ללמוד כמו החתם סופר.

"עוד שיר מעניין באלבום הוא 'הן קל כביר', שהלחין חזקי וייס, אחד מראשי הקהל בסאטמר. כתבתי שם את המילים לפי הא"ב, 'ב' חוץ מא', כי א' זה אחד, שיהודי עם הקב"ה זה אחד, וחוץ מ'י', שזה שם השם. שיר נוסף באלבום, 'ירידה לצורך עליה', הלחנתי יחד עם הרשי וינברגר, הכוכב הבא בהלחנה וחבר טוב שלי. היום, מי שרוצה ממני שירים - הולך אליו. הוא עוזר לי במוזיקה, וגם בהפקת האלבומים הבאים. דוחף אותי כל הזמן לעשות שירים. בשיר 'משקה', שעבד יהודה גלילי, אני לא באמת שר על משקה אלא כוהלי חלילה, אלא על 'משקה' אחר - 'משקה הרים מעליותיו' מתוך ברכי נפשי, והבן שלי משה יוסי שר שם סולו יחד איתי. ב"ה יצא אלבום יוצא דופן".

■ זה אלבום שיוצא אחרי 5 שנים מהאלבום הקודם, ועדיין, הוא אלבום עמוק, לא אלבום של להיטים.

"אני אמשך עם משלי המזון: יש מסעדה, הכי יקרה, שמגישה בשר טוב. כל אחד רוצה ללכת לשם, אמנם לא כל יום, אבל רוצה. הרי זה בשר שלא מוצאים כל יום. לעומת זאת יש מכולת, שמוכרת מוצרים יומיומיים כמו לחם וחלב. להוציא להיטים, זה מכולת. הנה קח, יש לך להיט. אבל האלבומים שלי הם יותר כמו מסעדה יוקרתית, שצריך לשבת ולהסתכל מה יש בתפריט: הכבד אווז הולך עם זה וזה, והמטבל הזה הולך עם לחם מיוחד כזה וכזה. כך אני מסתכל על זה".

בקרב: הגלריה של ליפא

■ בשנים האחרונות התחלת גם לצייר ציורים אמנותיים, שהעטיפה של "געוואלדיג" מלאה מהם.

"נכון, אני עושה הרבה ציורים, לעתים מצייר 10 שעות ביום. התעמקתי בללמוד את זה, ואני משקיע. המפיקים שלי, משפחת שטענדיג, שאלו אותי למה אני משקיע גם בציורים ולא רק במוזיקה, אז עניתי: אני כבר יותר מ-20 שנה משקיע במוזיקה, ומה שהשקעת יותר מובן לא הולך לאיבוד, כי מכל 20 השנים האלה כבר מכירים את הקו שלי. אבל כעת, בציורים, אני בונה קו חדש, שילווה אותי הלאה, 10-20 שנים. ואלה לא סתם ציורים: אם אני אלך בחוץ ואצייר איך נראה עץ או שאצייר את הכותל המערבי או את צפת, אין בזה צורך, בשביל זה יש לנו מצלמה. אז אני צריך לעשות משהו שעוד לא היה. לצייר את צפת או את הכותל זה כמו להוציא להיטים רגילים במוזיקה, אבל כדי להיות שונה צריך להתעמק, לחשוב מה אני רוצה לעשות כדי להיות שונה, וכך גם במוזיקה: לוקחים ריזיקה בכל משהו חדש שמוציאים, כי אם לא, ואם אני אלך עם השטאנץ, אז אני בסך הכל אחקה מישהו אחר או אפילו את עצמי, בדברים שעשיתי בעבר".

את הציורים מתכנן ליפא להציג בגלריה משלו, שתהיה חלק מהבית שהוא בונה לאחרונה בפמונה, שליד מונסי, ניו יורק, אליו הוא מתעתד להיכנס בעוד כשלושה חודשים.

■ אבל אתה הרי זמר מצליח, אז למה בכלל אתה צריך את הציור?

"ראשית, זה מרגיע אותי. שנית, עם הציור התחלתי כשלא ידעתי מה הולך להיות עם המוזיקה שלי, והציור הוא טוב גם לשנים הבאות, גם כשאהיה בן 65. הגמרא הרי אומרת שצריך לחלק את ההשקעות, לא להשקיע רק בדבר אחד, ואני לא רואה את עצמי משקיע בנדל"ן או בביזנס, אז אני משקיע במשהו אחר, בציור, כי אתה לא יודע מה יילד יום. תמיד אני אומר לזמרים שנכנסים לברנזה: צריך שתהיה לכם גם עבודה אחרת, במשרד או משהו, ובערב תשירו. למרות שזה קשה, אתם צריכים עוד משהו שיהיה

לכם, לא רק לשיר. ואני לא מדבר סתם, אלא נוהג כך בעצמי. היום, למשל, היה לי זמן וציירתי, אני משקיע בזה שעות".

כמו שהוא מספר, אחד הטריגרים לציור, היה התקופה בה לא היה ברור הכיוון המוזיקלי העתידי שלו, והוא חיפש משהו נוסף. כאן פותח ליפא במונולוג פתוח ואישי, ומספר מה עבר בשנים האחרונות. "עד לפני כמה שנים, זכיתי להצלחה גדולה. אבל בדרך, עברתי דברים קשים, שה' ישמור. הקב"ה נתן לאנשים שכחה, וזה דבר טוב, כי אם האדם זוכר הכל - אוי ואבוי. עברתי הרבה דברים. אני תמיד אומר לשמילי אונגר, לבערי וובער וכל החבר'ה, שאני לקחתי את ה'מכות' בשביל כל אלה שבאו אחריי. אני חטפתי בשביל כולם. הייתי למשל הזמר החרדי הראשון שנמצא במדיה החברתית, להיות עם הדור החדש. אנשים היו בהלם, חשבו שאני היחיד שעושה את זה. לקח זמן עד שראו שלשם העולם הולך. כך היה גם עם הקליפים, אני לא המצאתי אותם, אבל השתמשתי בדבר שנהיה פופולארי, וחטפתי על הראש על כך. אני אומר: מה שהיה היה, הכל לטובה. הרבה אומרים לי: אתה כוכב, תספר רק על ההצלחות שלך. אבל אני חושב להיפך: אני רוצה לספר מה שעברתי, אני אדם פשוט. בעיניי זו בעיה לדבר רק על ההצלחות. יש אנשים שסובלים, ואם אדם כמוני אומר: גם אני סבלתי הרבה ועברתי דברים, זה יכול להקל עליהם. לומר להם: אתם לא לבד.

"היתה תקופה שהלכתי לקו יותר מודרני, ואז איבדתי את הקהל הוותיק שלי, וכבר לא היו הזמנות לאירועים כמו פעם. ואז, מרוב ייאוש, החלטתי ללכת ללמוד בקולג', כדי למצוא עבודה אחרת. ידעתי שאני שונה במה שאני יודע לעשות ואולי אנשים לא מעריכים את זה, ואמרתי: אעשה שינוי בחיים. חשבתי ללכת להיות פסיכולוג, לעזור לאנשים. זו היתה התכנית שלי. ואכן, הלכתי ללמוד וסיימתי תואר ראשון בפסיכולוגיה.

"נרשמתי ללימודי תואר שני באוניברסיטת קולומביה, אבל אלו כבר היו לימודים קשים מאוד, לא בשבילי, והבנתי שאני צריך להחליט מה לעשות. גם הדעה שלי השתנתה אז. חשבתי לעצמי: אני הרי לא יודע אם אהיה פסיכולוג, אבל מוזיקה אני בכל מקרה עושה, גם אם לא מעריכים. אז אולי כדאי לחפש משהו אחר ללמוד, בתחום

להופיע כבר
לא הופעתי, לא
היו הזמנות. זה
היה עבורי מכה
כלכלית. לא היה
לי אז אגורה,
אפילו לא לשבת

האמנות. ואז הלכתי ללמוד כתיבת פואמות ופזמונים. חשבתי להיות מורה לפואמה, ללמד איך לכתוב שירים. במהלך הלימודים, נתקלתי יום אחד בציורים של אחד התלמידים, שהיה צייר מדהים. נדהמתי, הרגשתי כמו ילד בחנות סוכריות. באותו מקום היו גם קורסים של ציור, ואמרתי: אני חייב ללמוד ציור. בשיעור הראשון שאלו אם שמעתי על פיקאסו, אבל לא ידעתי אז כלום. למדתי הכל מההתחלה. מאז, לא הנחתי לרגע את המכחול בצד, אני כל יום על זה".

בפלורידה את ליפא פרידמן, בנו של ר' משה פרידמן, הגבאי המיתולוגי מסאטמר. הוא חיפש זמר לאירוע שלו בחג, אבל לא היה אף זמר אחר באזור, הייתי היחיד שהיה שם, והוא קרא לי. באתי לאירוע כמו שהייתי אז, עם חולצה צבעונית, אבל שרתי שם את השירים שהוא גדל עליהם. באירוע הזה השתתפו גם יידל ורדיגר וזאבי פריד (ממקהלת 'שירה'), והם בכו כשרתי את השירים ההם. שרתי שם עד 3 בלילה, ובסיום האירוע הם ניגשו ואמרו לי: ליפא, בעשור האחרון הציבור השתנה והמאזינים הוותיקים שלך התבגרו. הרבה מאד מאזינים למוזיקה שלך ואוהבים אותך, אבל קשה להם לקחת אותך לאירועים עם איך שאתה נראה והקליפים שאתה מוציא. אנחנו יודעים שאתה עוד זוכר את כל הכאב שעברת ב־2008 (אז רבני ארה"ב חתמו נגד מופע של ליפא; א.א.) אבל כעת כבר 2018. לך קדימה, תחזור להיות מי שהיית, וייקחו אותך לאירועים. זה יהיה לך טוב גם מבחינת הפרנסה וגם מבחינת הנשמה. זו היתה שיחה מלב אל לב, ואמרתי: אני אשוב.

"למחרת צלצלו אליי שוב ושאלו אם פנוי, רצו שאבוא שוב לשיר ואעשה את אותו הדבר כמו לילה קודם, ואכן באתי ושרתי שוב עד 3 בלילה. בסוף האירוע ההוא ניגש אליי ליפא פרידמן ואמר לי: אני אעזור לך לחזור. אולי אני תמים, אבל אני רוצה להאמין שמשמים, אבא שלי ז"ל הפך עולמות בשבילי. הכל קרה אז, ודי מהר: אחרי ספירת העומר, המפיקים משפחת שטענדיג רצו לקחת אותי לשיר בחתונות, רק שאשנה את הלבוש שלי; גם הגביר עזרא בירנבוים רצה שאבוא לשיר בסיום גדול שערך, רק שאלביש חולצה לבנה. הגעתי לסיום שלו, שהיה אירוע גדול, עם חולצה לבנה וכיפה שחורה. אחרי כמה שנים שהייתי לבוש אחרת, זה היה ברייקינג ניוז לקהל. האירוע הזה שבר בי את כל האגו. התערורתי. אמרתי לעצמי: אוהבים אותי פה מאד, אז למה שלא אעשה מה שאני יודע לעשות? אני הרי לא הולך להיות כוכב פופ בסין. הציבור כאן, הוא הציבור שלי, ויש מאות אלפים שאני יכול לתת להם נחת, אז למה שלא אעשה זאת? וכך פשוט השתנית באחת, חזרתי ללבוש החסידי במלואו ולכל ההנהגות החסידיות".

■ ומה אמרו אנשים?

"בהתחלה חשבו שאני סתם עושה צחוק, ומחר זה כבר יירד ואחזור ללבוש הקודם. אבל לאט לאט ראו שזה אמיתי, ומאז - נהייתי עסוק כל לילה, כבר מהקיץ ההוא, בלי הפסקה.

"במשך מספר שנים, לפני כן, עבדתי אצל הגביר אלי קליינמן, שעזר לי, וקצת לפני אותו פסח הוא אמר לי שמשוהו השתנה, והוא לא יכול יותר להעסיק אותי. זה היה עבורי מכה כלכלית. לא היה לי אז אגורה, אפילו לא לשבת. אחרי אותו פסח בפלורידה, התקשרתי לליפא פרידמן ואמרתי: אין לי עבודה, אין לי כלום, אני מוכן לעשות הכל, למשל, למכור ציורים שלי ב־500 דולר (ציורים שאני מוכר היום ב־10,000 דולר). בתקופה ההיא באמת מכרתי ציור גדול למישהו ב־1,500 דולר, ציור שרק הקנבס והציוד עלו לי כמעט כמחיר הזה. ופרידמן הרגיע אותי: ליפא, יהיה טוב. זמן קצר לאחר מכן, יידל התקשר אליי, והזמין אותי לעבודה אתו כל לילה, לחבר שירים. היום אני חושב שליפא פרידמן סידר לי פרנסה בצורה הזאת, דרך השירים

■ מה בעצם היתה התכנית שלך?

"חשבתי שציור יהיה מעתה העבודה שלי. שאולי אתעסק בתרפיה ופסיכולוגיה עם ציורים, וקצת במוזיקה, מהצד".

נקודת המפנה בפלורידה

רגע לפני שסיים את התואר באמנות וכתבת פואמות, קצת לפני פסח תשע"ח, הכל השתנה. "זו היתה תקופה בה קרו הרבה דברים בחיי", מספר ליפא. "אבא שלי ז"ל נפטר באותה השנה, והיו עוד דברים אישיים שעברתי אז, ובפסח קרו עוד דברים שהשפיעו על חיי בהמשך: באותו פסח הייתי בפלורידה ופגשתי שם חברים טובים ששאלו אם אני מוכן לחזור לחולצה הלבנה וללבוש החסידי, כשהם מסבירים לי שזה יסלול לי את הדרך חזרה. באותה תקופה הייתי מוציא את סרטוני 'שני וחמישי' עם דעות שונות שלי, חלקן אולי קצת פרובוקטיביות, אם כי לעולם לא נגד ההלכה, אבל אולי כן נגד מוסכמות שונות. אבי בלומנטל, חבר טוב שלי שנים, אמר לי אז שכל בני המשפחה שלו מבורו פארק בוכים על ליפא ואומרים: חבל עליו. הוא אמר לי: אמרתי להם שהם עוד ייראו שליפא יחזור.

"בכון שהיו תמיד כאלה שאהבו אותי, גם כשהייתי בקו המודרני, אבל אותם אנשים לא לקחו אותי לאירועים שלהם. אני זוכר ששנה לפני כן, כשהסתיימה ספירת העומר ולא צלצלו להזמין אירועים, חשבתי שהאריכו את ספירת העומר... אבל בפסח ההוא, החל השינוי. פגשתי

יידל אמר לי: ליפא,
כשאנשים יראו שאתה
בפנים, לא עושה
פרובוקציות ולא מחפש
להרגיז - אתה מיד
תחזור ותהיה עסוק
כל לילה, אנשים כבר
מחכים לך

▲ הציר מרגיע אותי. שמעלצר מצייר דיוקן עצמי

שהלחנתי אצל יידל. אחרי זה חזרו גם האירועים."

■ מה קרה עם השירים האלה?

"חלק מהם הוצאתי באלבום שלי ויהיו מהם גם באלבום הבא, וחלק מהם יהיו באלבום של יידל, לחנים ומילים שכתבתי. לאבא שלו, מרדכי בן דוד, אני הרי כבר כותב שנים רבות. ליידל יש חלק גדול בחזרה שלי. הוא לא בן 18, אלא בעל ניסיון רב, והוא אמר לי: תשמע, ליפא, כשאנשים יראו שאתה בפנים, לא עושה פרובוקציות ולא מחפש להרגיז - אתה תוך שניה תחזור ותהיה עסוק כל לילה, אנשים כבר מחכים לך. גם זאבי פריד אמר לי: אצלך רק צריך לחבר את השקע לתקע, ובתוך שנייה אנשים מתחברים אליך.

"אנשים שומעים 'ליפא' וחושבים על מותג ענק", הוא מהרהר, "אבל גם אנשים כמוני יכולים לעבור דברים. מהרגע שחזרתי, פתאום נפתחו ב"ה הרבה כיוונים: היה את ליפא פרידמן, את שטענדיג, ואת עזרא בירנבוים שרצה גם להשקיע בי. ובגלל שנפתחו כל כך הרבה אפשרויות, הייתי בטוח שזה אבא שלי שפועל משמים.

"עזרא נפגש איתי אז פעם אחת, רצה להשקיע בי הרבה כסף שאהיה הפרזנטור של עסקיו. הוא אמר לי: 'אדם כמוך אמור להיות הכי מבוקש, ומשהו לא בסדר קרה בדרך. אבל בעיניי, השם 'ליפא שמעלצר' שווה 10 מיליון דולר. אתה רק צריך בשביל הביטחון העצמי שלך לחזור על כך בראש שלך, שהשם שלך שווה את המחיר הזה'. כשהוא צלצל בפעם השנייה, לקבוע פגישה נוספת שנתחיל לעבוד, כבר הייתי עסוק באירועים, והסברתי לו שאין לי זמן לבוא. הוא אמר: 'לפני חודש לא היה לך כסף לשלם חשמל, וכעת

אתה עסוק? וואו! אבל זאת היתה האמת. הרבה דברים קרו פה אחד אחרי השני, ונהייתי עסוק שוב באירועים ערב-ערב, כשאנשים עוד לא ידעו איך לאכול אותי, אם באמת חזרתי או לא. במשך שנה שלמה, כשכבר הופעתי ערב-ערב, אנשים בחנו אותי, ועדיין לא כולם הזמינו. אבל בשנה האחרונה, ב"ה, כבר קיבלתי חתונות רגילות לגמרי, של חסידים פרומערים בכל מיני דרגות. אני עובד לילה לילה מאד קשה, אין לי אפילו מוצ"ש אחד פנוי בתקופה הקרובה".

המפגש המחודש אצל האדמו"ר

■ ואז הגיעה נקודת השיא, בפגישה עם האדמו"ר מסקווירא, החסידות ממנה יצאת.

"יש משפט שאומר: איך שאתה מתנהג - העולם יתנהג אליך. אני חזרתי לאט לאט, ובאמת בתקופה האחרונה יצא לי להגיע יותר מפעם אל האדמו"ר.

▲ ויתרתי על שיר בעברית בשביל חסידי סאטמר. שמעלצר על ציון הרבי מסאטמר זיע"א, עם המלחין הרשי ויעברגר

באלבום "געוואלדיג" לא הכנסתי שיר בעברית בכוונה. רציתי להראות לחסידי סאטמר שאני מכיר להם טובה

"כמעט בכל אחד מהאלבומים שלי האחרונים, היה שיר קצת פרובוקטיבי. למשל, השיר שעשיתי על הזקן ('יהודי, איפה הזקן? זקן, איפה היהודי?'), ואפילו שהוא מבוסס על סיפור אמיתי מאחד הרבנים, היום לא הייתי עושה את זה. אני לא צריך את זה. הפגישה הראשונה המחודשת שלי עם האדמו"ר היתה בחתונה בחסידות, אחרי שהבן של הרבי התקשר והזמין אותי, והם לא מתקשרים לכל אחד. מיד החלטתי ללכת, כי מה שהיה - היה. אפשר כל החיים לסחוב שקיות של דאגות, אבל זה לא מביא כלום בחיים. בשנה האחרונה כל סדר היום שלי השתנה. כל מה שאני עושה הוא: מדבר עם ילדיי, מתפלל, מתעמל, מקליט, נרגע עם הצעירים ושר בחתונות או נמצא בפגישות. אני לא מכלה את הזמן על רשתות חברתיות. ב"ה, היום אני אחרת לגמרי, מאד רגוע, במצב אחר לגמרי. מנסה לא לפגוע באנשים, לא להיכנס לפוליטיקה, רק לתת את הפוקוס לילדים, לצעירים ולמוזיקה.

"למדתי הרבה בחיים, והתחלתי מחדש, כמו ילד קטן, ואני גדל וגדל בכל יום. ומה שעוזר לי לגדול, זה לעצור ולנשום, להסתכל על השמים והכוכבים ולא לדאוג ממה שהיה וממה שהולך להיות. רק לשבת ברגעים האלה ולהירגע".

■ **ולאיזו חסידות אתה משתייך היום? או שאתה מה שמכונה "כלל חסידי"?**

"לכלל החסידות, אני אוהב את כולן. עם זאת, אני חייב לומר שרוב העבודה שלי בשנה האחרונה היא אצל חסידי סאטמר. ואספר לך משהו שאני אומר כעת לראשונה, ואני מקווה שאני לא פוגע

אל תיקחו! סיכון כפול!

עישון עלול לגרום למחלת קורונה קשה

מומחים ופסיכולוגים של משרד הבריאות יעניקו לכם את כל התמיכה שאתם זקוקים לה, כדי להפסיק לעשן. **6800* התקשרו עכשיו למוקד הגמילה**

שעשיתי אצל מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, לכבודו. התרגשתי מאד גם לאחרונה, כשהאדמו"ר ממאקאווא מקרית אתא הזמין אותי לשיר בסיום הש"ס שערך, ואמר: אני רוצה רק את ליפא. הייתי תלמיד שלו כבחור, הייתי אפילו 'הויז בחור' במשך שנתיים אצל האדמו"ר, מגיל 16. עצם זה שהוא הביא אותי במיוחד מאמריקה לאירוע הזה - היה מאד מרגש, אפילו יותר מהשירה עצמה.

"גם התקופה הנוכחית לא פשוטה. יצא לי לשיר בחתונות בהן השתתפו עשרה אנשים בלבד, דרך המרפסות. דברים שמאד נוגעים ללב. כעת פה, בניו יורק, האירועים כבר חזרו להיות כמעט רגילים, אבל מפסח נפטרו כאן מהקורונה מאות של יהודים שומרי תורה ומצוות, והיה מאד קשה, וכמוכן שהאירועים התקיימו רק במניין אנשים ולא יותר. יש לי חבר, גביר גדול מסאטמר, שהיה עושה בעבר חתונות עם 3,000 איש. בתקופה הזאת, הוא עשה חתונה עם 30 איש בלבד. שרתי שם עבורו, אבל זה לא היה קל".

■ ומה הלאה? הרי כבר לא נראה יותר פרובוקציות ממך. אז מה כן נראה?

"ובכן, הפוקוס מעתה יהיה על המוזיקה ולא על הלבוש. אנשים ייהנו מהמוזיקה שלי. יש לי רעיונות רבים. החיים הם ארוכים או קצרים, תלוי איך מסתכלים עליהם, ואני מרגיש שיש לי שליחות. יש לי רעיונות ל-20 שנים הבאות, וכל שנה יהיה משהו שונה לגמרי מהשנה הקודמת. הולך להיות מעניין גם בלי קפוטה צבעונית. את הרעיונות המקוריים, נכניס במוזיקה וברעיונות מדהימים". ■

באנשים בארץ - כי אני מאד אוהב את ארץ ישראל ורוצה שיהיה לי שם בית וגם השקעתי בזה: בשביל הדרך ארץ והכבוד לכל כך הרבה מסאטמר שלקחו אותי לאחרונה, אז למרות שהיום כמעט כל זמר מכניס שיר בעברית לאלבום שלו - אני לא הכנסתי שיר בעברית. אני לא אומר שבעתיד לא אעשה זאת, אבל רציתי להראות לחסידי סאטמר שאני מכיר להם טובה".

■ מה אתה חושב כיום על האלבום הקודם שלך, "בי פוזיטיב", שהיה עם מוזיקה שהיא, איך נאמר, על הגבול ואולי קצת אחריו?

"אני לא שלם אתו היום במאה אחוז. היום אולי לא הייתי מוציא אותו, אבל ברגע שהוא יצא - אז יצא, זה חלק ממני".

■ כחלק מהשינוי שלך, גם עזבת את בית הכנסת שפתחת באירמונט, מונסי. למה? גם למרדכי בן דוד יש בית כנסת.

"כמו שאמרתי קודם שפתחתי דלת ו'חטפתי' בשביל הזמרים שבאו אחריי, אז אם להיות אמיתי הייתי גם הראשון שפתח בית כנסת בעצמו, עוד לפני לייזר שיינר ומרדכי בן דוד. הייתי אדם פשוט שפתח בית כנסת בגדול, וגם על זה חטפתי. היו גם אנשים שם ששמו לי רגליים שלא יהיה לי מניין. וכשהשתניתי, רציתי להיות רק חיובי ולא מעורב יותר בפוליטיקות. אז יש רבנים שיש להם בתי כנסת, ואני אהיה אדם פשוט, שלא צריך לדאוג לסעודה שלישית ולמניינים לתפילות. למה אני צריך שיגידו שליפא נהיה רב? אני לא רוצה להיות רב, אני רוצה להיות האדם שמשמח את הרב".

■ מכל הקריירה שלך עד היום, מה הרגע שהכי ריגש אותך? "יש הרבה רגעים כאלה. אני נזכר עכשיו למשל בגראמען

NEW

26*

הסיגריה עם
הקפסולה
בטעם
פירות יער

Winston

*מחיר מומלץ לצרכן

**אזהרה - מחקרים רפואיים קובעים
ני ילדים להורים מעשנים סובלים יותר מאסטמה**

תפילה בשולט רחוק

יצחק מאיר הלפגוט
התפלל עד השעה: בית הכנסת
"פארק איסט", ניו יורק סיטי << יתפלל
השעה: גם שם, אבל במניין קטן

אצלנו בבית הכנסת "פארק איסט", כן יתקיימו השנה תפילות בימים הנוראים בבניין הקהילה, אבל לא בצורה הרגילה. כלומר, תהיה תפילה במקום ועדיין כמובן יבואו מתפללים, אבל לא יהיה בבית הכנסת המרכזי שבבניין את המניין המלא כמו בכל שנה, אלא המתפללים יפוצלו לכמה מניינים, ובכל מקרה בכל המניינים לא יתפללו השנה באריכות יתירה כמו בכל שנה. רצון הקהילה שבה אני מתפלל, בשל הקורונה, הוא לקיים את התפילה בזמן קצר יותר מהרגיל, ולהגביל את כלל מנייני התפילות כאן ללא יותר משעתיים לתפילה.

לכן, רוב המתפללים כאן מתכננים להגיע כבר אחרי תפילת שחרית בבית, ויתחילו כאן את התפילה מקריאת התורה, תקיעות ומוסף.

האמת היא שגם בשנה רגילה מתפללים כאן בקהילה אלפי מתפללים ואין מקום לכולם בבית הכנסת המרכזי, אז יש מניין מרכזי, בו אני ניגש כבעל תפילה, בבית הכנסת הגדול, ויש מניינים מקבילים בכל מיני בתי כנסת קטנים נוספים שברחבי הבניין, כך שגם בכל שנה לא כולם מתפללים במניין המרכזי. השנה, לא ייתנו באף מניין כאן שיתכנסו יותר מ-200 איש, כך שאני, כחזן הקהילה, אצטרך לבוא ולתת קטע או שניים במניינים נוספים מעבר למניין המרכזי. מבחינת חלוקת המניינים השונים בין המתפללים, כעת עובדים על זה. ואני חושב שגם יתנו

הזמרים והחזנים שהשנה, שנת הקורונה, לא יתפללו במקומות התפילה שבהם הם מתפללים בכל שנה ונשמעים להוראות משרד הבריאות על חובת הזהירות בתקופה הזאת, מספרים על החוסר, הקושי וגם על הפתרונות היצירתיים

דיאל שטרן

צילום: ים לביא

לאנשים לבחור את השעות המתאימות להם, כי יהיו כאמור מספר מניינים, בשעות נפרדות.

שמעתי על חזנים ובעלי תפילה שהקליטו השנה את הנוסח עבור המתפללים שלא יוכלו לבוא, כדי שילמדו לפני החגים. אני אמנם לא עשיתי את זה, אבל כן ביקשו ממני להקליט בוידאו את נוסח כל נדרי עם מקהלה, ולשלוח לפני יום כיפור לכל אלה שלא יוכלו לבוא, שיאמרו (מבעוד יום כמובן) את הנוסח המסורתי. גם אמירת ה' הוא האלוקים ושמע ישראל, בסיום צום יום כיפור, לאחר צאת החג, תעבור בשידור חי לאחר צאת היום הקדוש.

הקב"ה שלח לנו מסר משמים עם המצב הזה. כתוב בתורה במפורש, 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם'. אני לא יודע להגיד אמנם מה גדר השמירה, אם כפפות, אלכולג'ל, מסיכה, שלושתם ביחד או השמירה על הריחוק החברתי. אין לי מושג לאן הולכים מכאן ומה צריך לעשות, אבל ברור שמה שציווה אותנו ריבוננו של עולם, אנחנו חייבים לשמור, ויש מצווה על כל אדם לשמור את גופו ונפשו.

אני משוכנע שהשנה, עוד לפני ראש השנה או מיד לאחריו, הדברים ישתנו ויתחילו לחזור לקדמתם, בעז"ה.

בית הכנסת "פארק איסטי", ניו יורק

בית הכנסת "רמת שלום", מקסיקו

אברמי רוט התפלל עד השנה: קהילת "רמת שלום", מקסיקו סיטי >> יתפלל השנה ב: עדיין לא החליט, יש פניות מכמה קהילות

השנה, אחרי 24 שנים רצופות (!) אייעדר מתפילות הימים הנוראים כבעל תפילה וכחזן, מבית הכנסת של קהילת "רמת שלום" במקסיקו. מדובר בבית כנסת ענק, המכיל 1,500 מתפללים בימים הנוראים, וזכיתי לשמש שם כחזן במשך שנים כאמור, ולחיבור חזק עם אנשי הקהילה.

כעת, בזמן הקורונה, שמשתוללת גם במקסיקו, בוטל המניין הגדול. לפי מה שהבנתי, יהיו במקום כמה מניינים קטנים הרבה יותר, של 150-200 איש לכל היותר. כמובן, שבשל השמירה על הוראות משרד הבריאות ובשל חובת הזהירות, לא אסע לשם השנה כחזן. לא אכחיש שזה חסר לי, העוצמה של תפילה במקום כזה גדול ועם קהל עצום - לא ניתנת לתיאור. רגעי הנעימה ביום כיפורים שם בקהילה במקסיקו, הם רגעים נעלים מאוד, שגם אלו מהקהילה היותר רחוקים - מרגישים קרובים.

בעצה אחת ובשיתוף פעולה עם ראשי הקהילה ורב הקהילה, שלחתי להם השנה לבקשתם הקלטה של קטעי הנוסח המרכזיים שאני מתפלל מידי שנה אצלם, זאת כדי שאלה מהקהילה שיגשו כבעלי תפילה במניינים השונים, יוכלו להיצמד למנגינות המוכרות והאהובות שהם מכירים מידי שנה.

לא זו אף זו, השנה, כך שמעתי מאנשי הקהילה, מכיוון שהרב לא יוכל לשאת דברים לכולם ביחד, הוא החל שלושה שבועות לפני ראש השנה לזמן אליו משפחה-משפחה בנפרד, כדי שאלה יוכלו לבוא אליו, להתברך ולשמוע דברי חיזוק. עבור היוזמה הנפלאה הזאת, צילמתי קטע וידאו מושקע עם היצירה "אוחילה לקל", שתוקרן בבניין הקהילה לפני כל משפחה ומשפחה מבני הקהילה, כדי לחבר אותה לאווירת הימים הנוראים.

צילום: ישי זולברג

חיים דוד ברסון

התפלל עד השנה: קהילת ישורון, ניו יורק סיטי
<< יתפלל עד השנה: גם שם, אבל עם שינויים

אני חזן כבר למעלה מ-15 שנים בחו"ל, אבל ב-10 השנים האחרונות אני חזן במשרה מלאה בארה"ב, בבית הכנסת "ישורון" במנהטן וממילא גם גר פה, כך שאצלי המצב מעט שונה, ואני בין החזנים היחידים שיתפללו השנה בקהילה שלהם.

בקהילות כמו שלנו, שהן מאד גדולות ועם אלפי מתפללים, במיוחד בחגים, כשכמות המתפללים מכפילה ומשלשת את עצמה, מסתמכים לרוב על בעלי תפילה וחזנים מבחוץ, ובחלק גדול מהקהילות הללו בארה"ב וכמובן בכל העולם, החזנים מגיעים מהארץ. השנה, מכמה סיבות זה לא קורה. קודם כל, יש בעיות בריאותיות לנסוע, ואף אחד לא רוצה את האחריות הזו עליו. ויש גם בעיות כלכליות, אנשים כעת לא במצב כלכלי הכי טוב, והרבה קהילות שמכניסות בכל שנה הרבה כסף ממכירת מקומות לחגים, שזה גם מצדיק את עלויות החזנים, לא מכניסות השנה את הסכומים האלה.

השנה, לא ברור כמה אנשים יהיו בתפילות בקהילות רבות בחו"ל, כי הרבה לא מתכננים ללכת לבית הכנסת. מצד שני, נוצר מצב שבתי הכנסת שכן יפיעלו - יקיימו תפילות ביותר מניינים, עם קבוצות יותר קטנות, כך שצריכים למעשה יותר בעלי תפילה, כי יש יותר מניינים מתמיד. אז נוצר מצב אבסורדי של צורך בבעלי תפילה, שאי אפשר למלא.

לכן, הרבה בעלי בתים וחברי קהילה פשוטים, יושבים ולומדים השנה את הנוסח כדי לגשת בעצמם לעמוד. אני מקבל הרבה פניות מאנשים שמבקשים שאשלח להם הקלטות של נוסח התפילה ואלמד אותם באקספרס איך להתפלל.

גם אצלנו ב"ישורון" יהיה השנה מספר יותר גדול של מניינים. בנוסף, הרבנים כאן פסקו על חלק מהתפילה שתיאמר ביחיד ולא בציבור, כדי לקצר את זמן השהייה ברבים בבית הכנסת, מאחר וככל שנמצאים יותר זמן בבית הכנסת יש בזה יותר סיכון, וכל בית כנסת עושה מה ששוכן לו. דבר לא פחות מעניין כאן הוא, שבגלל שיהיו כמה מניינים בכמה שעות, יהיו חזנים שיתפללו כשליחי ציבור כמה פעמים באותו יום, שזה דבר מעניין וחסר תקדים, אבל כך פסקו הרבנים כאן. כמובן שהש"ץ לא יחזור על דברים שהוא לא יכול, אבל מבחינת חזרת הש"ץ עצמה, הרי היא בעצמה כבר חזרה על התפילה, ובזה הרבנים כאן פסקו שאין בעיה שהחזן יאמר חזרת הש"ץ בכמה מניינים, אם זה לצורך הקהל ואין בעל תפילה אחר.

אני מאמין שגם בארץ חזנים רבים לא מתפללים בקהילה הרגילה שלהם, בשל החובה להימנע מתפילות במניינים גדולים ולהישמע למשרד הבריאות. בסוף, זה הדבר הכי חשוב. הבריאות והחיים קודמים לכל, ואת התפילות יש לקיים במסגרת המותר והאפשר לפי ההוראות.

בימים אלה אני נמצא עמוק בפרויקט הקלטות וידאו של חלקים מהתפילה. מאחר והרבה אנשים לא יוכלו לבוא לבית הכנסת כי הם בקבוצות סיכון, וגם כי עבור חלק מאלה שכן מגיעים החוויה השנה תהיה מאד מינימליסטית, תפילות קצרות ללא הרבה שירה כשחלקים מהתפילה לא ייאמרו בציבור, הלכנו על הפרויקט הזה. צריך לזכור שבמיוחד בקהילות בחו"ל, עבור רבים מהמתפללים אלו הימים היחידים בשנה שהם הולכים בהם לבית כנסת, והתפילות והמנגינות של החגים מלוות אותם כל השנה. אז אנחנו מצלמים חלק מתפילות וניגוני החגים, ונוציא את הודאו מספר ימים לפני החג, כך שהמתפללים יוכלו לחוות עוד לפני החג את המוזיקה, לראות את בית הכנסת ולשמוע את השופר. זה כמובן לא תחליף הלכתי לתפילה, אבל ייתן לפני החג לאותם אלה שלא יוכלו לבוא, את המוזיקה, הרגש והחוויה של תפילות החגים.

פה בניו יורק, אין הרבה מקומות פתוחים בימים אלה, ויש אפילו הצעה שחלק מהתפילות ותקיעות השופר יתקיימו בסנטרל פארק, במקום פתוח, או ברחובה של עיר. זמנים לא פשוטים.

אוהד מושקוביץ התפלל עד השנה: קהילת עדת ישורון, סן דייגו ארה"ב << יתפלל השנה: בקהילה שלו במודיעין

בבית, שוחחנו על זה, ובסוף הסכמתי לשמש שם כבעל התפילה, ואני כבר 7 שנים מתפלל שם. בתפילות הימים הנוראים שם, משתתפים בערך 800 מתפללים, זה בית כנסת עצום. אני נוסע לשם מידי שנה עם מקהלה מהארץ בניצוחו של אופיר סובול. זו קהילה נחמדה של אנשים חמים בצד השני של העולם, ומבחינתי, השליחות הכי גדולה שלי היא, שחצי קילומטר משם יש בית כנסת רפורמי עם תזמורת בימים הנוראים, ואט אט, עם השנים הצלחנו "לגנוב" להם קליינטים משם אלינו, כי המתפללים רואים שאצלנו זה אותנטי.

השנה, כבר לפני חודשיים הודיעו לי שהשנה לא יתקיימו שם תפילות במתכונת הרגילה, וזה בוטל כמו כל ההופעות שהיו לי בחצי שנה האחרונה, אז כמובן שלא התפלאתי. כולנו כמובן מבקשים לשמור על כללי המרחק והזהירות, ולכן לא ניתן לקיים את התפילות במתכונתן הרגילה.

אבל למרות הריחוק הגיאוגרפי מהקהילה, החיבור בינינו נמשך: למשל, לקראת פסח עשינו להם מכאן מופע ב'זום', ובהמשך העברנו מכאן סוג של הכנסת ספר תורה. נכנסנו לאולפן ועשינו עבורם הפקה נחמדה. ממש לפני חודש, צילמנו להם משהו נוסף ממודיעין. רב הקהילה היה פה, ויחד עם אופיר והמקהלה צילמנו משרד שישודר שם בשבוע של סליחות, וכנראה גם לפני יום הכיפורים. זה בעצם מופע התעוררות עם דברי התעוררות של הרב וקטעים נבחרים מהתפילה, וזאת כדי לתת להם משהו מהאווירה הרגילה של החגים.

השנה הזו, שנת קורונה, זו אכן שנה מוזרה ומאתגרת, אבל אני מקווה שבעז"ה נחזור כמה שיותר מהר לשגרה ושיהיה טוב. ■

קודם כל, לא כולם מכירים אותי כ"בעל תפילה" אלא כזמר, אז צריך לספר קודם כל על עצם היותי בעל תפילה... ובכן, הכל התחיל בזה שכילד וכנער, עזרתי לחזן המקומי באנטוורפן, הרשל פינק ז"ל, בקטעים שונים בתפילות הימים הנוראים, וכך למדתי את הנוסח. גם לאחר שהתחתנתי המשכתי להגיע לימים הנוראים לבלגיה ולעזור לו.

כשסבי נפטר, סבתי עברה לגור ליד בית הכנסת הגדול באשקלון, ודודי שכנע אותי להיות שם החזן בימים הנוראים, כדי שהיא תשמע את התפילה שלי ולא תלך לבית כנסת רחוק יותר, שם התפללה בדרך כלל. וכך היה. לאחר שסבתי נפטרה, עזבתי שם את עמוד התפילה, והתפללתי במשך שנים בקהילה שלי במודיעין. למעשה, לא רציתי ולא חיפשתי משרה כבעל תפילה. המקצוע שלי הוא זמר חסידי ולא ממש חזנות.

עמוד התפילה חזר אליי שוב לאחר מכן, מכיוון שונה: היתה תקופה שהופעתי בקונצרטים של חזנות שהפיק ד"ר מרדכי סובול ז"ל, שזה דווקא כן עניין אותי והיה חשוב לי לעשות. אחרי אחד הקונצרטים הללו, פנה אליי אופיר סובול וביקש טובה אישית: הוא אמר שיש קהילה שמחפשת חזנים, ולמרות שהוא יודע שאני לא בעניין, הוא רוצה להשתמש בשם שלי כאחד המתמודדים, "למרות שיש במתמודדים חזנים יותר מוכשרים ממך", רק כדי להציג לקהילה ההיא כמה אופציות. הסכמתי.

אחרי שבוע אופיר אמר: אשמח אם תקליט לי את 'כל נדרי', והקלטתי. אחרי כמה ימים שוב פנה, ואמר: אשמח אם תסריט לי ביצוע שלך לכל נדרי. אמרתי לו: אופיר, אתה מבקש יותר מידי בשביל משהו שאני בכלל לא רוצה... אבל בכל זאת הסרטתי את עצמי בטלפון, בצורה הכי פשוטה, ושכחתי מהעניין. 3 חודשים לאחר מכן אופיר מתקשר ואומר: נשארתי ארבעה על קו הגמר. אמרתי לו: איזה גמר? אתה זוכר שאני לא רוצה! חודשיים לאחר מכן הוא שוב מתקשר ואומר: נשארתי רק שניים, אבל תהיה רגוע, המתמודד השני יהיה זה שייקח את המשרה.

באותה שיחה הוא אמר לי: רב הקהילה נמצא כעת פה בארץ, בוא תעלה איתי אליו לירושלים לפגישה של חצי שעה. עליתי, למרות שלא רציתי בכלל במשרה... פגישה של חצי שעה הפכה ל-4 שעות, ובכל הפגישה אני אומר להם: אני לא רוצה את התפקיד, זה לא מעניין אותי. כל השנה אני כמעט לא בבית, ובחגים, המשפחתיות והקהילה חשובות לי. אמר הרב: אין בעיה, רק תן לי כאן איזה 'ונתנה תוקף' ו'כל נדרי'. השבתי: יש לי את הנוסח שלי מגיל אפס, וזה מה שאני עושה. עשייתו לו שם כל מיני קטעים והיתה שיחה לבבית, ובסוף השיחה כבר הבנתי שהרב רוצה אותי כבעל התפילה. יצאתי החוצה ואמרת לי לאופיר שאני בבעיה... רק אז גם נודע לי שמדובר בקהילת "עדת ישורון" בסן דייגו, קהילה בה יש לנו חברים, והבנתי שאם לא אעדיכן את אשתי מיד, אולי יהיה מישהו שיעשה זאת לפניי.

בית הכנסת "עדת ישורון" סן דייגו

איציק אשל

התפלל עד השנה: אומן,
אוקראינה << יתפלל השנה: עוד
לא ברוך, כנראה בירושלים

ב-17 השנים האחרונות, מלבד בשנה שעברה, התפללתי מידי ראש השנה באומן, 17 שנים רצופות! רק בשנה שעברה, כאמור, בחרתי להתפלל בראש השנה בירושלים, מתוך בחירה: משהו אמר לי, שנאמר בפסוק "והנותר בירושלים קדוש יאמר לו, כל הכתוב לחיים בירושלים", אז יש עניין לעשות את ראש השנה בירושלים, ואכן בשנה שעברה התפללתי בירושלים עם חבורה של יהודים יראי שמים, ומאד נהננו מהתפילות. כמוכן שגם שם היתה התקשרות לצדיק, לרבי נחמן ולכל הצדיקים, באופן חד משמעי, אבל בראש ובראשונה כמוכן לקודשא בריך הוא, שאסור לשכוח שהוא העיקר.

מה יהיה לגבי השנה? קשה לדעת. כל אחד עושה את ההשתדלות שלו, כל אחד בוחר אם לנסוע לאומן או לא, להתאמן או לא. מי שרוצה להתאמן ולשלם מחיר מסוים, שייסע, ומי שלא - אז כמוכן שארץ ישראל היא ארץ הקודש, וירושלים זו ירושלים, ואי אפשר לקחת מהג את הקדושה. כל אחד עושה את הבחירה שלו. בינתיים, לפחות, אנחנו שומעים שהגבולות נסגרו ולא פשוט - אם בכלל - להגיע לאומן.

כמוכן, שלפני הכל אנחנו מצווים על שמירה על נפשותינו והזהירות, ועל כל אחד לפעול לפי הוראות הזהירות של משרד הבריאות.

אני חייב לומר שכלפי עצמי, ברבות השנים למדתי לא להגיד אם אני נוסע לאומן או לא, כי עד הדקה ה-90 אני אף פעם לא יודע אם אני נוסע או לא. אין לי מושג עדיין, ואיפה שהקב"ה ישים אותי - שם הכי טוב עבורי, וכבר כתוב 'בכל מקום אשר אזכיר את שמי - אבוא אליך וברכתך'.

העיקר הוא לא לבוא לתפילות עם "נערווין", אלא לבוא לתפילות עם לב נשבר ונדכה, עליו כתוב שאלוקים לא יבזה, ומצד שני בשמחה גדולה, וכל אחד יבוא עם האמת שלו.

כמוכן, שלאומן יש השפעה גדולה על התפילה. ההתקרבות שם חזקה מאד, קודם כל בגלל הקיבוץ הגדול של היהודים שיש שם. אמן יהא שמיה רבא של 5,000 איש, לא דומה לאמן של אדם אחד, כמוכן מבחינת התחושה שלך, כיהודי, אני לא מדבר על המשמעות הרוחנית. מה שיש זה קידוש ה' עצום. אי אפשר כמוכן שלא להזכיר את התיקון הכללי בציבור ענק, רגע לפני שנכנסים לראש השנה, מעמד עם הרהורי תשובה עצומים, ובאומן יש לך כלי עזר להגיע עם לב לתפילה.

אתה רואה שם אנשים אומרים "עלינו לשבח" ובוכים, מתפרקים תוך כדי ששרים את הפיוט "אחות קטנה", והבכי לא מתוך עצבות אלא מתוך שמחה שזכינו להגיע ולהתקשר לצדיק. באופן אישי, קיבלתי באומן הרבה מאד מתנות, עניינים טובים מה' יתברך, בזכות הצדיק. וכמוכן שמי שטרם בערב שבת - יאכל בשבת, וכל השנה נראית אחרת, הכל הולך אחר ההתחלה, ואם ההתחלה טובה רואים את השפעתה בהמשך השנה.

הקושי הפיזי שם, הוא לא פשוט. לא קל להגיע לציון, ולעתים הקשיים גם מלווים אותך בכל זמן השהייה במקום. אבל ההתחלה הזו של השנה, לבקש מהצדיק שיעתיר בעדנו, מביאה איתה הרבה מתנות ומלווה אותך בכל השנה וגם בכל החיים. אין ערוך למתנות ולכלים שקיבלנו מרבי נחמן זיע"א.

יאלי קליין

התפלל עד השנה: בשנים האחרונות,
באומן << יתפלל השנה: כנראה בארץ

בשנים האחרונות אני מתפלל בראש השנה באומן, זאת למרות שאני חסיד סאטמר. אומן ורבינו מושכים אותי, רבי נחמן לכולם. האמת שבאומן יש כמה מניינים של סאטמר, אבל אני התפללתי דווקא בכל מיני מקומות אחרים בעיר, לאו דווקא בסאטמר, כי רציתי להתחבר לכולם.

בשנים האחרונות הגעתי כאמור לראש השנה באומן, אבל עוד לפני כן, הקפדתי במשך כמה שנים להגיע לסליחות "זכור ברית" באומן, ולחזור לארץ לחג. זו הכנה מדהימה ומרגשת לראש השנה. באומן פגשתי גם את הרב קלמן גולדשמידט ז"ל, שהיה חולה במחלה, ואז חידשתי את השיר "לבקש רחמים". זה גם היה ב"זכות ברית". היו שם אלפים בערב ראש השנה וזה היה מעמד מרגש. לזכות להיות ב"זכור ברית" באומן, נתן דלק לכל השנה כולה.

המעמד הכי מרגש באומן הוא אמירת "תיקון הכללי". כשכל עם ישראל אומרים ביחד את התיקון, חסידים, ספרדים, אשכנזים, סרוגים, חילונים - כולם ביחד, בשיא התמימות, על הבוקר אומרים פסוק בפסוק. זה מעין מחזה שנראה היה שיהיה רק בימות המשיח.

אני לא יודע מה יהיה השנה והיכן אתפלל, כרגע לא נראה בכלל שנותנים להגיע לאומן. עוד אין לי מושג. אבל גם זו לטובה, הקב"ה יוביל אותי למקום הכי טוב בשבילי. אצלי, בכל שנה בה נסעתי לאומן, זה היה בלי תכניות. יום לפני ראש השנה קניתי כרטיס טיסה ונסעתי.

כמוכן שהדברים נאמרים תחת החובה להישמע להוראות העדכניות של משרד הבריאות, ורק אם יתאפשר לפי ההוראות ניסע. חובת השמירה מחייבת משנה זהירות. לפי הכללים שכולנו מחויבים להישמע להם. מה שלא יהיה, שיתקבלו בעז"ה התפילות.

אומן בערב ראש השנה. צילום: יוסי גולדברגר, די וואך

להפיק אירוע מדליק

סיעור מוחות וכפלין הפקות מציגים
קורס הפקת אירועים
ברמה בינלאומית היחיד מסוגו בישראל

סיעור מוחות
המרכז לעיצוב ותקשורת

MC PRODUCTIONS
מיכאל כפלין הפקות
בית ספר

את מוזמנת ללמוד באופן יסודי ומקיף קורס הפקת אירועים מהטובים ביותר בתחום. החל מפיצוח הרעיון, הבנת הלקוח, בניית קונספט ותקציב, בטיחות. ולחבר את כל התמונה לאירוע מושלם.

אירועים פרטיים · אירועים עסקיים · ערבי התרמה
מופעים · השקות · תערוכות · מסעות וטיולים

נותרו 2 מקומות אחרונים 072-3936351

הקורס נפתח ביום שני הקרוב י"ח אלול 7.9.20

הפתרון

לזוגות צעירים ומשקיעים חכמים!

המשרד הכי זול במתחם נמכר תמורת 330 אלף שקל, כאשר דמי השכירות המתקבלים כיום הינם כ-2800 שקל בחודש וסה"כ צפויים כ-10% תשואה בשנה ליחידת משרד. זוהי תשואה מרשימה מאד על כל הכסף, ותשואה גבוהה בהרבה על החלק של ההון העצמי.

הסיכון הוא שהאוכלוסייה שמתגוררת באותם אזורים היא מהשכבות הנמוכות, אוכלוסייה קשת יום, ולא תמיד קל לגבות את שכר הדירה. לפנות דייר סרבן מזירה מושכרת הוא תהליך משפטי ארך ומתיש, וזה עוד לפני שמדברים על שיקום הנכס במצב כזה כדי להפוך את הדירה שוב לראויה למגורים."

הצורך והפתרון

"חזרנו לנקודת ההתחלה: היכן אפשר להפקיד את הכסף באפיק בטוח, לקבל תשואה גבוהה של תשעה-עשרה אחוזים ויותר, בלי לסכן את הקרן. אנחנו מצאנו את הפתרון: השקעה בטוחה, שוכרים איכותיים, נכס שרשום על שמכם בטאבו, והשווי שלו ידוע ויכול רק לעלות מכאן."

הכירו את השוק

"קיים היום שוק גדול מאד של אנשים שצריכים משרדים קטנים, לאיש אחד או מקסימום לשניים. אם זה רופאים, רואי חשבון, עורכי דין, אדריכלים, שמאים, יזמי היי טק, אמנים וכדומה. כיום, יש לאותם אנשים שני סוגי פתרונות. יש פתרונות מוכרים מהסוג של WeWork, מתחמי עבודה משותפים שבהם השוכר אינו מקבל פינה משלו, אלא מנוי במשרד בגודל של כמה עשרות או מאות מ"ר, עם חדרי ישיבות, כורסאות, עמדות מחשב ופינות עבודה שעומדות לשימוש המנויים על בסיס מקום פנוי, אך ללא כל מרחב אישי קבוע."

את שארית חייהם בכבוד. האוכלוסייה השנייה היא אברכים צעירים שמתחננים, ולהורים אין כסף לקנות להם דירה בבני ברק או בירושלים או בבית שמש, אז הם נותנים להם 150-200 אלף שקל ואומרים להם 'תבנו לכם את העתיד שלכם עם זה'."

החלופות והחסרונות

"כמובן שאפשר ללכת עם הסכום הזה לבנק, ולקבל תשואה של פחות מאחוז. אבל זו לא אפשרות רלוונטית אם אתם רוצים להתחיל לבנות לכם עתיד. אפשר גם להשקיע במניות מאד סולידיות, אך אז התשואה תהיה נמוכה בהתאם, בין 3 ל-4 אחוז, שגם מתוכם, 25 אחוזים ילכו על דמי ניהול לקרן המנהלת את ההשקעה. השקעה במניות לא סולידיות כמובן לא באה בחשבון שכן אנחנו לא רוצים להכניס את הקרן לסיכון."

המצב הקיים

"במסע החיפושים אחר השקעה שבה הקרן לא בסיכון, ויחד עם זאת מניבה תשואה גבוהה, רוב האנשים עד היום בחרו באפשרות של רכישת דירה בפריפריה - באר שבע, ירוחם, קרית אתא, קרית ביאליק, עפולה ועוד. על דירה שמחירה סביב 600 אלף שקל תקבלו שכירות שנעה סביב 2000 שקל בחודש, שזה אומר 25 אלף שקל לשנה, ובמצב הטוב ארבעה אחוזי תשואה לפני שמביאים בחשבון את החזרי המשכנתא. וזו לא השקעה נטולת סיכון:

האיש מאחורי המיזם

הרב שמואל טירר מוכר לכולנו כבעלי חברת שמש רכבים. החברה שהביאה לעולם הרכב את השיטה המהפכנית החדשה לפיה כמו שאפשר להנות מזרם חשמל בבית בלי לרכוש תחנת כוח, כך אפשר לשלם דמי שימוש על הרכב בלי לרכוש את הרכב עצמו.

"כפי שהבאנו בשורה חדשה לענף הרכב, אנו מביאים בשורה חדשה לעולם ההשקעה בנדל"ן, אומר הרב טירר, המחזיק בניסיון רב בתחום הנדל"ן והפיננסים. "לפני מספר שנים רכשתי בעצמי כהשקעה אישית קומת משרדים ברחוב כנפי נשרים בירושלים. גיליתי שזו עסקה מצוינת. אתה לא עושה כלום, והכסף נכנס לחשבון כל חודש. עם הזמן, באו אלי חברים ומכרים שהצליחו לאגור סכומי כסף בצד, וביקשו שאסדר להם עסקה דומה. עכשיו נוצרה הזדמנות כזו, המאפשרת לכל אדם עם הון עצמי, גם נמוך יחסית, לבצע השקעה במיקום מבוקש ובתנאים מצוינים שתניב בעז"ה תשואה מאד גבוהה וללא סיכונים."

קהל היעד

"יש שני אוכלוסיות בארץ שמחפשות תשואה גבוהה על הכסף לא בגלל אהבת כסף - אלא בגלל החיים עצמם. האוכלוסייה הראשונה היא פנסיונרים שקיבלו סכום גדול מקופת הפנסיה עם הפרישה, ועליהם לחיות מהסכום הזה

מצוקת המשרדים בירושלים גורמת לכך שאין סיוואציה שהנכס יעמוד ריק.

"מטבע הדברים, בכל פרויקט כזה יש את המשרדים המבוקשים יותר, אלה הפונים לנוף המרהיב של הרי ירושלים, שדמי השכירות עליהם יהיו גבוהים יותר. מי שיקדים וירכוש משרד בפרויקט בשלב הנוכחי יוכל לבחור לוקיישנים אטרקטיביים שישתלמו לו בהמשך. אנו ממליצים לערוך סקר שוק בכל מאגרי המידע הזמינים כדי ללמוד יותר על השוק המשרדי בירושלים בו אנו עוסקים, כדי להבין את גודל הפוטנציאל, ואת המחיר המבוקש כיום למ"ר משרדי בעיר. תבדקו, תעשו את החישוב שלכם ובעז"ה תגיעו להחלטה הנכונה. בהצלחה!"

למידע נוסף ולתאום פגישה:
073-3815010

ההון העצמי היא תשעה אחוזים נטו, ועל ההון מהבנק עוד שישה אחוזים נטו. "כל רוכש שקונה נכס בבניין מקבל כמובן רישום מלא בטאבו על החלק שהוא קנה. את הפרויקט מלווה משרד עורכי הדין מצנו גולדשטיין רבי (MGR) ומשרד רואה החשבון רוזנבלום ושות'. הפרויקט הוא בליווי בנקאי מלא של בנק לאומי, וכל רוכש מקבל ערבות על פי חוק מכר. כל עיכוב באיכלוס מזכה את הרוכש במלוא דמי השכירות על פי הוראות חוק המכר.

השורה התחתונה

"אם נסכם בקצרה את יתרונות ההצעה המדהימה: המשקיע רוכש נכס בישראל ולא בחו"ל, עם רישום מלא בטאבו, תשואה גבוהה מאד על הכסף ביחס לתשואה על דירות מגורים, ומדובר בנכס משרדי בירושלים, עיר שבה מחירי הנכסים עולים וצפויים להמשיך לעלות.

"במקום כזה אתה יכול לעבוד אבל לא הרבה יותר מזה. כמו לקיים פגישות במסעדה. יש אנשים שזה עונה על הצורך שלהם, אבל רוב בעלי המקצועות החופשיים הזקוקים למשרד לא גדול מחפשים את המקום הקבוע והפרטיות שלהם, והפרויקט שאנו עוסקים בו מתמקד בפתרון הזה. מגדל משרדים בו לכל שוכר יש משרד פרטי משלו, כשהמתחמים המשותפים כוללים שירותים שאין צורך שיהיו בכל משרד, כמו חדר ישיבות מפואר ומאובזר, מטבח מאובזר, עמדת מזכירות, פינת המתנה וכדומה, המשותפים לקומת המשרדים. זה שילוב שמציע פרטיות לצד ניצול מקסימלי של השטח היקר."

הלוקיישן

"המקום בו קיימת מצוקת משרדים בהיקף הכי גדול בארץ הוא ירושלים. אם באזור המרכז יש למשל את מתחם בי בי סי, או את מתחם דרך השלום בתל אביב, שם נבנו בשנים האחרונות מאות אלפי מ"ר, הרי שבירושלים בעשור האחרון כמעט לא נבנו מגדלי משרדים, והמצוקה הגיעה לרמה כזו שראש העיריה משה ליאון, כאשר הוא נשאל ביום ירושלים האחרון מה המתנה הכי גדולה שהוא יכול להביא לתושבי העיר, הכריז כי הוא הולך לקדם בניה של מיליון מ"ר למשרדים בכניסה לעיר.

"כל מי שבקי מעט בענף התכנון והבניה יודע שמהרגע שחלום כזה מוכרז בחגיגות ועד שהוא הופך למציאות חולף לפחות עשור ואפילו עשור וחצי. לכן, כל מי שיש לו משרד בבניין משרדים בירושלים, מצליח להשכיר אותו בקלות, ואנשים עוד עומדים בתור כדי לשכור."

הפרויקט

"הפרויקט שאנחנו מדברים עליו הוא רכישת משרד במגדל משרדים שכבר קיבל היתר בניה, והליך בנייתו כבר החל. הוא ממוקם בשכונת גבעת שאול, בצמוד לציר הרכבת הקלה שהולכת לעבור במקום. מדובר במגדל מודרני וחדש, בן 18 קומות, בו יוקמו מגוון רחב של משרדים. ההשקעה בפרויקט מיועדת לכל אדם המחזיק בהון עצמי מינימלי החל מ 150 אלף שקל, עליו מוסיפים מימון בנקאי.

"ומה לגבי התשואה? המשרד הכי זול במתחם נמכר תמורת 330 אלף שקל, כאשר דמי השכירות המתקבלים כיום הינם כ-2800 שקל בחודש וסה"כ צפויים כ-10% תשואה בשנה ליחידת משרד. זוהי תשואה מרשימה מאד על כל הכסף, ותשואה גבוהה בהרבה על החלק של ההון העצמי.

העסקה

"כמה הון עצמי נדרש? אנחנו, יזמי הפרויקט, הגענו להסכם עם הבנק המלווה, כך שמספיקים 150 אלף שקל כהון עצמי כדי להפוך לבעלים של משרד במגדל. במילים אחרות - זהה החלק המדהים - אתה קונה מהבנק כסף להשקעה בתשואה של שלושה אחוזים, ועושה עליו תשעה אחוזים. כך שהתשואה על

מינימום הון עצמי:
150,000 ₪

במקום דירה להשקעה, רוכשים משרד ונהנים מתשואה כפולה!

לברורים והרשמה: 073-3815010

צמוד לתוואי הרכבת הקלה

עליית ערך גבוהה

המתחם במרכז העסקים של ירושלים

משרד מפואר

מצנר גולדשטיין רבי

עסק רוזנבלום ושות' פירמת עורכי דין

נוסח קרליבך בלב מנהטן

יהודה גרין, תלמידו וממשיכו של ר' שלמה קרליבך ז"ל, מוביל את "הסליחות הראשונות" במנהטן בשנים האחרונות, אירוע שסוחף אליו מאות רבות של מתפללים ● רגע לפני שיעטה את הטלית וייגש שוב כבעל התפילה בסליחות, הוא מספר על הקשר האישי עם קרליבך שנוצר בלונדון, על האלבום הראשון שנשרף, על בית הכנסת של קרליבך שהוא מנהיג וגם על השיר שאברהם פריד ביקש ממנו לשיר בדואט ● השיבנו ה'

עוזר דרוק, ניו יורק

מאות, אולי אלפי, האנשים שמגיעים מידי שנה ל"סליחות הראשונות" עם יהודה גרין במנהטן, שהפכו למפורסמות בעולם, עוד לא יודעים מה יהיה השנה עם האירוע השנתי המרגש, בצל הקורונה. האם האירוע יתקיים? לא יתקיים? ובאיזו מתכונת?

גם ליהודה גרין עצמו, תלמידו של ר' שלמה קרליבך ומי שמוגדר על ידי רבים כממשיכו המובהק, אין עדיין תשובות ברורות כשאנחנו משוחחים אתו השבוע, אבל הוא בטוח בדבר אחד: הסליחות השנתיות בניצוחו יתקיימו. לשאלות איך בדיוק, האם עם קהל קטן יותר, או אולי בשידור חי לכל העולם או בכלל בהרכב גדול ורגיל לחלוטין, גם לו עצמו אין עדיין תשובות, אבל הוא בטוח - כאמור - שהאירוע יתקיים.

יש כל כך הרבה אנשים שדווקא הסליחות האלה, בתפילתו של יהודה גרין, מעוררות את לבם לתשובה: עם הנגינה, עם השירה המשתפכת ועם שעת הלילה המאוחרת (מאד) בה הן מסתיימות מידי שנה. אי אפשר לוותר עליהם, אומר גרין.

קירוב רחוקים וקירוב קרובים

את יהודה גרין אנחנו פוגשים במרכז מנהטן, דקות הליכה בודדות מהסנטרל פארק. ברחוב הפונה מאחת השדרות הסואנות בעיר, עומד לו גגון־מבואה בצבע אדום, יוצא מאחד הבניינים הגדולים ברחוב, ועליו כמה מילים באנגלית: "דה קרליבך שול", בית־הכנסת של קרליבך.

זה המקום בו פעל, יצר ובעיקר התפלל "הרבי המרקד", ר' שלמה קרליבך ז"ל, שהשנה מלאו 25 שנה בדיוק לפטירתו. נדמה שמורשתו המוזיקלית לא מתכוונת להישכח גם לא בעוד הרבה יותר מ־25 שנים נוספות. אין כמעט בית־כנסת שלא משלב באחד מניגוני הפיוטים, לכה דודי או פיוטים ומזמורים אחרים, את שיריו ומנגינותיו של ר' שלמה קרליבך. שלא לדבר על תופעת מנייני הקרליבך

יהודה גרין בפתח בית הכנסת של קרליבך, מנהטן

בהם התפילה כולה מהחל ועד כלה מושתתת על ניגוניו של קרליבך ז"ל.

אבל עם כל הכבוד לעשרות או מאות בתי הכנסת של ניגוני קרליבך המפוזרים ברחבי העולם, כאן במנהטן זה הדבר האמיתי. זה בית־הכנסת בו הוא עצמו עבר לפני העמוד. כאן נכתבו והולחנו מיטב שיריו, וכאן הוא סחף אחריו אלפי מתפללים.

ובחמש עשרה השנים האחרונות, מי שמחליף את קרליבך במשרת החזן הקבוע של בית־הכנסת, הוא יהודה גרין. אבל, ללא ספק, התפילה הכי ידועה שלו במהלך השנה - היא ליל הסליחות הראשונות, אז מגיעים המונים לשמוע את גרין, ואז גם עוברת התפילה לבית כנסת גדול אחר, מאחר ובית הכנסת של קרליבך, צר מלהכיל את ההמונים.

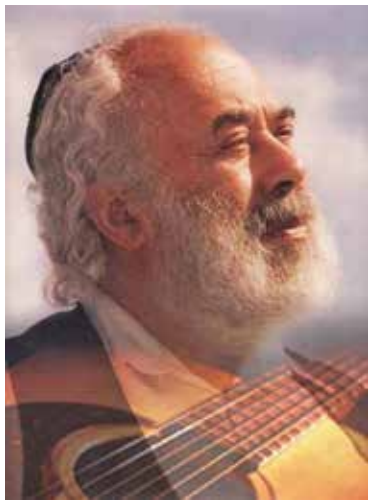
שבועות ספורים לפני ליל הסליחות הראשונות, לילו הגדול של גרין, נועדנו באותו בית־כנסת במנהטן בו הוא מכהן כחזן, וביקשנו לשמוע על הממשיך האמיתי של קרליבך בדורנו.

גרין מספר לנו שבית־הכנסת בו אנחנו יושבים עכשיו, עבר מהפכה איטית בשנים האחרונות. בזמנו, היו כאן חזנים ובעלי־תפילה מהשורה הראשונה, בראשם כמובן קרליבך עצמו, אבל כמעט מעולם לא הונהגו בבית־הכנסת כאן שיעורי תורה קבועים. כל זה היה עד לשנים האחרונות, אז הביא אתו יהודה גרין לבית־הכנסת לא רק תפילה נהדרת במנגינות המוכרות בביצועים המיוחדים שלו, אלא גם קביעת שיעורי תורה קבועים.

■ אנחנו יושבים כעת בבית־הכנסת של קרליבך. מה זה בעצם אומר?

"בית־הכנסת של קרליבך", אומר יהודה גרין, "הוא בעצם מהפכה בסגנון התפילה. זהו סגנון שגרם לאנשים רחוקים לרצות לבוא לבית־הכנסת כמה שיותר. אם אדם בא פעם אחת לשבת פה, הוא כבר רוצה לבוא שוב ולטעום את הטעם הזה. אדם רחוק עובר לפעמים בשבת מחוץ לבית־

▲ מורדכי רובו המוזיקלי.
רי שלמה קרליבך ז"ל

לקרליבך, ואפילו המראה שלו מזכיר מאד את מורדכי רובו. אין ספק, הוא "קנה" ממנו הרבה מאד.

■ איך החלה ההיכרות בינך, נער ירושלמי צעיר, לבין ר' שלמה קרליבך?

"ובכן, מדובר בסיפור ארוך. ההיכרות שלי עם ר' שלמה החלה דרך התקליט 'דה וילג' גייט' (At The Village Gate), מתוך הופעה שהוא קיים בוילג', כאן במנהטן. הייתי אז ילד קטן בן 6, שכן כמעט צמוד של מרן הרב אלישיב זצ"ל. אחי הביא לבית את התקליט ואני התחלתי להאזין לו, וזה פשוט כבש אותי. בבוקר לפני החיידר הייתי מאזין לו, ומיד כשחזרתי מהחיידר שוב רצתי מיד להאזין לתקליט. מה שאמי הקפידה כל העת הוא רק שאני אנמיך את הווליום, כדי שזה לא יפריע לרב אלישיב להתרכז בלימודו. היא הייתה אומרת לי: כעת הרב לומד, בוא נשמע בווליום נמוך יותר".

ואז, שלוש שנים לאחר מכן, יום אחד הגיע קרליבך לירושלים, והסתובב באזור בית המדרש של גור, במעלה שכונת גאולה. "אחותי וגיסי היו גרים שם", ממשך גרין לספר, "וגיסי הזמין את ר' שלמה אליו הביתה, ואני כמוכן הגעתי לשם מיד. ר' שלמה התחיל לשיר שם את 'מקימי, מקימי', ועבורי זה היה פשוט בלתי ייאמן שהאיש שאני שומע את התקליט שלו שוב ושוב, יושב כאן מולי בבית של אחותי ושר את השירים האלה.

"אחרי גיל בר מצווה, התחלתי לרוץ אחריו בכל פעם שהוא היה בארץ, כמו עוד הרבה אחרים. אבל אני, כמו בני ישיבות חרדים אחרים, לא הייתי עומד במרכז העניינים, אלא תמיד עומד בצד ונהנה. למעשה זה היה קורה בעיקר בשבתות בהן הוא היה מגיע לירושלים. בשבתות הקיץ, למשל, כולם היו עוזבים את הכותל המערבי לבילוי שבת בשעה 9 בערך, ורק שלמה היה נשאר שם עם החבר'ה שלו, והיינו שרים יחד את קבלת שבת שאי אפשר לתאר אותה. היה זה עונג שבת מרגש מאין כמותו, התעלות שקשה לתאר. משם היינו ממשיכים לסעודת שבת בבית ספר באזור רחוב שבטי ישראל. רק בשעה 12 בלילה בערך, הוא היה מתחיל את הקידוש".

יהודה גרין הצעיר, רצה בכל מאודו לשמוע את "הקידוש של קרליבך". אבל למעשה, דווקא לקידוש מסתבר שלקרליבך לא היה נוסח מוגדר. לימים, גרין חשב שאם כמעט על כל קטע בתפילה יש נוסח מסוים של קרליבך, חבל שדווקא לקידוש של שבת אין כזה. ובאלבום השני שהוציא גרין, שנים רבות לאחר מכן, הוא חיבר כמה קטעים ידועים וידועים פחות של קרליבך, ל"קידוש נוסח קרליבך" מיוחד, שאכן התקבל בציבור ומושר היום במקומות רבים, בשמחות ושבתות מיוחדות, בקידוש של שבת.

■ מתי החל הקשר האישי ביניכם?

"הקשר האישי בינינו החל בשנת תשמ"א. הייתי אז בחור צעיר, אחרי כמה שנים בישיבות של ברסלב וחב"ד, ושהייתי באותה תקופה בלונדון. הייתה לי אז היכרות עם כמה צעירים מקומיים שגם הם כמוני עסקו הרבה בשירה של קרליבך וביצירותיו, ואז הגיעו חדשות ששלמה

הכנסת ואומר לעצמו: 'מעניין מה זה בית הכנסת הזה, בוא נראה מה זה', ואז הוא נכנס ואומר לעצמו: 'וואו, זה לא מה שחשבתי'. הוא רואה דבר שלא ראה אף פעם. ואז הוא מגיע לעוד שבת ועוד אחת, ואט אט יכולה להיות התוצאה שאדם מתקרב לדת ומתחיל לשמור שבת. וחופף מזה שבת הכנסת הזה וסגנונו מקרב רחוקים - ויש לי על זה כליך הרבה סיפורים - הוא גם לעתים מקרב קרובים".

גרין מתאר שקבלת השבת כאן, אינה כמו בכל בית כנסת רגיל, זהו לא עוד נוסח הקבלת שבת המוכר מכל בתי הכנסת, הנדוש והבנאלי. "אדם שנכנס לפה בערב שבת, מרגיש אווירה אחרת לגמרי, הוא מרגיש שמשוהו חשוב מאד בפתח, הוא מרגיש שמלכה חשובה מאד עומדת להיכנס כעת. אנחנו מקבלים את השבת עם שירה ועם כל היופי והעוצמה".

בית הכנסת של קרליבך, הוא בעצם בית כנסת שקיבל שלמה קרליבך כ"ירושה" מאביו, הרב נפתלי קרליבך, שהגיע מגרמניה והתיישב במנהטן והשיג את המבנה הזה עבור בית הכנסת שמאז עמד בראשותו. בית הכנסת הזה נקרא במקור "קהילת יעקב", ומאז שבנו, ר' שלמה קרליבך החל להיות מעורב בו, הוא נקרא בשם "קרליבך שול". בשבתות הנהגת בית הכנסת בדברי תורה ובתפילות, הייתה מתחלקת בין ר' שלמה לתאומו, ר' אליהו חיים קרליבך ז"ל.

"לשלמה", מספר יהודה גרין, "היה בית כנסת נוסף בסן פרנסיסקו, שענה לשם 'בית אהבה ותפילה', בית כנסת שיועד לציבור אותו אסף ממש משאול תחתיות, שאת חלק מהם אני מכיר כיום, והם הפכו לאברכים חשובים".

קולות ליווי לרבי המרקד

יהודה גרין מדבר, והוא ממש נשמע כמו קרליבך עצמו. סגנון דיבורו איטי, בנחת ובמתנוות, הקול שלו דומה

ריגלר אמר לי:
כעת כבר לא
משנה בכלל
מה שעשינו:
האולפן ובו כל
ההקלטות,
ובהן ההקלטה
שלך ועל
כל המוזיקה
שעשינו,
נשרף כליל

הסליחות הגדולות בעולם. יהודה גרין כבעל תפילה

"אחרי שהקלטתי אותם, נותר לי רק לבקש מקרליבך רשות להשתמש בשירים ולהכניס אותם לאלבום שלי. פגשתי אותו יום אחד בירושלים, העליתי לפניו את העניין וביקשתי את רשותו כדי שאוכל להשלים את התקליט. הסעתי אותו באוטו שלי, והוא ביקש שאשמיע לו את השירים. הפעלתי את הקלטת, ואיך שהוא התחיל לשמוע הוא אמר לי: אני לא יכול לתת לך רשות. אני מרגיש שחסרים קצת נשמה ורגש בעיבוד הנוכחי שעשיתם לשירים שלי. אל תגיד לי בכלל מה עיבד לך, פשוט תעשו את השירים האלה מחדש, ואז אשמע שוב וייתכן שאסכים. פגשתי לאחר מכן את לייב, וסיפרתי לו את מה שאמר לי קרליבך, שביקש שאשנה בעיבוד ושאכניס בו יותר נשמה. אבל אז עמדתי נדהם מול מה שליבב אמר לי: כעת זה כבר לא משנה בכלל מה שעשינו. אני בדיוק בדרך לספר לך: האולפן ובו כל ההקלטות, ובהן ההקלטה שלך ושל כל המוזיקה שעשינו, נשרף כליל. לא נשאר ממנו כלום. הייתי בהלם לשמוע שכל העבודה שעשינו ירדה לטמיון. אבל מהר מאד אמרתי לעצמי: הכל לטובה".

הצעה שהפתיעה

האלבום הראשון הוא אכן נשרף ונגנז לעד. יהודה גרין כבר לא חזר לעשות שימוש באותם לחנים ועיבודים. רק למעלה מעשור שנים נוסף לאחר מכן, הוציא סוף סוף את אלבומו הראשון לאור, "נשמת", אלבום שזכה להצלחה עצומה, הרבה בזכות שיר הנושא שלו, "נשמת כל חי".

שמונה שנים לפני שהוציא את אלבומו הראשון, כאשר כבר שהה בארצות הברית, הגיעה אליו הצעת חייו שהוא לא פילל אליה. "לפני כ-18 שנים התפללתי פה פעם ב'קרליבך שול', ונוצר לפתע מצב שהתחלתי לשיר בסעודת שבת שהייתה כאן את 'זוכר' של ר' שלמה, שהיה מאד פופולארי עבורי כילד. אחרי הסעודה ניגשה אליי גיטתו, גב' הדסה, שישבה בעזרת הנשים ושאלה: מי אתה? ואז אמרה לי: אתה רואה את בית הכנסת הזה? לכאן אתה שייך! לקראת הימים הנוראים שלאחר מכן, היא יצרה איתי קשר דרך נשיא בית הכנסת, בבקשה שאני אבוא ואתפלל כאן. מי שהיה ניגש כאן כחזן עד אז, היה ר' שמואל אינטרטור, שהיה העוזר של ר' שלמה. וכשבאתי לכאן, התחלקנו בינינו בימים הנוראים בתפילות. מאז הייתי מקבל עוד טלפון ועוד טלפון לבוא ולהיות כאן בעלת תפילה בעוד שבתות בשנה והייתי בא לכאן לסירוגין, עד שלפני כחמש עשרה שנים מוניתי רשמית להנהיג כאן את התפילה".

למעשה, גרין פחות אוהב להשתמש בכיטוי "חזן" או "בעל תפילה", והוא יותר מכנה את עצמו כמי שמנהיג כאן את התפילה, תפילה שמושרת עליידי כל המתפללים יחד. הסיפוק הגדול ביותר שלו, הוא אומר, זה לפעמים להסתכל אחורה באמצע התפילה ולראות את קהל המתפללים, כיצד יושבים יחד כל המגזרים כולם.

פעמיים בחודש הוא עובר כאן כבעל תפילה, וכמובן כבעל תפילה קבוע בימים טובים ובימים הנוראים, ראש השנה ויום כיפור.

הולך להגיע ללונדון באחד הימים הקרובים, והוא יעשה 'קומז'יק' בבית מסוים בגולדרס גרין. אמרתי לעצמי שהנה, הגיעה ההזדמנות לשבור בינינו סוף סוף את הקרח. כל הזמן רציתי לתפוס קשר אישי איתו, שיידע כמה שאני מוקיר ואוהב את שיריו ויצירותיו, וזה לא הסתייע עד אז. אבל באותה הזדמנות, פשוט התיישבתי לידו ואמרתי לעצמי: הערב אני 'אוכיח את עצמי'. הוא התחיל לשיר, ואני, לידו, התחלתי ללוות אותו בקולות רקע, שהסתבר שהוא מאד אהב. עשיתי השתדלות רבה שהקולות ייצאו בסדר ושהוא יינה מהם. בסוף הערב הוא ניגש אליי ושאל: מי אתה? ואמרתי לו: קוראים לי יהודה. אז הוא אמר: 'ידל', היה כליך טוב הערב! כמה נהניתי ממך! אתה חייב לבוא איתי מחר לשכונת מיל היל, להופעה שאני עושה מחר, ללוות אותי גם מחר בקולות. כמובן שבאתי.

"בהתחלה פחדתי מאד. אף פעם לא שרתי על במה ונתקפתי ב'פחד במה'. אז בתחילת הערב התחלתי לשיר אתו מאחורי הילונות, אבל מהר מאד השתחררתי ובאתי לשיר לידו. זו הייתה חוויה שלא תיארתי לעצמי".

כך החלו עשור שנים של קירבה מוסיקלית ואישית בין שלמה לתלמידו הצעיר. הוא שר אתו במקומות רבים, ולמד ממנו את רזי השירה והלחן ה"קרליבכיים", ובכלל את ה"קרליבכיות". עשר שנים לאחר מכן, יהודה גרין, כבר לא כזה צעיר, החליט שהוא רוצה להוציא אלבום חדש בעצמו. "היו לי כמה שירים משלי, אך זה לא הספיק לתקליט שלם, מה עוד שאף אחד לא הכיר אותי, והיה קשה להוציא אלבום שלם של זמר חדש ולא מוכר. לכן חיפשתי מישהו שיפיק ויעבד עבורי מוסיקלית את האלבום, כדי שבעז"ה ייצא משהו יפה שגם יצליח. באותה תקופה, אחד הגאונים המוסיקליים הידועים היה לייב יעקב ריגלר, מוסיקאי ומעבד חסידי שהתגורר אז ברובע היהודי בירושלים. נפגשנו יחד, וישר התחלנו לעבוד על שמונה שירים שהיו לי, ביניהם שניים של קרליבך שהחלטתי לחדש, 'ממקומך' ו'אשת חיל'.

אחרי בר מצווה, התחלתי לרוץ אחרי קרליבך בכל פעם שהוא היה בארץ. אבל לא הייתי עומד במרכז העניינים, אלא תמיד עומד בצד ונהנה

אך כאמור, אין ספק כי אחד הדברים שקשורים לבית הכנסת, שהיה נהוג עוד בזמנו של קרליבך, אך יהודה גרין שכלל ופיתח, הוא ה"סליחות הראשונות" בכל שנה במוצאי שבת לפני ראש השנה, שנאמרות ברוב עם, עם כלי נגינה ושירי דביקות. מאז החל יהודה גרין להנהיג את הסליחות, החלו להגיע המונים לבית הכנסת, עד שמבנה בית הכנסת כבר לא הכיל אותם, כאמור, ובשנים האחרונות העביר גרין את הסליחות, בברכת מנהלי בית הכנסת, לבית כנסת אחר במנהטן שמכיל מעל 1,000 איש.

"ב"ה מגיעים לסליחות מאות אנשים מכל המגזרים, וכולם יחד באחדות אחת גדולה, מתעלים בהכנה לראש השנה שקשה לתאר אותה".

התפילה בכותל הצמיחה אלבום

כמו שסיפר, האלבום הראשון שלו נגזר ונעלם בשריפת האולפן, ואתו ירד לכמה שנים הרצון להוציא אלבום משלו. אבל בסוף זה הגיע, ובגדול.

"הייתה לי כל הזמן שאיפה כזו להוציא אלבום משלי, שקצת נכזבה אחרי הסיפור עם ר' שלמה והשריפה באולפן. אבל כמה שנים לאחר מכן קיבלתי דחיפה מחדש. הדחיפה הגדולה הייתה לאחר שהייתי בלילה אחד בכותל המערבי, ולקראת שעת חצות ניגשו אליי כמה אברכים וביקשו שאצטרף למניין ל'נשמת'. לא ידעתי בכלל מה זה אומר מניין לנשמת בחצות ושאלתי אותם על כך. הם אמרו לי שקודם כל אצטרף, ואחרי זה הם יספרו לי על הסגולות שיש בכך. הצטרפתי אליהם, ראיתי איך כולם צועקים ב'נשמת' והצטרמרתי. שאלתי את עצמי: איך ייתכן שלמילים כאלה עוצמתיות אין שיר? ולאחר התפילה הזו התהלכתי ברובע היהודי הסמוך, ואז החל להתנגן בי הלחן לשיר הזה, 'נשמת'. זה נתן לי חיזוק ודחיפה גדולה - הנה יש לי שיר חדש משלי שאני חייב לשיר אותו!"

"אחריו הגיעו שאר השירים לאלבום הראשון. אני זוכר שהייתי מקליט באולפן בתל אביב, ובדרך לירושלים הייתי עובר דרך צומת קוקה קולה בבני ברק ואוסף טרמפיסטים לירושלים, ובדרך הייתי משמיע להם את מה שהקלטתי הרגע, מבלי שהם ידעו מי אני ושאיני זה שמבצע את מה שהם שומעים. והכי הייתי מוחמא כשהם היו שואלים: זה ר' שלמה קרליבך? ... תמיד הייתי אומר להם: לא, זה אחד אחר, יהודה. קיבלתי מהם חיזוק נוסף להוציא את השירים האלה לאור. הם נתנו לי להבין שכדאי לי להוציא את השירים האלה ושיהיה מי שיהיה אותם. באלבומים שלי מהראשון ועד היום, אני שר משירי של קרליבך, ידועים ולא ידועים כאחד, בהם שירים של ר' שלמה שאף פעם לא הוקלטו שהשתדלתי בכל אלבום שלי להקליט, וגם משלב כמובן לחנים שלי".

■ איך נראה תהליך ההלחנה שלך? כשאתה מלחין שיר, אתה מכוון להלחין משהו בסגנון של קרליבך?

"אני כולי שקוע בסגנון של ר' שלמה. שאין אפשרות

"בית-הכנסת של קרליבך הוא בעצם מהפכה בסגנון התפילה. זהו סגנון שגרם לאנשים רחוקים לרצות לבוא לבית-הכנסת כמה שיותר"

שאני אלחין שיר שלא יהיה באותו צבע של ר' שלמה. קשה לי להלחין משהו בסגנון היותר חסידי המקובל כיום".

אבל אל דאגה. שיריו הנשמתיים ואף השמחים של יהודה גרין, התקבלו באהדה גדולה בקרב הציבור. קשה למצוא מישהו שלא מכיר את "נשמת", "אני מאמין", "נשמה לה", "רבה רבה", "השיבנו" ששר גרין, או את הלהיט "כולם בלב אחד".

ולמרות סגנונו הקרליבכי, הוא הופיע לא פעם ולא פעמיים עם גדולי הזמרים החסידיים, בהם החזן הלפגוט, והזמרים אברהם פריד ויעקב שוואקי, וכבר שר מעל במת "האסק" היוקרתית. "כשאנחנו מופיעים יחד, יש שילוב יפה, כי כל אחד מאיתנו נותן את הסגנון שלו ואת החלק שלו, וזה משתלב יפה ביחד", הוא אומר. "אני זוכר שפעם לפני הופעה עם פריד ישבתי אתו ביחד, וכיוון שתמיד בסוף האירוע נהוג לשיר שיר או שניים ביחד, שאלתי אותו: נו, מה נשיר ביחד בסוף? והוא מיד ענה: מה זאת אומרת? את 'נשמת' שלך! הוא מאד ריגש אותי. באירוע שלאחר מכן בו שוב הופענו ביחד, היה זה שמחת בית השואבה בסוכות, שאלתי אותו שוב מה נשיר ביחד בסוף, כשאני מבין שהפעם אני צריך 'להחזיר' לו ולשיר שיר שלו, אבל הוא לא נתן לי ופסק: נשיר את 'השיבנו'!"

לאחר אותו אירוע, הוא נזכר, ניגשו אליו זוג חרדים מבוגרים, ואמרו לו שהם מחכים לפגוש אותו כבר כמה שבועות. "הבן שלהם, הם סיפרו לי, ירד מהדרך למרבה הצער, אך הם לא זרקו אותו מהבית ונתנו לו אהבה, וכשהוא הלך לענייניו - והם ידעו שזה לא לבית המדרש - הם לא שאלו אותו לאן הוא הולך, כדי לא לחתוך לגמרי את היחסים ביניהם, אבל היה להם קשה מאד. ואז, הם סיפרו לי, אחרי שנה מאז החל הבן לסטות מהדרך, הם קיבלו טלפון מידיד המשפחה שראה את הבן שלהם. איפה הם שאלו, והופתעו למשמע התשובה: בסליחות של יהודה גרין. באותו רגע הזלנו דמעות, הם אמרו לי. לא חלמנו שהבן שלנו יגיע בכלל לסליחות, ורצינו לשתף אותך שמאז שהוא היה אצלך, הוא מתחיל לחזור לדרך הישנה". ■

אוצייר

בסטודיו הבני ברקי של יוני גרשטין, בקומת קרקע של אחד הרחובות הצדדים בעיר, מתגלה מחזה שלא ציפיתם לראות מהצייר והקריקטוריסט החרדי הוותיק ביותר, שמציין בימים אלה יובל שנות ציור ואיור: חדר העבודה שלו מאובזר בכל הכלים הטכנולוגיים הכי חדישים שיש היום בתחום, וכשיוני מבקש לצבוע ציור שזה עתה סיים לצייר, זה הולך כך: הוא פותח מולו, בגובה העיניים, את מסך המחשב המעוגל שמעליו, שם נפתח הציור בשלמותו, ולמטה, על כן ציור דיגיטלי מתקדם, הוא מתמקד בפרט מסוים של הציור ומתחיל לצבוע. הוא שולט בכל רזי התוכנות המתקדמות - ומשתמש בהן כל העת כדי לעלות את הציור רמה אחת נוספת.

כשאני נכנס לסטודיו, אני מזכיר לו בחיך שבמשך שנים לא מעטות הפרס של ילדי בני ברק שלמדו ב"מתמידים", היה שעת ציור עם יוני, אז יוני היה מגיע עם כלי ציור (עדיין לא דיגיטליים...) ומקרן, ומראה לילדים המרותקים איך נוצרים הציורים האהובים של יוני, בשידור חי. "הפסקתי כבר די מזמן עם התכניות האלה", הוא מספר. "הבנתי שהזמן שלי מוגבל ואני לא יכול לעשות הכל. היום, זיכוי הרבים שלי הוא דרך הספרים שאני מאייר, שמופצים בגדול, ולא דרך מופע לכמה עשרות אנשים.

"עיקר העבודה שלי כעת הוא באיור ספרי הלכות ומשניות שלי ושל אחרים. כרגע אני באמצע פרויקט גדול, ספר עם איורים על 'מוקצה', פרויקט שייקח כמה שנים. על הלכות שבת הכלליות כבר הוצאתי כמה ספרים, וכעת הפרויקט על מוקצה בדרך. אני עובד כמה שנים גם על פרויקט של איור משניות סדר זרעים".

■ **אי אפשר שלא לשים לב שדי הפסקת לאייר ספרי קריאה בשנים האחרונות, ועברת לספרי הקודש.**

"זה נכון. אני משתדל להקדיש את הכישרון שלי לספרי קודש, ולא לסתם ספרי הרפתקאות. פעם אכן הייתי מאייר בעיקר סיפורים, כמו ב'יתד לילדים' ובהמון ספרי ילדים, ובשנים האחרונות הפסקתי, כי אני מעדיף את העבודה עבור ספרי הקודש, שנשארים לנצח ושהם חשובים, כי יש בהם לימוד תורה. בסך הכל אני מוגבל בכמות הציורים שאני יכול לעשות ביום, ואני מעדיף לאייר ספרי קודש ולא ספרי הרפתקאות. ב'ה, יש היום הרבה אחרים שיכולים לעשות את זה, רבים מהם תלמידים שלי".

■ **מי?**

"רוב המאיירים הצעירים היום שעובדים

גם אחרי למעלה מיובל שנות ציור, יוני גרשטין ממשיך להגיע בכל יום אל הסטודיו הבני ברקי ולהנפיק את הציורים האהובים שכליכך מזוהים אתו ● ספרי קריאה הוא כבר הפסיק לאייר, על הקריקטורות השבועיות הוא לא מתחרט (חוץ מאחת), והוא עמל על שורה של ספרים מאוירים משלו - ביניהם ספר חדשני על הלכות "מוקצה" ● מיהם תלמידיו של גדול הציירים החרדים? ואיזה כישרון אמנותי הוא "כובש" בעצמו כבר עשרות שנים?

יונתן ריגלר

את החיים

בעיתונות, הם תלמידים שלי במידה כזו או אחרת. יש כאלה שרק נתתי להם עצות ויש כאלה שממש לימדתי אותם, והיום ב"ה עובדים ומצליחים.

"בין המאירים שהם ממש תלמידי אני יכול למנות למשל את מוטי הלר ואבישי חן. גדי פולק, הצייר הנודע ומחבר ספרי 'א אידישע קאפ', הוא אמנם לא תלמיד שלי ממש, אבל אני הבאתי אותו לציבור החרדי. הוא היה אברך צעיר שלמד חוג ציור, ויום אחד הגיע אליי להראות ציורים שעשה. הכישרון שלו מאוד מצא חן בעיניי ואמרת לי שיבוא לעבוד איתי, אחרי שעד אז הוא היה עובד כמאייר למשחקי מחשב. הוא אכן החל לעבוד אצלי תקופה, אבל

יוני מצויר. דיוקן עצמי

אכן עזרתי לו והוא עבד אצלי בסטודיו".
■ זה מעניין: בסגנון האיור של מוטי הלר ואבישי חן, רואים את הסגנון שלך. אבל גדי פולק הלך לכיוון אחר לגמרי.

"זה נכון, יש לו סגנון משלו. יש כמה ציירים חרדים, והטובים ביותר מהם הם אלה שלמדו ציור ברוסיה, כמו גדי וכמו אברהם זמורה או יבגני מרקוביץ, שמצייר להוצאת 'טללים'. הם אנשים שלמדו באקדמיות ברוסיה והגיעו עם ידע נרחב. גדי אמנם למד שם בעיקר פיסול, אבל זה כלל גם ציור, וכשהוא הגיע אליי, הוא הביא לי לראות את ציוריו, והם היו מקצועיים לחלוטין. באקדמיה אתה לומד את המקצוע לפחות 7 שנים עד שאתה יוצא לשוק, והציירים שבאו משם הגיעו עם ידע וניסיון. זו גם הבעיה עם הציירים שלנו, בציבור החרדי - שיש להם כישרון אבל אין להם את הלימוד המקצועי והניסיון, ולעיתים חסר בציוריהם העומק ופרטי הפרטים שעושים את הציור לממש מקצועי".

"מצייר לציבור היקר בעולם"

הסיפור של יוני גרשטין עצמו, כבר ידוע. הוא ואחיו התאום, דודו גרשטין, הם בנים יחידים להוריהם, שעלו לארץ מפולין עוד לפני פרוץ השואה. דודו מפורסם כאמן עולמי בתחום הפיסול והציור, ואיננו דתי. יוני, הוא בעל תשובה ותיק מאוד, בערך מהזמן בו הרב אורי זוהר חזר בתשובה. תושב רמת אלחנן שבבני ברק.

■ כשאתה רואה את הפרסום העולמי לו זכה אחיך התאום, יש לך לעיתים צביטה בלב על מה שאתה יכולת להיות?

"דודו הוא אכן אחד הציירים המפורסמים בעולם היום, ציוריו מוצגים בכל מקום ויש לו גלריות בכל העולם. הוא עוסק בעיקר בפיסול צבוע; זה משהו ייחודי שהוא המציא ומבוקש כיום בכל העולם. יש לו מפעל בבית שמש עם עובדים רבים שמציירים לו ומשווקים את יצירותיו. הוא עדיין לא חזר בתשובה, ולפעמים אומר לי: 'חבל, אתה מתבזבז. יכולת לעשות מיליונים ולהיות מפורסם בכל העולם'. אבל אני ממש לא רוצה. אני שמח שחזרתי בתשובה ושיש לי את הציבור הכי יקר בעולם שאני מכין לו ספרים וציורים. יש לי סיפוק גדול מזה ואני ממש לא מצטער, אלא גאה ושמח. נכון שאני נהנה לצייר ציורי אמנות, דבר שאני כמעט לא עושה בפועל בעולם שלנו, אבל מול הסיפוק בהוצאת ספרים ובלחנך ילדים, זה שווה לי את המחיר".

■ היה פעם שיתוף פעולה ביניכם?

"בילדות - תמיד, אבל מאז שחזרתי בתשובה, לא. רצו לא מזמן לראיין אותנו במשותף וגם פנו אלינו שנקיים תערוכה משותפת ומרכזית בביאנלה (אירוע אמנותי) בירושלים. בהתחלה הסכמתי, אבל אחר כך התחרטתי שהסכמתי, ובכל מקרה זה לא יצא לבסוף מסיבה טכנית".

■ ומה עם הילדים שלך? ממשיכים את הדרך?

"לא בדיוק. יש לנו שמונה ילדים ב"ה, מתוכם יש לי שתי בנות שעוסקות בתחום, אבל לא ממש מציירות, אלא גרפיקאיות מומחיות. הבנים בכלל לא המשיכו בתחום, אבל יש להם חוש למוזיקה, מה שלי אין בכלל, והם מנגנים אחד מהבנים שלי, מאיר, התמחה בהקלטות אולפן, והיום

איור ל"מטעמים לשולחן שבת"

לא ארוכה, כי ראיתי שאני לא יכול להיעזר בו. ראיתי שהלקוחות שפונים אליי רוצים דווקא את העבודה שלי, שרק היד שלי יכולה לעשות. אז עזרתי לו להיות עצמאי וקישרתי אותו ללקוחות גדולים שלי. מאז הוא עושה חיל, כידוע לכולם. הוא הגיע אליי ממש בתחילת הדרך, ועשה מאז קפיצה מאוד גדולה. גם דוד גולדשמידט מהצמד 'אלי וגולד' קצת תלמיד שלי. הוא היה מעתיק מציוריי עוד כשהיה גר בחו"ל ושולח לי. התרשמתי ממנו, הצעתי לו לבוא לארץ, והבטחתי לו שתהיה לו עבודה כאן. כשהגיע,

הוא מנהל את אולפן 'אנחנו וצאצאינו', ומפיק את כל האלבומים שלהם. הוא גם היזם, גם המקליט וגם עושה את המיקסים."

כשאני מדבר עם יוני על הציורים שלו, הוא מבקש לחדד נקודה: "למעשה, כולם קוראים לי 'צייר', אבל רוב מה שאתם רואים שיוצא תחת ידי, אלו איורים. ציור זו אומנות בפני עצמה, שלא קשורה לטקסטים בכלל. הצייר מצייר מה שבדמיונו, ציור אמנותי שאתה יכול לתלות בבית. ביסודי, אני צייר, זה מה שהייתי לפני שהגעתי לציבור החרדי. אחרי הצבא נסעתי ללמוד באקדמיה לציור בפריז, שם למדתי ציור. במשך השנים ההן, אמנם עשיתי איורים וקריקטורות, אבל זה היה דבר מאד צדדי, כשעשוע, ולא תכנתי להמשיך אתו. גם כשחזרתי לארץ, אמנם מידי פעם הזמינו אצלי ספרי ילדים ואיורים, אבל העיקר היה ציור חופשי שלא תלוי בשום טקסט, אלא במה שאני רוצה לצייר. הייתי מצייר אז תמונות ומוכר אותן, ואנשים היו תולים בבית. אבל כשהגעתי לציבור החרדי, ראיתי שאין לזה כל כך מקום. בציבור שלנו לא תולים תמונות נוף בבית אלא בעיקר של רבנים, וכשכן תולים ציורים - אלו ציורים זולים שמגיעים מסין.

"בינתיים, ראיתי שיש ביקוש לציורים בעיתונים ובספרי הילדים, אז החלטתי לפתח את הקו הזה, שגם אותו תמיד אהבתי אבל לא פיתחתי עד אז. ובאמת, זה התחיל לזרום: מוציאי עיתונים, עלונים וספרונים החלו להזמין ממני איורים. ואת כל עניין הציור האמנותי, עד כמה שאני אוהב אותו - כבשתי אצלי, כי אין מקום לזה בציבור החרדי, וגם כי אני גם מצליח בפן האחר, של האיורים. כמעט 30 שנה שלא ציירתי תמונות."

■ אבל מדוע? הרי גם כחרדי יכולת להמשיך לעשות ציורים מהסגנון שאהבת, לציבור הכללי.

"זהו, שאם זה ציור נוף - אז כן, אתה צודק, אבל כיוון שאני אוהב לצייר דמויות, וזה מרכז הציור שלי, אז אני מזדהה בדרך כלל עם דמויות חרדיות ודתיות או מראה יהודי, והם לא אוהבים את זה. בציבור החילוני, כשרוצים להגיד שם גנאי על צייר, אומרים שהוא 'מצייר רבנים'. זה עולמות אחרים, ואני לא יכול לצייר להם. נכון שיש ציירים חרדים מצפת שמוכרים תמונות, אבל זה ממוסחר, זה לא נחשב בעל ערך אמנותי ולא נחשב בעולם האמנותי. חוץ מזה, כדי להיות צייר מצליח בארץ או בעולם, צריך להיות מעורב בהרבה יחסי ציבור וקשרים, ולהשתתף בתערוכות שכוללות חילולי שבת והתחככות עם ערבוביא, ומזה כמובן שאני נמנע.

"כמובן שבאופן אישי, לבית שלי או לילדים שלי, עשיתי הרבה ציורי נופים, וקצת גם מכרתי. בשביל ההנאה שלי, אני יוצא לעתים לטבע, מצייר ונהנה, אבל לא כדי לעשות מזה ביזנס או קריירה."

כשהבנות תיקנו את האבא

כשאני מבקש מיוני להגדיר לי את הסגנון המיוחד

שאינן חוש לצבעים, אבל ברישום הוא בונה לך את הציור בהדגשות וקווים מאד מיוחדים, וממילא הוא יוצר ייחודיות וסגנון. אחד אחר, שיש לו רגש לצבעים, יכול לבנות לך מציאות צבעונית, מיוחדת ויפה, שיתור יפה מהמציאות עצמה, עם הרמוניות וקצבים פנימיים מאד מיוחדים.

התלמידים. מימין לשמאל: גולד, מוטי הלר, אבישי חן ויעקב קמחי

"לפני 100 שנה בערך, היה מהפך בעולם האמנות, שמכונה 'קוביזם', שפיקאסו היה המבטא הכי גדול שלו. עד אז, ידעו לצייר מדויק, כמו צילום, אבל מה שהתחדש אז, זה סגנון ציור חדש לגמרי - הפיכת הציור הריאליסטי לקוביות, לצורות זוויתיות עם משחקי אור וצל וכו'. הם יצרו סגנון חדש של ציור, שאתה רואה בו דבר בבת אחת מכמה זוויות, וזה השפיע על כל עולם העיצוב בעולם. עד אז היה מקובל סגנון ארטנובו, שהיו מציירים בצורה מסולסלת כשכל הציור מלא תלתלים ופרחים והכל מסוגן. רוב הבתים באירופה בנויים כך, עם בתים בצורת בנייה מעוגלת ומסוגנת. היום, בעולם המודרני, אתה כבר רואה בניינים עם קווים ישרים וחלקים. זה מהפך שהתחיל באמנות ועבר לעולם המעשה".

■ עולם המעשה הוא גם פריט חובה לצייר. אתה לא יכול להיות סגור פה בסטודיו ולצייר מה שהולך בחוץ. אתה צריך להיות מעודכן.

משמאל למעלה, בכיוון השעון: גדי פולק, דוד גולדשמידט ("גולד"), יוני גרשטיין והרב ברוך צייט

"זה נכון, לא מספיק שצייר יודע לצייר, אלא עליו להיות עם חוש 'כתיבה', להגיד אמירה, להביא תוכן, והתוכן צריך להיות חדשני ומעניין ויום יומי. צייר כמוני, צריך לדעת איך נראה העולם. למשל, איך לבוש שוטר כיום, כדי לדייק. הבנות שלי תמיד היו אומרות לי שבסמינר שלהן אומרים שבציורים, אני מלביש את הילדות בצורה מיושנת. אמרת: נכון, אני לא מסתכל ולא יודע מה צווי האופנה, אז תגידו לי איך מתלבשות ילדות ואסדר. כשאני יוצא החוצה, העיניים שלי כל הזמן סופגות אינפורמציה וכל דבר מעניין אותי, וברגע שאני צריך לצייר - אני כבר שולט בכל הפרטים האלה, והופך אותם למעניינים בציור. יכול להיות צייר שצייר לפני 30 שנה מכונית, אבל המבנה של מכונית השתנה מאז, וברור שהוא צריך לדעת לצייר אותה היום בצורה שונה.

"יש דברים שאני נכנס לגוגל כדי לראות איך הם נראים. למשל, אם צריך לצייר ניידת משטרה, אז אני צריך לדעת איך נראית כיום ניידת משטרה. אז אני רואה כמה תמונות, וקולט שהיא נראית כמו מונית חדשנית כזאת. כלומר, צייר צריך להיות עם יד על הדופק, ער לשינויים".

■ לעתים באיורים שלך נראה שאתה גם מחנך, מתאר קצת עולם אוטופי. כלומר, איך היית רוצה שהוא יראה. אתה לרוב מצייר ילד חרדי עם פאות גדולות מקדימה, אבל לא כל הילדים החרדים נראים כך.

"בראש ובראשונה הציור מעביר מסר חינוכי, ואם הוא לא עושה את זה, הוא לא מעניין אותי ואין לי מוטיבציה לצייר. כי לצייר אני יודע, אבל המוטיבציה שלי להשתמש בציור היא כדי להעביר רעיון חדש ומעניין לציבור, של משל יפה שאני קורא ואיירתי, וכדומה. זה הדחף שלי. למה אני מצייר

שלו, זה המעוגל והאהוב, הוא אומר: "לא עשיתי שום מאמץ מיוחד למצוא סגנון; הסגנון שלי נוצר ממילא מתוך הציור שלי, האישיות והקצב הפנימי שלי, ומתוך השפעה של ציירים שכל השנים ראיתי והפנמתי אותם ונכנסו לאמנות שלי, ביניהם בהחלט גם הרבה ציירים שאינם יהודים. היום, דרך הרשת, אנחנו חשופים לכל הציירים בעולם, ואתה רואה מה שהם מציירים ורוצה לקחת מהם את הדברים הטובים, ואחוז מסוים מההשפעה הזאת נכנס בציורים שלי. אבל מה שעושה אמן לייחודי זה הסגנון שלו, והסגנון בנוי מהקצב הפנימי של הבן אדם.

"כשאתה לומד ציור, אתה לומד לצייר בצורה יבשה, שהציור יצא כמו צילום, ובאמת באקדמיה העתקנו הרבה ציורים והרבה מודלים שישבו לפנינו. ראיתי שם הרבה כישרונות שידעו לצייר במדויק את גוף האדם וחפצים, אבל בעיניי זה לא היה אומנות אלא העתק מדויק של התמונה או המודל. בעיניי, האמנות מתחילה ברגע שאתה הופך את הציור שאתה אמור לעשות, למשהו עם קצב פנימי וצורה ייחודית של הבעת הדברים. לדוגמה, לצייר מסוים ייתכן

"גם בציור יש מוזיקה"

"אני אוהב לשמוע את המקהלות החסידיות ובעיקר את מקהלת חסידי בעלזא", מציין יוני כשאנחנו משוחחים על הקשר שלו למוזיקה. "ואני מדבר בעיקר על האלבומים הישנים של בעלזא, עם השירה השמימית והיפה של הרב ירמיה דמן שליט"א".

ומהזמרים של היום?

"אני נהנה לשמוע את מוטי שטיינמץ ואברהם פריד. ובכללי, מאד אוהב להאזין למוזיקה חסידיית".

שיר מסוים אהוב?

"אין לי שיר מסוים. אני מודה שלי עצמי אין חוש מוזיקלי. לא כל כך זוכר מנגינות. ואם נהיה עמוקים רגע, בציור גם יש מוזיקה, אבל לא באוזן כמובן".

ילדים כאלה כמו שציינת? כן, כי אני צייר יהודי, ואני מצייר את האידיאלי, וככה צריך להיראות ילד יהודי ויפה שהוא יראה כך.

"רק כשארצה להעביר מסר הפוך, של ילד שהתקלקל או ילד שונה, אז אצייר אותו בצורה שונה. אני מרגיש את עצמי צייר יהודי ומחויב להעביר את המראה היהודי ולהחזיר אותו. אני מעצב את המציאות ובוחר את המראות היהודיים היפים שאני רואה, אבל תמיד גם עם הומור, אז יש בזה חן ומשהו שובבי. המסרים עוברים כבדרך אגב. המסר המרכזי של התמונה נקלט מיד, אבל במבט שני יתגלו עוד פרטים. למשל, כשאני מצייר מטבח, לרוב יהיו כלים מלוכלכים בכיור. למה? כדי להראות שזה בסדר, הבית לא צריך כל הזמן להיות מצוחצח".

למרות שרוב יומו של יוני היום מתמקד באיור ספרי המשניות וההלכה. חובבי הציורים הצבעוניים שלו, עדיין יכולים למצוא אותם מידי שבוע באיור המרכזי של העלון הוותיק "מטעמים לשולחן שבת".

■ במשך השנים איירת בעיקר ספרים לילדים. אתה מרגיש שפספסת את עולם המבוגרים?

"למעשה אני פונה גם למבוגרים, אבל דרך הסגנון של הילדים. למשל, באיור שלי ב'מטעמים' חבויים מסרים עמוקים והוא מכוון לרמה של מבוגרים. אני לא מפשט את זה לילדים, וילד שקולט - קולט. אני יודע שמבוגרים וגם רבנים ותלמידי חכמים מסתכלים על זה וזה לגמרי מיועד להם".

"מתחרט רק על קריקטורה אחת"

חלק מהותי ובלתי נפרד מהקריירה של גרשטיין, הוא הקריקטורות האקטואליות שהוא מנפיק כבר כ־30 שנה ל"יתד נאמן", ומקבלות לא מעט כותרות בפני עצמן. "אני עושה את זה מאז ש'יתד' נוסד", הוא מספר. "אפילו את לוגו העיתון אני עיצבתי. ב'יתד' התחלתי עם איורי ילדים, איורים קטנטנים לסיפורים. ואז, משה גרילק, שהיה העורך הראשי, הזמין אותי לעשות קריקטורה פוליטית. זה היה חלום שלי עוד מילדות; הייתי עוקב אחרי הקריקטוריסטים של אותה תקופה. אבל לא היתה לי הזדמנות לעשות את זה בעצמי, וגנתי את החלום. וכשפנה אליי גרילק, מאד שמחתי, ומאז פרצה ממני האהבה הזאת לביטוי הקריקטוריסטי של האקטואליה".

■ יש קריקטורה שאתה מתחרט עליה?

"כן, עשיתי קריקטורה מסוימת, שהיתה ברוח העיתון לגמרי ועברה את כל האישורים, ועדיין בפנים אני קצת מצטער עליה. זו היתה קריקטורה על דמות רבנית מסוימת, שאני דווקא מעריך מאד, שהעיתון יצא נגדה. היום אני מרגיש שחבל שעשיתי אותה. באופן כללי, מידי שבוע אני כמובן תוקף כל מיני דברים, ועליהם אני לא מתחרט. אני לא מתעסק בפוליטיקה אלא רק קורא את העיתון ומצייר משהו ברוח העיתון, דעות שאני קולט, ובא לבטא באיור את רוח היהדות. נכון, הרבה פעמים אני עושה קריקטורה שלא מקבלים אותה ואומרים לי: תרד מזה. אני תמיד אומר לעיתון: אם החלטתם לפרסם את הקריקטורה, אז אתם איתי ביחד בזה. פעם עשיתי קריקטורה חריפה

נגד הרפורמים, והם הגישו בג"ץ נגד העיתון, אבל לא נגדי וגם לא הזכירו אותי. קרה לי גם שכשעשיתי קריקטורות שנגעו בנושאים פנים־חרידיים, בעיקר למה שנוגע לציבור החסידי, קיבלתי התראות ומחאות. אבל אני מקבל את זה ברוח טובה, כי יש ועדה רוחנית ורבנים שמאשרים את הקריקטורות לפרסום. בסופו של דבר זו דעת העיתון ולא דעתי האישית".

■ אנחנו בחודש אלול כעת. יצא לך להרים טלפון ולהתנצל על קריקטורה שעשית?

"קרה פעם אחת שעשיתי קריקטורה שעשתה המון התנגדות ורעש, ובמוצאי שבת צלצלו מהעיתון לבקש שאסכים שהעיתון יתנצל למחרת על הקריקטורה. זה היה בזמן בחירות מקומיות לפני כמה שנים, כשהיתה חסידות שהחליטה לא להצביע בירושלים, ואיירתי אותה כמו שומר שנרדם בשמירה. בחסידות מאד נפגעו, והעיתון התנצל ביום ראשון, לאחר שהסכמתי. הועדה הרוחנית מאד מחמירה, ואני תמיד שולח את הרעיון לעיתון לפני שאני מצייר, ודבר שלא מתאים להם הם מסרבים לקבל. לפעמים גם אומרים לי לרכך או לשנות קצת.

"קרה גם הפוך, שמספר פעמים עמדתי על זה שהקריקטורה כן מוצלחת ושכנעתי את ועדת הרבנים שזה כן רעיון טוב, ואז הם רק הורו על שינוי קטן והיא נכנסה. היתה פעם, בנושא מסוים שכאב לי מאד, שלא נתנו לי להכניס עליו את הקריקטורה בשום פנים ואופן. אז אמרתי: אני אפרסם בעיתון הפעם בפנית הקריקטורה מסגרת ובתוכה כלום, דף לבן חלק, ואנשים יבינו. ואכן, הבינו שיש משהו מאד חריף שאנחנו לא יכולים לדבר עליו. זה זעק אולי יותר מכל הקריקטורות שעשיתי". ■

מוצרי חשמל ביתיים
Gold Line
מבית יוסף חיים

משאירים את הקורונה מחוץ לבית!

SUPER TANKER

מכשיר חשמלי לחיטוי משטחים

מכשיר חשמלי נטען ונייד, פורץ דרך, המשמש לחיטוי מהיר ויסודי. פועל אוטומטית בלחיצת כפתור ומעניק פיזור רציף ואחיד ללא מאמץ. פותח במיוחד לצורכי הגנה ולסיוע במניעת כניסה, הדבקה והעברה של וירוסים ונגיפים מתוך רצון לשמירה מקסימלית על סטריליות ואזורים נקיים תוך שילוב שגרת החיים החדשה בהשראת כללי התו הסגול.

ההרכב שבתכשיר החיטוי ANTI VIRUS נמצא כאפקטיבי ב-100% בהשמדת נגיף קורונה (Covid-19) עפ"י ה-EPA האמריקאי

להשיג בחנויות וברשתות חשמל נבחרות

GOLDLINE.CO.IL

ובאו האובדים

יונתן ריגלר

ישראל ויליגר

"לא מוציא אלבומים כדי לא להפסיד כסף"

התחלת בפרחי מיאמי, הוצאת אלבום אישי עם ירחמיאל ביגון ונחשבת לאחד מצעירי הזמרים בדור שעבר. אבל בשנים האחרונות עברת לסגנון קרליבך.

"נכון. כשהייתי בן 16-17, שלמה קרליבך היה מאד פופולארי. בתקופה ההיא התחלתי לאהוב את השירים של שלמה קרליבך, כי הם אמיתיים. גם אייבי רוטנברג הוא יוצר אמיתי, עם שירים אמיתיים, אבל אין היום עוד הרבה שירים שיוצאים בסגנון הזה, מהלב. הרבה מהשירים היום זה לא שירים אלא יותר כמו דיסקו וכמו ראפ. ובכלל, בהרבה משירים היום אין מלודיה. וקרליבך, הוא אמיתי, השירים שלו אמיתיים. ולכן, באלבומים שלי אני רוצה שכל השירים יהיו שירים אמיתיים, ואני חושב שבאמת 'הוא כלל', 'דא היא ירותא', 'אמר ה' ליעקב' שהלחין ר' הלל פלאי, ו'שלום עליכם' שהלחין איצי באלד, היו שירים כאלה, ועוד אלבומים שהוצאתי עם שירים שהלחנתי בעצמי.

"בגלל שאין היום הרבה שירים אמיתיים, מהלב, אני בוחר לשיר היום שירי קרליבך, ובאמת אלבומי קרליבך שהוצאתי, בעיקר 'קבלת שבת', הצליחו מאד."

ומה אתה שר בחתונות?

"זה מעניין, אני מופיע היום הרבה אצל חסידים, אבל גם הרבה אצל מודרניים שרוצים סגנון יותר חסידי בחתונה שלהם, לא יודע למה. ושם, אני כבר שר כל מה שבעל השמחה רוצה, לא רק סגנון קרליבך."

למרות שלא הופיע בשנים האחרונות בפרויקט אישי משלו, חבר לפני כמה שנים לגדעון לויין ויחד עם סולן נוסף הוציאו לאור פרויקט שנקרא "מזומן". "גדעון לויין", מספר ויליגר, "היה ה-אולפן בה"א הידיעה בניו יורק, למעשה הוא כבר למעלה מ-20 שנה, אולי יותר, נחשב לאולפן המוביל שכל הגדולים מקליטים בו. יש לו אוזניים טובות, וקל לעבוד אתו. יש לו את הרגש מה צריך לשיר ואיך, והוא גם עוזר לנגנים בפרויקטים שמוקלטים אצלו, לדעת איך לנגן את השירים, או קנייטישים שהוא נותן משלו ודברים כאלה, ואני התחברתי

אתו מאד. הוא הוציא את שני אלבומי 'הטובים שבטובים', וב"ה זכיתי לשיר שם שיר בסטייל קרליבך שהלחין גדעון, 'בואי בשלום', שאני יודע שמושר עד היום."

אחרי מספר אלבומים מוצלחים מאד, שהראשונים שבהם יצאו לפני למעלה מ-25 שנים וכללו שורה של להיטים גדולים ("דא היא ירותא", "הוא כלל גדול"), בשנים האחרונות הזמר ישראל (שרולי) ויליגר, תושב פלטבוש, ניו יורק, לא הוציא אלבומים חדשים לאור, וגם סינגלים כמעט ולא.

ממש בשבועות האחרונים שמענו עליו שוב בארץ, לאחר שהופיע במסגרת מופעי "אמריקה בקול פליי", אחרי תקופה ארוכה שלא שמעו ממנו כאן בישראל.

לאן נעלמת בשנים האחרונות?

"לא נעלמתי", מסביר מיד ויליגר. "השוק, הוא שהשתנה: הוצאתי עד היום ב"ה הרבה אלבומים שהצליחו מאד, אבל בשנים האחרונות, כמו שכולם יודעים, להוציא אלבום נהיה לא שווה כלכלית - לאחר שכמעט ואין מכירות.

"להוציא אלבום, עולה לנו, האמנים, 60-70 אלף דולר, וזה דבר שאי אפשר לעשות אם האלבום לא מכסה את עצמו. נכון שיש כאלה שמתייחסים לאלבום כאל כרטיס ביקור, ועדיין, גם בשביל זה צריך שיהיה רווח מסוים. נניח, השקעת 100 אלף דולר, ואתה מקבל בחזרה 120 אלף דולר. אבל הלוואי שזה היה המצב, היום אלבומים לא מכסים אפילו לא את ההוצאות, וזמרים מפסידים כסף רק כדי להוציא אלבומים.

"את האלבומים הראשונים שלי, הוצאתי עוד לפני עידן המחשבים המעודכנים והאינטרנט, עוד לפני שמכרו מוזיקה ברשת ושהיתה גם אופציה לא חוקית להורדות. אמנם, גם אז כבר היה את עידן הצריבות, אלו שעשו העתקים מהאלבום שהוצאת. ובכל מקרה, הכל השתנה מאז. היום זמרים צריכים לתחזק רשתות חברתיות, להראות בכל רגע מה הם עושים. אני לא שם."

ובכל זאת?

"תראה, הביזנס היומיומי שלי הוא מעולמות אחרים לגמרי, אני מנהל בית אבות ועובד סוציאלי בהכשרה. אבל אני חייב להדגיש שלבד מהוצאת אלבומים, אני עדיין שר לחלוטין, בחתונות ובאירועים פה בארה"ב, ויש לא מעט ב"ה. אני גם מוכר כבעל תפילה (ויליגר הוציא כמה וכמה אלבומי נוסח תפילה ונוסח קרליבך; י.ר.), ושר הרבה בשבתות כאן בניו יורק. אני גם מופיע הרבה בחתונות. נכון, אני אמנם לא הוצאתי אלבום משלי כבר כמה וכמה שנים, ואני דווקא רוצה לעשות עוד אבל בתקופה הזאת פשוט נהיה בלתי אפשרי להוציא אלבום, כמו שאמרתי. ובכל זאת, הוצאתי סינגל, את השיר 'החזן העיוור' של קרליבך, לפני פחות משנה, שיר וסיפור. אני עובד כעת על אלבום מלא בסגנון הזה, עם שירים וסיפורים של קרליבך."

107.6 FM

קול פליי - תמיד צעיר :

mu:tag

שישי ב'קול פליי

8:00 אמא תגידי לי

בהגשת **מירי ישראלי**

10:00 התו השישי

בהגשת **ארי המניק**

12:00 כמעט שבת שלום

בהגשת **עמירן ואריק דביר**

14:00 מכניסים שבת

בהגשת **יוסי שוורץ**

15:00 שישי אישי

בהגשת **ישי לפידות**

16:00 שאבעס' טיש

בהגשת משפיע השמחה

ר' **אהרלה וינטרוב**

מוצ"ש 20:30 דאודי על הפליי

בהגשת **משה דאודי**

מוצ"ש 22:00 פותחים שבוע

בהגשת **ישי לפידות**

א-ה ב'קול פליי

7:00 ניר על הפליי

בהגשת **ניר קפטן**

8:00 אבי על הפליי

בהגשת **אבי מילר**

12:00 גבי על הפליי

בהגשת **גבי כץ**

14:00 מאסטר פליי

תכנית הצהריים שלכם

בהגשת מאסטרו **יואלי דיקמן**

16:00 המבוקשים על הפליי

בהגשת **עמירם בן לולו**

18:00 נחום על הפליי

היישר מארה"ב

בהגשת **נחום סיגל**

22:00 יוסי על הפליי

בהגשת **יוסי אייזנטל**

24:00 כוכבי לילה

בעריכת **צביקה שטרן**

חמישי . 21:00 . מנגנים שבת

בהגשת **זלמן שטוב**

19 שעות של מוזיקה נטו
בלי חדשות בלי פרסומות

KOL: PLAY

107.6 FM

קול פליי - תמיד צעיר :

שיר שמושר אצלכם בקביעות בשולחן השבת?

ינתי תמתי. זהו שיר שמושר
אצלנו בכל שבת, ושנחנו
אוהבים לשיר במיוחד.

מי ניגן בחתונה שלך?

אדמונד סוסנה ותזמורתו.
איזה קול...

זמר אהוב עליך במיוחד?

אני אוהב לשמוע את
כולם, אבל במיוחד את
משה לוק, בנימין בוזגלו,
חיים ישראל וכל אמני
הז'אנר הזה.

שיר אהוב עליך במיוחד?

יפה ותמה. זה ההמנון שלנו
במשפחה.

כיצד קידמת את התרבות האנדלוסית באשדוד?

גם כאן מדובר במהפכה של ממש.
בעבר, כרטיס למופע של התזמורת
האנדלוסית עם אמני הז'אנר עלה
לפחות 140 ש"ח, וכשמשפחה שלמה
רצתה להגיע, היא היתה משלמת
לפחות 500-600 ש"ח. אנחנו ב"ה עשינו
אירועים מהסוג הזה שעלו לעתים יותר
ממאה אלף שקל, אבל הכניסה אליהם
היתה חינם. לפעמים אנשים שואלים, מי
המפיק שהפיק את הערבים האדירים
האלה? ואז מתברר להם שזה בסך
הכל שני פקידי ועוד רכז מהעירייה,
שהצליחו להרים כזה ערב.

משרד התרבות ישראל גולדמן

אבי אמסלם

52, תושב אשדוד. סגן ראש העיר אשדוד
ויו"ר ש"ס בעיר, מחזיק תיק תרבות תורנית

השאיפה הבאה שלך?

יש חזון שלם עם יעדים וראייה לטווח
ארוך. המשימה בסופו של דבר היא לא
לפגוע בפרנסת האמן, ולשלם לו כראוי לו,
ומצד שני להביא את התרבות לכל בית
ובית, שלא יהיה אחד שלא יוכל ליהנות
מתרבות בגלל מצב כלכלי. וגם: להגיע
לכל העדות בעיר.

הישג שלך בתחום התרבות?

הצלחנו להנגיש את התרבות באשדוד לכל
אחד ואחד. בעבר, שלטו חתכי אוכלוסייה
מסוימים בתרבות, בשל עלויות הכרטיסים
הגבוהות. ב"ה, יצרנו מהפכה בעניין. בכל
האירועים שעשינו, הקהל כמעט לא היה צריך
לשלם. הבאנו את מרדכי בן דוד למופע במשכן
האמנויות באשדוד, וכרטיס כניסה עלה חמישה
שקלים בלבד, רק לדמי רצינות. אין לזה אח
ורע, וזה מעיד על מהפכת הנגשת התרבות
לכל אחד ואחד. שר הפנים, הפריפריה הנגב
והגליל, אריה דרעי, המשיך את המהפכה הזו
שהתחילה באשדוד - גם לרמה הארצית.

מישהו שאתה מעריך במיוחד?

אני מפרגן מאד לכל היוצרים החדשים.
אני גם מפרגן להם בפועל ונותן להם
לעלות לפני אמנים גדולים בהופעות
בעיר, כדי שייבטאו את עצמם. הם דור
העתיד. ובמיוחד אני מעריך את כל מי
שפועל סביב המורשת של יהדות ספרד,
עם ההווי והמסורת של בית אבא.

דמות שמעניקה לך השראה?

שר הפנים אריה דרעי. אתה רואה
את הדאגה, האכפתיות, הנחישות
והמסירות שלו. הוא אדם
שמשלב בכולו הכל כולל הכל,
וגם נגיש לכל אחד ואחד. אני גאה
לומר שבפעילות שלי באשדוד
הסתכלתי עליו כמודל וכמנטור
טוב.

אירוע זכור במיוחד?

האירוע הגדול האחרון שהפקנו, טרם הקורונה,
היה סיום הש"ס בעיר. 1,400 איש ישבו סביב
שולחנות ערוכים, מעמד אדיר. היתה שם גלריה
של גדולי ישראל שליט"א, מחזה שניתן היה עד
השנה לראות בדרך כלל רק בירושלים ובבני
ברק במקרה הטוב, והנה הגיע לאשדוד. זה היה
ערב מיוחד שהפקנו עם כל הכח והעוצמות.
בסוף האירוע ישב השר אריה דרעי עם
הראשל"צ הגר"י יוסף, שאמר לו שהוא נפעם.
בפעם הראשונה הוא רואה כל כך הרבה יעמ'ר
מגיעים לאירוע כזה קדוש וייחודי.

תחום התרבות האהוב עליך?

הערבים האנדלוסיים
מדברים אליי מאד. זה
עושה נחת לבוא ולראות
את האנשים המסורתיים
המבוגרים, יושבים ונהנים
מהמוזיקה עליהם גדלו.

KOL PLAY

KOL PLAY

KOL PLAY

KOL PLAY

KOL PLAY

קיצ ירושלמי

מלאים אנו שבח והודיה לבורא עולם, על שזיכנו בסיעתא דשמיא לבין הזמנים תש"פ גדוש ומלא שירה שמחה וריקוד עם טובי האמנים והזמרים בארץ ובעולם, מתוך חדווה של תורה וקדושה.

התודה והברכה

קיצ ירושלמי - בנייני האומה ירושלים

הרב דוד בלומנשטוק
הרב פנחס ארליך
שמעון יאיר ברייטקופף

עיריית ירושלים
ראש העיר מר משה ליאון
הגב' אריאלה רג'ואן

עוזר דרוק
אושרת מועלם
צביקה כהן

מנהלים מוזיקליים:

יהודה גלילי
יואלי דיקמן
ישראל סוסנה

מיכאל כפלין
שמוליק בן הרוש
אנשי התאורה, הסאונד,
הצילום והניתוב

אמריקה בקול פליי:

יוחי בריסקמן
שעיה אדלר
איציק דניאל
מוטי פרידמן

מפיקים מוזיקליים:

אביגדור מאיר
יוסי פרנקל
מאיר בינדר
אביעד גיל

משה דאודי
דניאל פרץ
דן לזרוס
אתר בחדרי חרדים
משרד הפרסום מותג בפרסום

מנחה האירועים: ישי לפידות

הזמרים:

ליפא שמעלצר
לוי פאלקוביץ
הרב שלמה טויסיג
גדעון לזין
יהודה גרין
גד אלבז
ברוך לזין
ישראל ורדיגר
ישראל ויליגר
חיים דוד ברסון
אלי מרכוס

יוני שלמה
ישראל ורדיגר
מיילך קאהן
מנדי ג'רופי
מנדי וויס
משה קליין
קובי מירסקי
רולי דיקמן
שוקי סלומון
שלום ברנהולץ
שמחה פרידמן

אבי מילר
אברמי רוט
אהרלה שארף
אייל טויטו
איציק דדיה
ארי גולד
זאנוויל וינברגר
חיים שלמה מאייעס
יהודה פליישמן
יואלי דוידוביץ
יוני ברגר

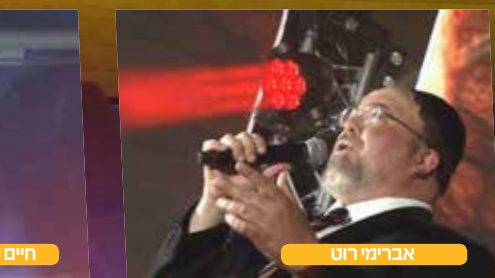
בהוקרה ובברכת המשך שיתוף
פעולה פורה ושמח
אריאל דרעי, מנכ"ל

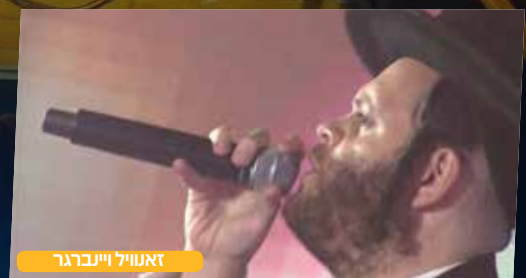

קיץ ירושלמי בקול פליי

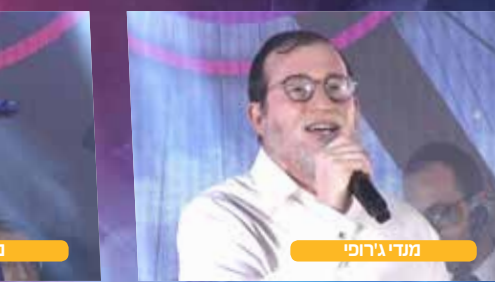
במשך השבועיים הראשונים של בין הזמנים, ערב-ערב, הועברו ב"קול פליי" הופעות של גדולי הזמר החסידי והמזרחי בהפקת ענק מ"בנייני האומה", בשידור חי ברדיו ובשידור וידאו לצפייה באתרים החרדיים • גלריית תמונות

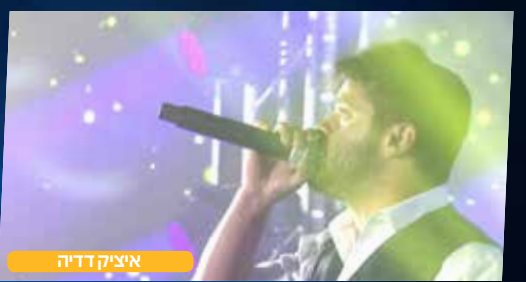
חיים אברימרוט

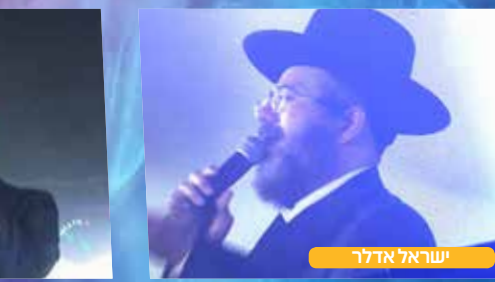
זאנוויל ויינברגר

מנדי גרופי

איציק דדיה

ישראל אדלר

משה קליין

יואלי דוידוביץ

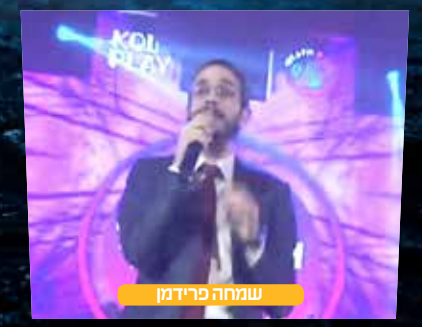
יוני שלמה

ישי לפידות

יהודה פליישמן

שמחה פרידמן

מיילך קאהן

107.6 FM
קול פליי
תמיד

אמריקה בקול פליי

בהפקה ענקית, יוצאת דופן וראשונה מסוגה ברדיו החרדי, במשך השבוע האחרון של בין הזמנים הועברו מידי ערב ב"קול פליי" הופעות של גדולי הזמר היהודי מארה"ב בשידור ישיר מאמריקה, בהפקה המוזיקלית של יוחי בריסקמן * גלרייה

ליפא שמעלצר

לוי פולוקוביץ

דגנון ליון

ישראל יוליגר

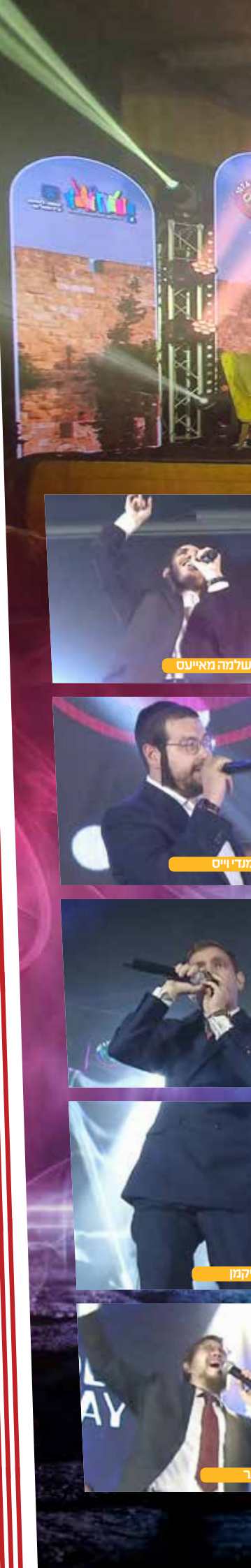
בחרך ליון

יהודה גרין

גד אלבז

שלמה מאייס

מנדי וייס

יקמן

ר

ב**תמונות**: רולי דיקמן מצטלם לקליפ החדש << איצי וולדנר מחתן, והזמרים התייצבו << אריק וישי עם הוקולקציה החדשה << רוט, ברי וקליין באולפן << נטע לוי סוגר עניינים עם יענקי היל

<< הקהל בקפסולות באירוע של נפתלי קמפה

אחרי שהוציאו יחד את הלהיט "חסד שבחסד", מסתבר ששיתוף הפעולה הפורה ממשיך: בימים אלה עובד **אברמי רוט** על סינגל קצבי ומעניין נוסף בלחנו של **יוסי גרין**, שהלחין גם את חסד שבחסד. גם הפעם ההפקה המוזיקלית היא של **אלי קליין ואיצי ברי**, כך שלהיט, ככל הנראה, כבר מובטח. עם השיר, ואל תשכחו היכן קראתם על כך לראשונה, הוא "מצוא חן בנעונים".

שיר חדש הולחן לכבוד חתונת נכדו של **מרדכי בן דוד** ועתיד לצאת ממש בימים הקרובים. הלחן שלו, על העיבוד: **יואלי דיקמן**.

ישי ריבו, שנדבק בקורונה אבל יצא מזה מהר כמו גדול, מוציא בימים אלה אלבום חדש עם כל הדואטים מהמופעים הגדולים שעשה בעבר. בין שאר הדואטים: **אברהם פריד**.

אותו ריבו, הגיע לפני כשבועיים לניו יורק, והפתיע זוג באמצע חתונתם בשיר "הלב שלי", כשמי שמזמין אותו בהפתעה לבמה הוא לא אחר מאשר **בני פרידמן**.

ואם כבר אמריקה: השמים הסגורים, כך מסתבר, לא מנעו מהזמרים והמוזיקאים לטוס אל מעבר לים, לארה"ב, להופיע ולשיר. ברשימה: **חיים ישראל, אהרלה סמט, איציק דדיה, פני אינהורן ודודי פלדמן**.

הזמרים **חיים ישראל ויונתן רזאל** נצפו יחד באולפן של **אודי דמארי**. מבשלים משהו מסקרן ביחד? נדע כנראה בקרוב.

ועוד מ**חיים ישראל**, שעובד כעת על שלושה דואטים במקביל: הראשון, עם יואב יצחק למילים "קל מסתתר"; השני עם המתחזק קובי פרץ; ובשלישי הוא מתארח אצל שוקי סלומון, לשיר רגש שקט שהקליפ שלו צפוי להצטלם... דובאי (!). המפיק **מיכאל כפלין** כבר נסע לבדוק לוקיישנים במקום, והקליפ צפוי לצאת במוצאי חג הסוכות.

רולי דיקמן יצא בשיר וקליפ חדש, "ימים יפים", אותו צילם בלא אחר מאשר מוזיאון "א גרוויסע מציאה" בקיבוץ

יפעת, בשעות המוקדמות (מאד!) של הבוקר, ובחנות חליפות בעיר התורה.

בשורה משמחת במוזיקה החסידית: המוזיקאי הצעיר **יענקי היל**, אחיו של **ארי (אבא מלך העולם) היל**, חתם חוזה אצל המפיק והאמרגן **נטע לוי**, וכבר בקרוב כבר נשמע כנראה על כיווני קריירה מעניינים.

הבן של המלחין **איצי וולדנר** נישא בחתונה בארה"ב בחודש האחרון. כיבודו: **בני פרידמן, יעקב שוואקי, מרדכי שפירו, יוני ז' ועוד**.

בעוד שאר הזמרים יושבים בבית או מופיעים רק בהופעות אונליין, זמר הנשמה **נפתלי קמפה** הופיע לפני קהל בני ישיבות בהר נוף בירושלים, בהופעה שהתחלקה לקפסולות. לאור ההצלחה, נערכה ימים אחדים לאחר מכן, הופעה דומה בצפת.

אמרו מזל טוב לגדול החזנים **יצחק מאיר הלפגוט**. לא רק על זה שעבר בהצלחה את הקורונה, לאחר שנדבק והבריא, אלא גם על אירוסיו הבן. הלפגוט הפליא בקטעי חזנות באירוסין, שנערכו במרכז "אמפרסנד" בבני ברק.

העבודה על האלבום החדש של **שמילי אונגר** הגיעה כבר לפסים מתקדמים מאד, והוא אוטוטו כאן.

גם מכיוונו של הזמר **נמואל הרוש** אנחנו שומעים שהאלבום עליו הוא עובד תקופה ארוכה, כבר כמעט מוכן. ציפור קטנה לחשה על דואט היסטורי באלבום, בין **נמואל לשלומי דאסקל**. מדובר על להיט ענק שיעשה הרבה

<< דודי פלדמן בדרך לארה"ב

רעש בעולם הישיבות, למילים מתוך זמירות לסעודה שלישית, ולחן שכתב **יואלי דיקמן**.

לראשונה באלבומי "אידיש נחת", משתף **יוסי גרין** פעולה באלבום המתקרב עם מלחין נוסף, **אלי שוואב**. השניים הלחינו יחד שיר למילים "ולימדתם אותם", זאת לאחר שהנכדים התאומים של גרין והבן של שוואב, שלומדים באותה כיתה, סיימו מסכתות קשות במיוחד במשניות.

ועוד מיוסי גרין: אחרי שלא פחות מחמישה לחנים שלו נלקחו על ידי **אברהם פריד** לאלבום הקרוב, הקליט בימים האחרונים המלחין הנודע דואט חדש יחד עם הזמיר **מרדכי שפירו**, למילים על קדושת התהלים, שכתב האדמו"ר הצמח צדק מחב"ד. את המילים המיוחדות הביא לגרין לא אחר מאשר **שמחה פרידמן**.

ואם הזכרנו את פריד, זה הזמן לספר שממש בקרוב, אולי עוד לפני ראש השנה, יוציא פריד לאור שיר חדש שהלחין הרב **הלל פלאי** בשם "והשורות שרות", אותו עיבד **יובל סטופל**, למילים שכתבה גבי **עמליה זילברשטיין**, כשהיא באה לתאר תפילה מרטיטה בישיבה.

זוכרים את "הכיפה של **גד אלבז**" מהגיליון הקודם? ובכן, אחרי שהשיק יחד עם שותפו **דייוויד רויטמן** את תיקי הטלית והתפילין וליין הכיפות הדי נדירות בקו ייצור מיוחד, גד אלבז מפתיע בשיתוף פעולה חדשני עם יקבי שילה, שישק בקרוב יין שרדונה מיוחד העונה לשם "גד". הכינו את שולחן השבת שלכם.

שי לפידות ואריק דביר השיקו קולקציית משקפיים חדשה. אתם מתארים לעצמכם באיזו רשת.

לא נרגע מ"תן לי אור": הזמר **אבי אילסון** יוציא בתחילת החורף שיר מרגש, בעיבודו של **דוד איכילביץ**, המעבד הצמוד של **ישי ריבו**.

חנן בן ארי שובר את הלב עם "שבורי לב", סינגל חדש, ועל הדרך הכריז בראיון ל"קול פליי" כי הוא חולם לעשות זיץ לבני ישיבות. ימים יגידו.

יונתן רזאל ועקיבא מרגליות משתפים פעולה, ולא בפעם הראשונה, בלחן חדש על המילים "ויהיו רחמין מתגוללים", עם בחורי ישיבות שישתתפו בשיר. על העיבוד וההפקה המוזיקלית - **יואלי דיקמן**.

שוואקי מצדיע לטראמפ

ידיעה עם ניחוח אמריקאי: **יעקב שוואקי** (שכיכב מעל גבי שער מגזין "קול פליי" הקודם), תומך לקראת הבחירות המתקרבות בארה"ב, בלא אחר מאשר נשיא ארה"ב דונלד טראמפ. בשביל זה הוא עשה שני דברים:

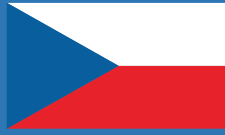
We love America

ראשית, הופיע באירוע התרמה לנשיא שיועד למגזר החרדי ונערך - כמה קל"ב - בדיל שבני ג'רזי. אבל שוואקי לא הסתפק בזה והוציא שיר פטריוטי לחלוטין (לאמריקה), שגם הסביר למי בדיוק צריך להצביע, לאותו אחד מלפני שתי שורות, כמובן. מדובר במילים חדשות ומתאימות לסיטואציה, שהולבשו על השיר "we are a miracle" מהאלבום "מאמין בנסים".

ועוד מגזרת שוואקי: בימים האחרונים התבשרנו על סינגל חדש, למילים "לדוד ה' רועי וישעני". יש סיפור מעניין על השיר: לפני לא פחות מ-10 שנים, מלחין אנונימי למדי בשם שי יצהר ויינברג, בחור מסורתי, שלח למפיקו של שוואקי דאז, יוחי בריסקמן, את הלחן על הפסוק "לדוד ה' אורי וישעני". הלחן ישב לשוואקי בראש 10 שנים, אך הוא הרגיש שחסר לו משהו. לאחרונה, הוא קיבל עוד לחן ממלחין נוסף, מנדי ווארש, הפעם על הפסוק "אם תחנה עלי מחנה". שוואקי הבריך, ופשוט עשה מיקס בין שני הלחנים, וכך יצא לו השיר החדש.

פראג, צ'כיה עיר קטנה, תיירות גדולה

זודי רובינשטיין יעץ תיירות ומנהל "חוו"ל מוהדר"

תעודת זהות: פראג, עיר הבירה של צ'כיה | **שפה:** צ'כית | **מטבע:** קורונה (לא הנגיף...) | **האזור היהודי:** רובע 1
מלון יהודי כשר למהרי"ץ: קינג דיוויד (מחוץ לרובע 1) | **חברות תעופה:** אלעל, וויזאייר, צ'ך איירליינס, סמארט ווינגס

כיכר העיר העתיקה בפראג היא אחת הכיכרות המרשימות ביותר באירופה. כשתגיעו לעיר, אתם תעברו בכיכר הזו מספר פעמים. היא תמיד מלאה תיירים ותמיד קורה בה משהו. תביטו בה גם ביום וגם בלילה, כשהיא מוארת.

אל תפספסו את **מגדל הפעמונים!**

על בית העירייה הישן שבכיכר נמצא מגדל הפעמונים, ומעליו השעון האסטרונומי העתיק. זהו מראה מרשים מהכיכר, חובה לצלם.

פעם בשעה, בתחילת כל שעה עגולה, יש מופע של שתי דקות בצריח של המגדל, כש-12 בובות עתיקות יוצאות מהמגדל לקול הפעמונים במעגל קטן. התיירים לא מפסיקים לצלם.

טיפ של דודי המודריץ: ניכנס לבית העירייה ונרכוש כרטיס לראש מגדל הפעמונים: גם תצפית מרשימה מלמעלה על פראג, וגם תראו בתחילת שעה עגולה איך זה נראה מלמעלה כשכל התיירים מרימים את הראש לשעון ביחד.

מהכיכר, ניכנס לרובע יוזפוב.

כאן היה הגטו, שכונת היהודים. לפני מאות שנים התושבים היהודיים שינו את שמו של הגטו ליוזפוב, אות כבוד לקיסר יוזף השני שאיפשר להם לחיות ברווחה ובכבוד.

משם, נשים את פנינו לעבר הבית כנסת העתיק **אלטנוי שול**, בית הכנסת של המהר"ל מפראג שהשתמר להפליא והודו קדומים אופף אותו.

בכלל, מה שמיוחד בפראג, הוא שברובע יוזפוב הקטן נשתמרו כמה

ב"ה, מתחילים כבר לראות ניצני חו"ל. פיילוט המדינות הירוקות יצא לדרך. אפשר כבר לטוס לקרואטיה, בולגריה ויוון, מבלי להתחייב בבידוד בחזרה.

צ'כיה עדיין טרם ברשימה, אבל כדאי כבר להתחיל להתכונן אליה ולנקות את האבק מהמזוודות.

פראג, היא עיר אהובה מאד על תיירים מכל העולם, וכמובן גם על הישראלים וגם על המגזר החרדי.

היתרונות של פראג:

א. עיר קומפקטית. כל אתרי התיירות מרוכזים במרכז העיר.

ב. טיסה קצרה מישראל למרכז אירופה.

ג. אחת מערי הבירה היפות ביותר באירופה.

ד. אחת מהמדינות הראשונות שנפרדו מהגוש הסובייטי - ומבלי רייה אחת! כיום היא עיר מערבית ונעימה לכל דבר ועניין.

ה. מגוון אתרי מורשת יהודית מתוחזקים היטב (פירוט, בהמשך הכתבה).

ה. מבחר שירותים לתייר החרדי: שבת, כשרות, מניין, ואפילו מקווה.

מגדל הפעמונים ויזפוב הגולם

הטיול שלנו מתחיל ברובע 1 - בכיכר העיר העתיקה. תכינו נעליים נוחות להליכה, כי את פראג מגלים ברגליים. יצאנו לדרך.

ציון המהר"ל מפראג

כאתר הנצחה ליהודי צ'כיה שנספו בשואה. על קירותיו של בית הכנסת מצוינים שמותיהם של כ-80,000 יהודי צ'כיה שנרצחו בידי הנאצים. בנוסף לשמות הנרצחים, מעטרים את קירות המבנה בקומה העליונה גם ציורים של ילדים ממחזה הריכוז טרנזינשטאט.

משם, ניכנס לבית העלמין העתיק, הירוק והשקט, שמעבר לחומותיו מסתובבים אלפים על אלפים של תיירים. ניגודיות בלתי נתפסת. ושם, נישא תפילה ליד **ציון המהר"ל**.

נצא מבית העלמין מהצד השני, לכיוון המסעדות הכשרות, בסמוך.

שירותים לתייר המהודר:

ברובע 1 יש בית חב"ד ידידותי לתיירים, עם 3 תפילות ביום, תפילות שבת וסעודות שבת. יש שם גם מסעדה בשרית, גריל בר ומסעדה חלבית בשם "שלנו", בהשגחת חב"ד.

עוד ברובע 1: מסעדות דיניץ וקינג סולומון בהשגחות מקומיות, ושכל אחד ייוועץ ברבותיו.

בבניין הקהילה ניתן להשיג פת ישראל ועוד כמה מוצרים מהארץ.

ליד תחנת הרכבת של פראג, תמצאו את מלון קינג דיוויד הכשר למהדרין כל השנה, ובו כל השירותים לתייר החרדי.

בעז"ה באחד מהגיליונות הקרובים, נפרסם את החלק השני על פראג. הישארו עמנו.

כיכר העיר העתיקה

בתי כנסת מרשימים. הנאצים ימ"ש תכננו להפוך אותם למוזיאון לעם יהודי שהוכחד (חלילה), והביאו לכאן יודאיקה שנשדדה מיהודים מכל אזורי הכיבוש הנאצי.

כיום, בתי הכנסת בפראג מתחזקים כאתרים תיירותיים על ידי עיריית פראג באמצעות ועד הקהילה היהודית.

מחיר הכניסה (לצערנו) לא זול, ויש קומבינציות של כרטיסים, מכניסה לאלטנוי שול בלבד ועד תוספות שונות.

טיפ של רודי: תקנו כרטיס לאלטנוי שול ולבית כנסת פנקס, שממנו נכנסים לבית העלמין העתיק ולציונו של המהר"ל.

בפנים האלטנוי שול, יש כיום קצת תחושה של אטרקציה תיירותית. אך תנסו להתנתק מהתיירים מכל העולם ומכל השפות, ולהיכנס לאווירה שהמהר"ל מפראג נמצא בבית כנסת. זה מקום שבתו, מכאן עלתה תפילתו, מכאן יצאה תורתו, מכאן הוא הנהיג ביד רמה את כל יהדות אשכנז.

אל תפספסו מאחורי האלטנוי שול את העלייה המוגפת של **יוס'לה הגולם**, ואת הסולם העולה אליה מבחוץ.

בכלל, עיריית פראג יודעת למסור היטב את הגולם. תראו בעיר פחים בצורת הגולם, מזכרות, ועוד.

מהאלטנוי שול נמשיך **לבית כנסת פנקס הסמוך**.

בית הכנסת נמצא בצמוד לבית הקברות העתיק, ומשמש כיום

מסעדת קינג סולומון הכשרה

בית כנסת אלטנוי שול

תעודת זהות

ג'ו בראון רז

בן 36, נשוי, יליד ישראל ומתגורר בעתלית
שכונה אהובה: Chalk Farm, London
אם לא היית גר בעתלית היכן היית מתגורר?
- בלונדון

דיינר אמריקאי אמיתי בלב ישראל

כמה שנים אתה כבר מוביל מטבח?

"כבר 12 שנים".

מהו חומר גלם האהוב עליך במיוחד?

"שאלה קשה, אבל אם אני חייב לבחור אחד - אז מח עצם".

מהו המטבח שמאפיין אותך?

"אני עוסק בעיקר באמריקאי וגריל - מעשנה, אבל לא מסוגל להגדיר מטבח אחד שמאפיין אותי".

מה במטבח מרגש אותך?

"כל תהליך שדורש השקעה ובסוף מתקבל מוצר מעולה (כמו בריסקט למשל, הוא חזה הבקר), הוא תמיד מרגש. וכסף רשת, להיכנס למטבח בוער מלחץ הסרוויס ולראות צוות מטבח שלם שעמל על התפריט שלנו, זה משהו שגורם לי לעצור ולהתבונן בגאווה ברשת שאנחנו בונים".

איך התמודדת/מתמודד עם משבר הקורונה, והטראומה הגדולה שהיא גרם לענף המסעדות?

"אם נגזר עלינו להיות בסערה, לפחות שנהיה בספינה ממש טובה. לשמחתי, הרשת הגיעה חזקה למשבר הזה, ואיכות האנשים שעובדים איתנו ומאמינים במוצר ובדרך, גרמה לכולם להישאר חזקים ואופטימיים".

לסיום, טיפ למבשל?

"יש היום ערימות של ידע וקבוצות שחולקות מידע בבישול. הטיפ הוא לחפש כמה שיותר ידע ולשלב עם כמה שיותר דמיון, ותמיד

הפעם בחרנו להקדיש את הטור לדמות מרתקת, שעד היום תפקדה בעיקר מתחת לרדאר וכעת יוצאת לאור: שף בראל רז, הלוא הוא השף הרשתי והשותף ברשת "רובן" המצליחה.

רשת "רובן" כובשת בסערה בשנה האחרונה את ישראל, עם סניפים שנפתחים בזה אחר זה בכל הארץ כפטריות אחר הגשם וללא שמץ התחשבות במפגעים רעים כדוגמת נגיף סיני חמקמק, מצב כלכלי מתעתע, או סערות פוליטיות תדירות. זאת רשת שאזכור שמה בקהילת "דטיליס" תמיד מעורר שיח עירני, על המנות, על איכותן, ועל התודעה השירותית הגבוהה של הרשת.

בימים אלו משיק בראל, אשר רוחו היזמית והקולינרית לא נחה לרגע, יחד עם שותפים נוספים גם רשת פיצת בוטיק בשם "פורמנס", שאנחנו תקווה שתגיע גם לאזור המרכז בקרוב, כיוון ששמה הולך לפניו למרחקים.

מה הזיכרון הראשון שלך מהמטבח?

"בגיל 17.5 עבדתי במאפיה בברוקלין. בפעם הראשונה שאפיתי חלות לשבת התרגשתי בטירוף. ריח האפייה, הצבע השחום של החלות, המראה של עשרות לקוחות מצטופפים ועטים על חלות שאני אפיתי, בשילוב הידיעה שיברכו עליהן לבילי שבת ועוד בניו יורק הזרה והמנוכרת, ריגשו אותי עד דמעות".

הכותבים הם מנהלי "דטיליס",
הקהילת הקולינריה הכשרה הגדולה
בישראל

טיפ: ניתן להכין את התחמיץ בכמויות גדולות, הוא לא מתקלקל והוא מתאים גם לדגים נאים, לצד מנות סושי ואפילו לתיבול של סלטי עלים קלים

פינת המתכון קרפצ'ו בקר

אופן ההכנה:

מסדרים את בשר הקרפצ'ו בצלחת בצורה אחידה על מנת שהתחמיץ יתבל את הבשר באחידות. ממליחים את הבשר ע"פ הטעם וסוחטים את רבע הלימון בצורה אחידה על הבשר. מערבבים בעיקר/בלנדר את מרכיבי התחמיץ, ומוזגים בנדיבות על הבשר. יש לוודא שהתחמיץ יגע בכל הבשר, אבל להימנע מ"שלוות" רוטב. מעטרים במעט עלי כוסברה ובפלפל ציילי הקצוץ.

לתחמיץ:

- 25 מ"ל סויה קיקומן
- 25 מ"ל סויה מתוקה
- 35 מ"ל חומץ אורז
- כפית סילאן
- 75 מ"ל שמן צמחי (עדיף חמניה)
- 75 מ"ל שמן זית כתיית (עדין)
- 7-5 טיפות שמן כמהין
- איכותי (פטריות לבנות)

מצרכים:

- 100 גרם סליסים דקיקים של בשר סינטה/פילה*
- מעט עליים מופרדים של כוסברה
- רבע פלפל ציילי קצוץ
- קורט מלח אטלנטי/מלח
- רבע לימון טרי

*ניתן לקנות במבחר אטליזים מנות מוכנות לפני תיבול.

בשניים

לחיים

ישראל ברגמן & יואב שוורץ

בהגיע שלהי שנת תש"פ ולקראת השנה החדשה הבעל"ט נפגשנו שוב, והפעם על השולחן יינות אדומים מדהימים ממיטב תוצרת ארץ ישראל אשר עיני ה' אלוקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, ובתפילה שנזכה לשנה טובה ומתוקה.

בזמן בו כבר ניתן כמעט להרגיש את אוירת בית הכנסת ותפילות הימים הנוראים, שיה"ר שנזכה עוד השנה לקיימן בירושלים הבנויה, ולכבוד הימים הנוראים שעומדים בפתח, הבחירה ביינות אדומים היתה מתבקשת.

להלן רשמנו וחוויותינו מטעימת היין החדשית. נשוב ונתראה כאן בעוד חודש בכתבה מורחבת ומיוחדת לרגל זמן שמחנתנו, ושנזכה לשנה טובה ומאושרת.

וכמו בכל מדור, גם הפעם תמצאו בתחתית המדור פינה ובה כמה מילים להכרת והסבר על מונח יין מקצועי אחד.

שיראז, יקב לוריא - 2016

יקב לוריא וכרמי משפחת סיידא הממוקמים על צלע הר מירון, הם חלק בלתי נפרד מנוף תרבות היין הישראלית. למרות שאני (ישראל) אינני חובב גדול של שיראז, נוצרה כאן הזדמנות להיכרות מחודשת שנחלה הצלחה מרובה.

ליין הזה יש אוסף ריחות משכר שהזכיר לנו שוק, ריחות של שזיפים טריים בשלים, פירות יער ותבלינים, אוהו ותבלינים. מדהים.

בטעימה התקבל יין בעל גוף מלא ועגול שהתיימן 16 חודשים בחביות עץ, עם טעמי פרי חזקים כיהא לשיראז. ברוח הגליל והשוק, הוא גרם לנו לרצות לצידו כנאפה גבינות מושחתת עם גלידה טורקית.

כשרות - OU, בד"צ בית יוסף ועוד מחיר - 109 ₪ - 750 מ"ל תמורה למחיר:

פטי ורדו סדרת נחל, יקב מוני - 2018

יקב מוני הינו יקב כשר למהדרין העומד בבעלותה של משפחת ערטול הנוצרית. היקב, נמצא באזור בית שמש (דיר ראפאת), בלוקיישן מדהים שעוד נתייחס אליו בהרחבה בעתיד.

הפטי ורדו אותו טעמנו, שהה בחביות עץ 6 חודשים וצבעו אדמדם סגלגל יפהפה. היין קליל יחסית, גוף בינוני, ואחוז האלכוהול בו לא גבוה (13%), דבר שהופך אותו ליין נעים לשתיה שיתאים גם למתחילים.

כשרות - בד"צים בית יוסף ומחזיקי הדת מחיר - 59 ₪ תמורה למחיר:

פטיט סירה סדרת רזרב, יקב מוני - 2016

כבר מהרגע שהיין נמזג לכוסות, הבנו שיש כאן משהו שונה. ליין היה צבע משגע אדום-שחור, ריחות מתקתקים של שזיפים ודובדבנים מיובשים, וככל שחלף הזמן מרגע הפתיחה - נחשפו בו עוד ועוד רבדים שהעפיו אותנו לדמיין על גופי טוסקנה (או יקב מוני).

בטעימה, היין פירותי ובעל גוף מלא וגדול, אחרי 12 חודשי יישון בחביות עץ. היין היה מאוזן לחלוטין עם טעמים מודגשים וסימנת ארוכה, יין שהרגשנו שכמעט אפשר לנגוס בו - ובהחלט ראוי לתואר הפתעת הערב! אם היה ניתן, היינו נותנים לו ציון גבוה יותר מחמישה אשכולות.

זהו יין שבכף אפשר לשבת עליו 5 שעות וליהנות.

כשרות - בד"צים בית יוסף ומחזיקי הדת מחיר - 89 ₪ תמורה למחיר:

חילום גבוהות

טאנינים / עפיצות

הטאנינים ביין מגיעים מקליפות הענבים, והם בעצם החומר המשמר הטבעי של הענב/היין שגדל עמו. הטאנינים אחראים לתחושת היבשושיות העצית הנעימה בפה. חובבי היינות הכבדים יאהבו את היין שלהם עם טאנינים גבוהים וחזקים שבדרך כלל גם נשארים בחך לאורך זמן ממושך.

לקידוש לביל ראש השנה.

לצד היותו היין הבכיר ביותר בטעימה, הוא עדיין צעיר והרגיש שעוד נכוונו לו שנות התיישנות לא מעטות שייטיבו עמו. למרות מחירו הגבוה יחסית, בחרנו לתת לו חמישה אשכולות.

כשרות - בד"צ בית יוסף מחיר - 180 ₪ - 750 מ"ל תמורה למחיר, למרות מחירו הגבוה יחסית:

פלטו, יקב אדיר - 2017

והנה הגענו לשחקן הראשי של הערב, יין שנכנס לקטגוריית יינות פרימיום מעולים.

כבר במזיגה ראינו צבע סגול שחרחר, אטום ויפה, שפע ריחות של פירות שחורים עם נגיעה של ציפורן מתפרצים באף, לצד שוקולד מריר נעים.

ליין טאנינים נהדרים וחומציות מאוזנת לחלוטין, עם סימנת ארוכה ביותר וטעמי פרי שחור, פולי קפה וקאאו שלחלוטין הצליחו לרגש אותנו וגרמו לנו לבחור בו כהמלצה

תשביז קוליק

ל	ג	כ	א	ב	ר	מ	י	ר	ו	ט	צ
מ	י	ח	ט	ב	א	ת	ע	ס	ב	כ	ע
ו	ר	פ	צ	נ	ר	ט	ע	ק	ה	י	נ
ט	ט	ב	א	ק	ח	ה	ל	ע	ת	ל	מ
י	ז	מ	י	ש	ה	כ	מ	נ	ג	צ	ג
ש	ד	ב	צ	נ	מ	א	ק	פ	ד	ר	ח
ט	ק	ו	י	צ	ל	ע	ט	ז	ר	ה	ע
י	ל	ב	ק	מ	א	ע	ל	מ	ח	י	פ
נ	א	י	ד	ס	ר	ח	ב	צ	צ	ל	ד
מ	ב	ר	ד	נ	ש	ב	א	ט	ר	א	ד
צ	ד	י	י	ר	י	ל	מ	ק	ל	ו	צ
נ	ט	ש	ה	כ	מ	נ	ד	י	ו	י	ס
י	ד	י	ו	ד	י	ר	ו	א	ק	ת	כ
ד	ו	ד	נ	ב	י	כ	ד	ר	מ	נ	מ
א	נ	ט	פ	צ	ח	כ	ט	ה	ר	ס	ט
ר	מ	ק	ב	ה	ל	א	ז	פ	ק	מ	נ
מ	ב	ש	ל	ו	מ	י	ג	ר	ט	נ	ר
א	ה	י	ד	צ	פ	ח	ד	ו	ד	ש	ת

תפזורת זמרים

בתפזורת שלפניכם נמצאים שמותיהם של 12 זמרים מוכרים מהמוזיקה היהודית. מצאו לפחות עשרה מהם

ביצועים חוזרים

גדול הזמר מרדכי בן דוד הוציא במהלך הקריירה מספר שירים שלו פעמיים, בשני עיבודים שונים. האם תדעו לפחות שני שירים כאלה?

מי הלחין?

גדול הזמר אברהם פריד הלחין במהלך השנים מספר שירים לזמרים אחרים. תמנו לפחות אחד מהם.

פתרונות מגיליון שעבר:

א	ר	ז	א	ש	ר	ת	מ	י	ד	
ה	נ	ש	מ	ה	ב	ק	ר	ב	י	
מ	ו	ז	י	ק	ה					
י	י	ד	ל	4						
צ	ע	ק	ה							
ג	ע	ג	ו	ע	י	ם				
ס	י	ב	ב	ו	ב	מ	צ	ו	ו	ת
ב	ד	ר	ר							

המשפט שיצא: תמיד צעיר

מי הלחין: את "נשמה שנתת בי" שביצעה תזמורת שלהבת, הלחין הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל

הלחן הראשון: הלחן הראשון שפורסם של ישי לפידות, הוא "עושה שלום" של הזמר מנשה פטמן (חידה שאף אחד משום מה לא הצליח לפתור...)

הזוכים:
משפחת שטרנברג, נתיבות
נתנאל יעקובי, ירושלים

פתרונות ניתן לשלוח למייל: magazine@kol-play.co.il

בולש דוליק

דוליק מאתר עובדות לא ידועות במוזיקה היהודית, וגם משיב לכם לשאלות

שרוי, מלחני בני ישיבת מערבא, והושר על ידי דב הנדלר במקור.

הידעתם? שני הלחנים הראשונים של המלחין, היוצר והזמר ברוך לוין ("וזכני לגדל", "רפואה"), נמצאים באלבום "מודים" של הזמר יהודה צ'יק. הם הולחנו ויצאו לאור כאשר לוין היה בן 13 בלבד! צ'יק עצמו, הזמר, אגב, לא היה מבוגר בהרבה יותר, והוציא את האלבום הזה בעודו בגיל 16.

ואם כבר ברוך לוין: הילד ששר סולו בשיר המפורסם "המלאך הגואל אותי" של דביקות, הוא לא אחר מאשר ברוך לוין.

הידעתם? השיר "נפשי" הוא לא (!) הדואט הראשון בין מוטי שטיינמץ לישי ריבו. השניים שיתפו פעולה עוד קודם לכן, בשיר "כולם נקבצו" שיצא לפני כשלוש שנים וחצי, לרגל הקבלת פני רבו שנערכה בחול המועד פסח באצטדיון טדי בירושלים.

הידעתם? המלחין יוסי גרין ומנצח מקהלת "פרחי מיאמי" ירחמיאל ביגון, התחילו להלחין באותה שנה, בשנת תשל"ג.

ואם כבר תאריכים: שני החב"דניקים, הזמר אברהם פריד והזמר יוני שלמה, חולקים במשותף את אותו יום הולדת: י"ב באדר.

ועוד מפריד: השיר "קטונתי", שהיום מפורסם בלחנו וביצועו של יונתן רזאל, הוצע במקור על ידי רזאל לפריד. בסוף מלמעלה סיבבו שרזאל יבצע את השיר בעצמו, והפך אותו ללהיט גדול בעצמו.

הידעתם? השיר "ובאותו הזמן", ששר יידל ורדיגר באלבום "ווערדיגר ייד", והלחין אביו, מרדכי בן דוד, הוא למעשה קאבר (גרסת כיסוי) לכל דבר. השיר בוצע לראשונה באלבום "להרבות כבוד שמים" של מאיר גלבר.

ועוד מיידל ורדיגר: לא ברור למה, אבל לפני כמה שנים נכנס יידל ורדיגר לאולפן והקליט גירסא משלו, בעברית, לשיר "משה רבינו" אותו מבצע במקור ליפא שמעלצר ומופיע באלבום "מונה 4". השיר, בגירסא של יידל, לא יצא החוצה מעולם - ונגנז.

ואם כבר מונה 4: היום כולם מכירים את השיר "מוריה" ששר באותו אלבום אברהם פריד, אלא שלא כולם יודעים שלפני שפריד שר את השיר, מונה רוזנבלום הקליט גירסא לשיר עם שלושה זמרים אחרים: אפרים מנדלסון, רועי ידיד וילד הפלא דאז אלישמע אריכא. רגע לפני הוצאת האלבום, הוקלט פריד לשיר וכך נכנסה לבסוף, כמובן, הגירסא עם פריד לאלבום והגיעה לעולם כולו. במקור במקור, הלחן הזה של מונה מופיע באלבום של "צמד הראשונים", למילים "אנא סלח נא כי קל טוב וסלח אתה".

ועוד ממונה: האלבום "מונה 7" יצא אחרי "מונה 5", ואין בין השניים אלבום בשם "מונה 6". איך קפצו הספרות מ"5 ל"7? למונה הפתרונים. הוא, על כל פנים, הסביר בעבר שהוצאת האלבום "מונה 6" כל כך התעכבה, כך שהחליט ש"עבר זמננו" וצריך לקרוא לאלבום "מונה 7"...

הידעתם? גם השיר "תורתני" ששר יוסף חיים שוואקי באלבום "לא לפחד" (והלחין יצחק רובין), הוא קאבר. השיר בוצע לראשונה באלבום "במערבא

עבודה ולימודים המשתלבים באורח החיים שלך!

האוניברסיטה הפתוחה תואר יוקרתי בדרך שלך!

רק באוניברסיטה הפתוחה תוכל לשלב עבודה ולימודים לתואר,
בדרך הנוחה והמתאימה לך ולאורח חייך.

מדעי המחשב | פסיכולוגיה | ניהול | כלכלה | חשבונאות | הנדסת תעשייה וניהול ועוד

נציג קהילתי לליווי
אישי עד לסיום
התואר בהצלחה

ללא צורך במכינה
וללא תנאי קבלה

מגוון תארים
הרחב ביותר
בציבור החרדי

זמני לימוד נוחים
בשעות
המועדפות עליך

לימודים מהבית
בסביבה הטבעית
והשמורה שלך

תוכנית לימודים
גמישה המתאימה
לאורך חייך